Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2025/5024

16.9.2025

OZNÁMENIE KOMISIE

Schválenie obsahu návrhu nariadenia Komisie o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na kategórie dohôd o transfere technológií a návrhu usmernení Komisie o uplatňovaní článku 101 zmluvy na dohody o transfere technológií

(C/2025/5024)

Komisia schválila 11. septembra 2025 obsah návrhu nariadenia Komisie o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na kategórie dohôd o transfere technológií a návrh usmernení Komisie o uplatňovaní článku 101 zmluvy na dohody o transfere technológií.

Návrhom nariadenia Komisie sa aktualizuje súčasné nariadenie o skupinovej výnimke pre transfer technológií, ktorým sa určité kategórie dohôd o transfere technológií vynímajú zo zákazu stanoveného v článku 101 ods. 1 zmluvy.

Návrhom usmernení Komisie sa aktualizujú súčasné usmernenia Komisie o uplatňovaní článku 101 zmluvy na dohody o transfere technológií.

Komisia návrhy schválila a má v úmysle ich zverejniť na účely konzultácie.

Návrh nariadenia Komisie a návrh usmernení Komisie sú pripojené ako prílohy k tomuto oznámeniu.

Návrhy sú prístupné na účely verejnej konzultácie na tejto stránke:

https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations_sk.

Po verejnej konzultácii budú návrhy sfinalizované po zohľadnení získanej spätnej väzby, aby Komisia mohla prijať revidované nariadenie Komisie a revidované usmernenia Komisie.

PRÍLOHA I

NARIADENIE KOMISIE (EÚ) …/…

z …

o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na kategórie dohôd o transfere technológií

(Text s významom pre EHP)

NÁVRH

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady č. 19/65/EHS z 2. marca 1965 o uplatňovaní článku 85 ods. 3 zmluvy na určité kategórie dohôd a zosúladených postupov ([1]), a najmä na jeho článok 1,

po uverejnení návrhu tohto nariadenia,

po konzultácii s Poradným výborom pre obmedzujúce postupy a dominantné postavenie,

keďže:

(1) Nariadením č. 19/65/EHS sa Komisia splnomocňuje uplatňovať článok 101 ods. 3 zmluvy formou nariadenia na určité kategórie dohôd o transfere technológií a príslušných zosúladených postupov, ktorých stranami sú iba dva podniky a ktoré patria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy.

(2) Podľa nariadenia č. 19/65/EHS Komisia konkrétne prijala nariadenie Komisie (ES) č. 316/2014 ([2]). V nariadení (ES) č. 316/2014 sú vymedzené kategórie dohôd o transfere technológií, ktoré Komisia považovala za dohody, ktoré zvyčajne spĺňajú podmienky stanovené v článku 101 ods. 3 zmluvy. Vzhľadom na celkovú pozitívnu skúsenosť s uplatňovaním uvedeného nariadenia a po zohľadnení výsledkov hodnotenia daného nariadenia je vhodné prijať nové nariadenie o skupinovej výnimke.

(3) Týmto nariadením by sa mala zabezpečiť účinná ochrana hospodárskej súťaže a podnikom by sa mala poskytnúť primeraná právna istota. Pri sledovaní týchto cieľov by sa mala zohľadňovať potreba čo najviac zjednodušiť administratívny dohľad a legislatívny rámec.

(4) Dohody o transfere technológií sa týkajú udeľovania licencií na technologické práva. Takéto dohody zvyčajne zlepšia hospodársku efektívnosť a budú mať priaznivé účinky na hospodársku súťaž, keďže môžu znížiť duplicitu výskumu a vývoja, motivovať k uskutočňovaniu počiatočného výskumu a vývoja, podnecovať prírastkovú inováciu, uľahčovať šírenie technológií a vytvárať hospodársku súťaž na produktovom trhu.

(5) Pravdepodobnosť, že takéto zvýšenie efektívnosti a priaznivé účinky na hospodársku súťaž prevážia nad akýmikoľvek nepriaznivými účinkami na hospodársku súťaž vyplývajúcimi z obmedzení obsiahnutých v dohodách o transfere technológií, závisí od stupňa trhovej sily dotknutých podnikov, a preto aj od miery, do akej tieto podniky čelia konkurencii podnikov vlastniacich náhradné technológie alebo podnikov vyrábajúcich náhradné produkty.

(6) Toto nariadenie by sa malo uplatňovať len na dohody o transfere technológií medzi poskytovateľom licencie a nadobúdateľom licencie. Na takéto dohody by sa malo vzťahovať dokonca aj vtedy, ak dohoda obsahuje podmienky týkajúce sa viac ako jednej úrovne obchodovania, napríklad keď sa od nadobúdateľa licencie vyžaduje, aby vytvoril konkrétny distribučný systém, a keď má stanovené, aké záväzky musí alebo môže uložiť ďalším predajcom produktov vyrábaných na základe licencie. Takéto podmienky a záväzky by však mali byť v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže, ktoré sa uplatňujú na dohody o dodávkach a distribúcii, stanovenými v nariadení Komisie (EÚ) 2022/720 ([3]) a vysvetlenými v Usmerneniach Komisie k vertikálnym obmedzeniam ([4]). Na dohody o dodávkach a distribúcii uzatvorené medzi nadobúdateľom licencie a kupujúcimi jeho zmluvných produktov by sa nemala vzťahovať výnimka stanovená týmto nariadením.

([1]) Ú. v. ES 36, 6.3.1965, s. 533/65.

([2]) Nariadenie Komisie (EÚ) č. 316/2014 z 21. marca 2014 o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na kategórie dohôd o transfere technológií (Ú. v. EÚ L 93, 28.3.2014, s. 17).

([3]) Nariadenie Komisie (EÚ) 2022/720 z 10. mája 2022 o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov (Ú. v. EÚ L 134, 11.5.2022, s. 4).

([4]) Oznámenie Komisie – Oznámenie Komisie: Usmernenia k vertikálnym obmedzeniam (Ú. v. EÚ C 248, 30.6.2022, s. 1).

(7) Toto nariadenie by sa malo uplatňovať iba na dohody, v ktorých poskytovateľ licencie dovolí nadobúdateľovi licencie a/alebo jednému alebo viacerým jeho subdodávateľom využívať licencované technologické práva, pokiaľ možno po realizácii ďalšieho výskumu a vývoja zo strany nadobúdateľa licencie a/alebo jeho subdodávateľov, na výrobu tovaru alebo poskytovanie služieb. Nemalo by sa uplatňovať na udeľovanie licencií v súvislosti s dohodami o výskume a vývoji, na ktoré sa vzťahuje nariadenie Komisie (EÚ) 2023/1066 ([5]), ani na udeľovanie licencií v súvislosti s dohodami o špecializácii, na ktoré sa vzťahuje nariadenie Komisie (EÚ) 2023/1067 ([6]). Nemalo by sa uplatňovať ani na dohody, ktorých hlavným účelom je iba ďalší predaj alebo distribúcia softvéru, či už prostredníctvom fyzických, alebo digitálnych kanálov, keďže takéto dohody sa netýkajú udeľovania licencií na technológie na účely výroby, ale podobajú sa viac dohodám o distribúcii.

(8) Toto nariadenie by sa nemalo uplatňovať na dohody na vytvorenie technologických fondov (*technology pools*), to znamená na dohody o združovaní technológií s cieľom udeliť licencie na ne prispievateľom do fondu alebo tretím stranám, ani na dohody, ktorými sa licencie na združené technológie udeľujú týmto tretím stranám. Nemalo by sa uplatňovať ani na ustanovenia, na základe ktorých sa potenciálni nadobúdatelia licencie na technológie dohodnú na spoločnom rokovaní o podmienkach dohôd o transfere technológií (skupiny pre rokovania o udeľovaní licencií).

(9) Na účely uplatňovania článku 101 ods. 3 zmluvy formou nariadenia nie je potrebné vymedziť tie dohody o transfere technológií, ktoré môžu patriť do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy. V rámci individuálneho posudzovania dohôd podľa článku 101 ods. 1 sa musí brať do úvahy niekoľko faktorov, a to najmä štruktúra a dynamika relevantných technologických a produktových trhov.

(10) Výhody vyplývajúce zo skupinovej výnimky stanovenej týmto nariadením by sa mali obmedziť na tie dohody, o ktorých možno s dostatočnou istotou predpokladať, že spĺňajú podmienky článku 101 ods. 3 zmluvy. S cieľom získať výhody a dosiahnuť ciele transferu technológií by sa toto nariadenie nemalo vzťahovať len na transfer technológií ako taký, ale aj na iné ustanovenia obsiahnuté v dohodách o transfere technológií, pokiaľ tieto ustanovenia priamo súvisia s výrobou alebo predajom zmluvných produktov.

(11) Pokiaľ ide o dohody o transfere technológií medzi konkurentmi, možno predpokladať, že keď spoločný podiel na relevantných trhoch, ktorý dané strany vlastnia, nepresiahne 20 % a dohody neobsahujú určité obmedzenia s výrazne nepriaznivým účinkom na hospodársku súťaž, budú tieto dohody spravidla viesť k zlepšeniu výroby alebo distribúcie a umožnia spotrebiteľom získať spravodlivý podiel na výhodách z toho vyplývajúcich.

(12) Pokiaľ ide o dohody o transfere technológií medzi nekonkurenčnými stranami, možno predpokladať, že keď individuálny podiel na relevantných trhoch, ktorý vlastnia jednotlivé strany, nepresiahne 30 % a dohody neobsahujú určité obmedzenia s výrazne nepriaznivým účinkom na hospodársku súťaž, budú tieto dohody spravidla viesť k zlepšeniu výroby alebo distribúcie a umožnia spotrebiteľom získať spravodlivý podiel na výhodách z toho vyplývajúcich.

(13) Trhové podiely na relevantných technologických trhoch by sa mali vypočítať na základe prítomnosti licencovaných technologických práv na relevantných produktových a geografických trhoch, na ktorých sa zmluvné produkty predávajú, konkrétne na základe kumulovaného predaja zmluvných produktov vyrobených poskytovateľom licencie a jeho nadobúdateľmi licencie. Na účely uplatňovania tohto nariadenia sa preto technológie, ktoré ešte nevygenerovali predaj zmluvných produktov, budú považovať za technológie, ktoré majú nulový trhový podiel.

(14) Ak sa uplatňovaný hraničný trhový podiel na jednom alebo viacerých produktových alebo technologických trhoch prekročí, skupinová výnimka by sa nemala uplatňovať na dohodu týkajúcu sa dotknutých relevantných trhov.

([5]) Nariadenie Komisie (EÚ) 2023/1066 z 1. júna 2023 o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na určité kategórie dohôd o výskume a vývoji (Ú. v. EÚ L 143, 2.6.2023, s. 9).

([6]) Nariadenie Komisie (EÚ) 2023/1067 z 1. júna 2023 o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na určité kategórie dohôd o špecializácii (Ú. v. EÚ L 143, 2.6.2023, s. 20).

(15) Nemožno predpokladať, že po prekročení týchto hraničných trhových podielov budú dohody o transfere technológií patriť do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy. Napríklad, výhradné licenčné zmluvy medzi nekonkurenčnými podnikmi často nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1. Takisto nemožno predpokladať, že po prekročení týchto hraničných trhových podielov nebudú dohody o transfere technológií, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1, spĺňať podmienky na udelenie výnimky. Zároveň však nemožno predpokladať ani to, že zvyčajne prinesú objektívne výhody takého charakteru a rozsahu, aby vykompenzovali nevýhody, ktoré vytvárajú pre hospodársku súťaž.

(16) Toto nariadenie by nemalo slúžiť na uplatnenie výnimky na dohody o transfere technológií, ktoré obsahujú obmedzenia, ktoré nie sú nevyhnutné na zlepšenie výroby alebo distribúcie. Z výhody udelenia skupinovej výnimky stanovenej týmto nariadením, a to bez ohľadu na trhové podiely dotknutých podnikov, by mali byť vylúčené najmä dohody o transfere technológií, ktoré obsahujú určité obmedzenia s výrazne nepriaznivým účinkom na hospodársku súťaž, ako je napríklad stanovenie cien účtovaných tretím stranám. Ak dohoda obsahuje takéto veľmi závažné obmedzenia hospodárskej súťaže, mala by byť celá dohoda vylúčená z výhody udelenia skupinovej výnimky.

(17) S cieľom zachovať motiváciu inovovať a zabezpečiť primerané uplatňovanie práv duševného vlastníctva by určité obmedzenia mali byť z výhody uplatňovania skupinovej výnimky vylúčené. Vylúčené by mali byť najmä záväzky spätného udelenia licencie a doložky o nenapadnutí práv. Ak sú do dohody o transfere technológií zahrnuté takéto obmedzenia, z výhody udelenia skupinovej výnimky by malo byť vylúčené iba predmetné obmedzenie.

(18) Hraničné trhové podiely, neudelenie výnimky na dohody o transfere technológií, ktoré obsahujú obmedzenia s výrazne nepriaznivým účinkom na hospodársku súťaž, a vylúčené obmedzenia stanovené v tomto nariadení zvyčajne zabezpečia, aby dohody, na ktoré sa skupinová výnimka uplatňuje, neumožňovali zúčastneným podnikom vylúčiť hospodársku súťaž vo vzťahu k podstatnej časti predmetných produktov.

(19) V tomto nariadení by sa mali uviesť typické situácie, v ktorých by sa mohlo považovať za vhodné odňať podľa článku 29 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 ([7]) výhodu výnimky zavedenej týmto nariadením.

(20) S cieľom posilniť dohľad nad paralelnými sieťami dohôd o transfere technológií, ktoré majú podobné obmedzujúce účinky a ktoré sa vzťahujú na viac ako 50 % daného trhu, môže Komisia formou nariadenia vyhlásiť toto nariadenie za neuplatniteľné na dohody o transfere technológií obsahujúce špecifické obmedzenia, ktoré sa vzťahujú na dotknutý trh, čím sa obnoví uplatňovanie článku 101 zmluvy na takéto dohody v plnom rozsahu,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Vymedzenie pojmov

1. Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

a) „dohoda“ je dohoda, rozhodnutie združenia podnikov alebo zosúladený postup;

b) „technologické práva“ sú know-how a nasledujúce práva alebo ich kombinácie, a to vrátane žiadostí alebo prihlášok na registráciu týchto práv:

   i) patenty;

   ii) úžitkové vzory;

   iii) dizajnové práva;

   iv) topografie polovodičových výrobkov;

([7]) Nariadenie Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 zmluvy (Ú. v. ES L 1, 4.1.2003, s. 1).

v) dodatkové ochranné osvedčenia na lieky alebo iné výrobky, na ktoré možno získať takéto dodatkové ochranné osvedčenia;

vi) šľachtiteľské osvedčenia a

vii) softvérové autorské práva;

c) „dohoda o transfere technológií“ je:

i) dohoda o udelení licencie na technologické práva uzatvorená medzi dvomi podnikmi na účely výroby zmluvných produktov nadobúdateľom licencie a/alebo jeho subdodávateľom (subdodávateľmi);

ii) prevod technologických práv medzi dvomi podnikmi na účely výroby zmluvných produktov v prípade, keď časť rizika spojeného s využívaním technológie znáša postupca;

d) „recipročná dohoda“ je dohoda o transfere technológií, ktorou si dva podniky prostredníctvom tej istej zmluvy alebo samostatných zmlúv vzájomne udelia licenciu na technologické práva a v prípade ktorej sa takéto licencie týkajú konkurenčných technológií alebo môžu byť použité na výrobu konkurenčných produktov;

e) „nerecipročná dohoda“ je dohoda o transfere technológií, ktorou jeden podnik udelí inému podniku licenciu na technologické práva alebo ktorou si dva podniky vzájomne udelia takúto licenciu, pričom tieto licencie sa netýkajú konkurenčných technológií a nemôžu byť použité na výrobu konkurenčných produktov;

f) „produkt“ je tovar alebo služba vrátane medziproduktov a služieb, ktoré sú medzistupňom finálnych služieb, a finálnych tovarov a služieb;

g) „zmluvný produkt“ je produkt vyrábaný priamo alebo nepriamo na základe licencovaných technologických práv;

h) „práva duševného vlastníctva“ zahŕňajú práva priemyselného vlastníctva, najmä patenty a ochranné známky, autorské práva a práva súvisiace s autorským právom;

i) „know-how“ je súbor praktických informácií vyplývajúcich zo skúseností a z testovania, ktoré sú:

i) tajné, t. j. nie sú všeobecne známe alebo ľahko dostupné;

ii) podstatné, t. j. významné a užitočné na výrobu zmluvných produktov, a

iii) identifikované, t. j. opísané dostatočne zrozumiteľným spôsobom tak, aby bolo možné overiť, či spĺňajú kritériá utajenia a opodstatnenosti;

j) „relevantný produktový trh“ je trh so zmluvnými produktmi a ich náhradami, to znamená so všetkými tými produktmi, ktoré kupujúci vzhľadom na charakteristické vlastnosti týchto produktov, ich cenu a zamýšľané použitie považuje za navzájom zameniteľné alebo nahraditeľné;

k) „relevantný technologický trh“ je trh s licencovanými technologickými právami a ich náhradami, to znamená so všetkými tými technologickými právami, ktoré nadobúdateľ licencie vzhľadom na charakteristické vlastnosti týchto technologických práv, licenčné poplatky za ne a na ich zamýšľané použitie považuje za navzájom zameniteľné alebo nahraditeľné;

l) „relevantný geografický trh“ je oblasť, v ktorej sa dotknuté podniky zapájajú do ponuky produktov alebo licencií na technologické práva a dopytu po nich, v ktorej sú podmienky hospodárskej súťaže dostatočne homogénne a ktorú možno vzhľadom na značne odlišné podmienky hospodárskej súťaže v susedných oblastiach od týchto oblastí odlíšiť;

m) „relevantný trh“ je kombinácia relevantného produktového alebo technologického trhu s relevantným geografickým trhom;

n) „konkurenčné podniky“ sú podniky, ktoré si konkurujú na relevantnom trhu, to znamená:

i) konkurenčné podniky na relevantnom trhu, na ktorom sú technologické práva licencované, to znamená podniky, ktoré udeľujú licencie na konkurenčné technologické práva (skutoční konkurenti na relevantnom trhu);

ii) konkurenčné podniky na relevantnom trhu, na ktorom sa zmluvné produkty predávajú, to znamená podniky, ktoré by v prípade neexistencie dohody o transfere technológií pôsobili na relevantnom trhu (relevantných trhoch), na ktorom (ktorých) sa zmluvné produkty predávajú (skutoční konkurenti na relevantnom trhu), alebo ktoré by v prípade neexistencie dohody o transfere technológií z reálnych dôvodov, a nie iba čisto teoreticky, pravdepodobne uskutočnili nevyhnutné dodatočné investície alebo vynaložili iné nevyhnutné náklady na vstup na relevantný trh (relevantné trhy) v dostatočne krátkom čase na to, aby vyvinuli konkurenčný tlak na podniky, ktoré už na relevantnom trhu pôsobia (potenciálni konkurenti na relevantnom trhu);

o) „selektívny distribučný systém“ je distribučný systém, v ktorom sa poskytovateľ licencie zaviaže udeliť licenciu na výrobu zmluvných produktov, či už priamo, alebo nepriamo, iba nadobúdateľom licencie vybraným na základe špecifikovaných kritérií a v ktorom sa títo nadobúdatelia licencií zaviažu nepredávať zmluvné produkty neautorizovaným distribútorom na území, ktoré poskytovateľ licencie vyhradil na používanie tohto systému;

p) „výhradná licencia“ je licencia, v rámci ktorej samotný poskytovateľ licencie nesmie vyrábať na základe licencovaných technologických práv a nesmie udeľovať licenciu na licencované technologické práva tretím stranám, či už vo všeobecnosti, alebo na konkrétne použitie, alebo na určitom území;

q) „výhradné územie“ je dané územie, na ktorom môže zmluvné produkty vyrábať iba jeden podnik, ale na ktorom je napriek tomu možné povoliť inému nadobúdateľovi licencie vyrábať zmluvné produkty na tomto území len pre konkrétneho zákazníka, a to v prípade, keď bola udelená druhá licencia na účel vytvorenia alternatívneho zdroja dodávok pre tohto zákazníka;

r) „výhradná skupina zákazníkov“ je skupina zákazníkov, ktorej smie aktívne predávať zmluvné produkty vyrobené licencovanou technológiou iba jedna strana dohody o transfere technológií;

s) „aktívny predaj“ je aktívne zacielenie na zákazníkov formou návštev, listov, e-mailov, telefonických hovorov alebo iných prostriedkov priamej komunikácie alebo formou cielenej reklamy a propagácie, či už offline, alebo online, napríklad prostredníctvom tlačených alebo digitálnych médií vrátane online médií, služieb porovnávania cien alebo reklamy na webových vyhľadávačoch zameraných na zákazníkov na konkrétnych územiach alebo na konkrétne skupiny zákazníkov, prevádzky webového sídla s doménou najvyššej úrovne, ktorá zodpovedá konkrétnym územiam, alebo rozšírením webového sídla o jazyky, ktoré sa bežne používajú na konkrétnych územiach, ak sa takéto jazyky líšia od jazykov bežne používaných na území, na ktorom je kupujúci usadený;

t) „pasívny predaj“ je predaj uskutočňovaný v reakcii na nevyžiadané požiadavky jednotlivých zákazníkov vrátane dodania tovaru alebo služieb zákazníkovi, a to bez iniciovania predaja prostredníctvom aktívneho zacielenia na konkrétneho zákazníka, konkrétnu skupinu zákazníkov alebo konkrétne územie, vrátane predaja, ktorý je výsledkom účasti na verejnom obstarávaní alebo reakcie na súkromné výzvy na predkladanie ponúk.

2. Na účely tohto nariadenia pojmy „podnik“, „poskytovateľ licencie“ a „nadobúdateľ licencie“ zahŕňajú aj ich príslušné prepojené podniky.

„Prepojené podniky“ sú:

a) podniky, v ktorých strana dohody o transfere technológií, či už priamo, alebo nepriamo:

i) má právomoc uplatňovať viac ako polovicu hlasovacích práv alebo

ii) má právomoc menovať viac ako polovicu členov dozornej rady, správnej rady alebo orgánov, ktoré právne zastupujú podnik, alebo

iii) má právo riadiť podnikové záležitosti;

b) podniky, ktoré si môžu voči strane dohody o transfere technológií priamo alebo nepriamo uplatňovať práva alebo právomoci uvedené v písmene a);

c) podniky, v ktorých má podnik uvedený v písmene b) priamo alebo nepriamo práva alebo právomoci uvedené v písmene a);

d) podniky, v ktorých strana dohody o transfere technológií spolu s jedným alebo viacerými podnikmi uvedenými v písmenách a), b) alebo c) alebo v ktorých dva alebo viaceré z posledných uvedených podnikov majú spoločne práva alebo právomoci uvedené v písmene a);

e) podniky, v ktorých sú práva alebo právomoci uvedené v písmene a) spoločne v držbe:

i) strán dohody o transfere technológií alebo ich príslušných prepojených podnikov uvedených v písmenách a) až d), alebo

ii) jednej alebo viacerých strán dohody o transfere technológií alebo ich jedného alebo viacerých prepojených podnikov uvedených v písmenách a) až d) a jednej alebo viacerých tretích strán.

Článok 2

Výnimka

1. Podľa článku 101 ods. 3 zmluvy a s výhradou ustanovení tohto nariadenia sa článok 101 ods. 1 zmluvy neuplatňuje na dohody o transfere technológií.

2. Výnimka stanovená v odseku 1 sa uplatňuje, pokiaľ dohody o transfere technológií obsahujú obmedzenia hospodárskej súťaže, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy. Výnimka sa uplatňuje dovtedy, kým licencované technologické práva nezaniknú, neskončí sa ich platnosť alebo nie sú vyhlásené za neplatné, alebo, v prípade know-how, dovtedy, kým know-how zostáva tajné. Keď sa však know-how stane v dôsledku konania nadobúdateľa licencie verejne známym, výnimka sa uplatňuje počas obdobia platnosti dohody.

3. Výnimka stanovená v odseku 1 sa uplatňuje aj na ustanovenia dohôd o transfere technológií, ktoré sa týkajú nákupu produktov nadobúdateľom licencie alebo sa týkajú udelenia licencie na iné práva duševného vlastníctva alebo prevodu iných práv duševného vlastníctva, alebo know-how na nadobúdateľa licencie, a to za predpokladu a v takom rozsahu, v akom sa tieto ustanovenia priamo týkajú výroby alebo predaja zmluvných produktov.

Článok 3

Hraničné trhové podiely

1. Keď sú podniky, ktoré sú stranami dohody, konkurenčnými podnikmi, výnimka stanovená v článku 2 sa uplatňuje pod podmienkou, že spoločný trhový podiel strán nepresiahne na relevantnom trhu (relevantných trhoch) 20 %.

2. Keď podniky, ktoré sú stranami dohody, nie sú konkurenčnými podnikmi, výnimka stanovená v článku 2 sa uplatňuje pod podmienkou, že trhový podiel každej zo strán nepresiahne na relevantnom trhu (relevantných trhoch) 30 %.

Článok 4

Veľmi závažné obmedzenia hospodárskej súťaže

1. Keď sú podniky, ktoré sú stranami dohody, konkurenčnými podnikmi, výnimka stanovená v článku 2 sa neuplatňuje na dohody, ktoré priamo alebo nepriamo, samostatne alebo v kombinácii s inými faktormi pod kontrolou strán majú za cieľ ktorékoľvek z týchto obmedzení:

a) obmedzenie možnosti určitej strany stanovovať si ceny pri predaji produktov tretím stranám;

b) obmedzenie produkcie okrem obmedzení produkcie zmluvných produktov uložených nadobúdateľovi licencie v nerecipročnej dohode alebo uložených len jednému nadobúdateľovi licencie v recipročnej dohode;

c) rozdelenie trhov alebo zákazníkov okrem:

i) záväzku uloženého poskytovateľovi licencie a/alebo nadobúdateľovi licencie v rámci nerecipročnej dohody nevyrábať na základe licencovaných technologických práv na výhradnom území vyhradenom pre druhú stranu a/alebo nepredávať zmluvné produkty aktívne a/alebo pasívne na výhradné územie alebo výhradnej skupine zákazníkov, ktoré sú vyhradené pre druhú stranu;

ii) obmedzenia uloženého v rámci nereciprocnej dohody a týkajúceho sa aktívneho predaja zmluvných produktov zo strany nadobúdateľa licencie na výhradné územie alebo výhradnej skupine zákazníkov, ktoré poskytovateľ licencie pridelil inému nadobúdateľovi licencie, ak tento nadobúdateľ licencie nebol v čase uzavretia vlastnej licenčnej zmluvy konkurenčným podnikom poskytovateľa licencie;

iii) záväzku nadobúdateľa licencie vyrábať zmluvné produkty len pre vlastnú potrebu, pokiaľ nadobúdateľ licencie nie je obmedzený v aktívnom a pasívnom predaji zmluvných produktov ako náhradných dielov pre svoje vlastné produkty;

iv) záväzku uloženého nadobúdateľovi licencie v rámci nereciprocnej dohody vyrábať zmluvné produkty len pre konkrétneho zákazníka, ak bola licencia udelená na účely vytvorenia alternatívneho zdroja dodávok pre tohto zákazníka;

d) obmedzenia možnosti nadobúdateľa licencie využívať svoje vlastné technologické práva alebo obmedzenie možnosti ktorejkoľvek zo strán dohody uskutocňovať výskum a vývoj, pokiaľ toto obmedzenie nie je nevyhnutné na zamedzenie odhalenia licencovaného know-how tretím stranám.

2. Keď podniky, ktoré sú stranami dohody, nie sú konkurenčnými podnikmi, výnimka stanovená v článku 2 sa neuplatňuje na dohody, ktoré priamo alebo nepriamo, samostatne alebo v kombinácii s inými faktormi pod kontrolou strán majú za cieľ ktorékoľvek z týchto obmedzení:

a) obmedzenie schopnosti danej strany určovať si ceny pri predaji produktov tretím stranám bez toho, aby tým bola dotknutá možnosť stanovenia maximálnej predajnej ceny alebo odporučenia predajnej ceny, ak nedosiahne stanovenú alebo minimálnu predajnú cenu v dôsledku tlaku alebo ponúknutých stimulov ktorejkoľvek zo strán;

b) obmedzenie územia, kam môže nadobúdateľ licencie pasívne predávať zmluvné produkty, alebo obmedzenie zákazníkov, ktorým môže pasívne predávať zmluvné produkty, s výnimkou:

i) obmedzenia pasívneho predaja na výhradné územie alebo výhradnej skupine zákazníkov, ktoré sú vyhradené pre poskytovateľa licencie;

ii) záväzku vyrábať zmluvné produkty len pre vlastnú potrebu, pokiaľ nadobúdateľ licencie nie je obmedzený v aktívnom a pasívnom predaji zmluvných produktov ako náhradných dielov pre svoje vlastné produkty;

iii) záväzku vyrábať zmluvné produkty len pre konkrétneho zákazníka, ak bola licencia udelená na účely vytvorenia alternatívneho zdroja dodávok pre tohto zákazníka;

iv) obmedzenia predaja koncovým používateľom, ktoré uložil nadobúdateľ licencie pôsobiaci na veľkoobchodnej úrovni;

v) obmedzenia predaja neautorizovaným distribútorom nachádzajúcim sa na území, kde poskytovateľ licencie prevádzkuje selektívny distribučný systém pre zmluvné produkty;

c) obmedzenie aktívneho alebo pasívneho predaja koncovým používateľom zo strany nadobúdateľa licencie, ktorý je členom selektívneho distribučného systému a ktorý pôsobí na maloobchodnej úrovni, bez toho, aby tým bola dotknutá možnosť zakázať členovi tohto systému vykonávať svoju činnosť z neautorizovaného miesta usadenia.

3. Keď podniky, ktoré sú stranami dohody, nie sú v čase uzatvorenia dohody konkurenčnými podnikmi, ale stanú sa nimi neskôr, počas celého obdobia platnosti dohody sa uplatňuje odsek 2, a nie odsek 1, pokiaľ následne nedôjde k akejkoľvek zásadnej zmene dohody. K takejto zmene patrí uzatvorenie novej dohody o transfere technológií medzi danými stranami týkajúcej sa konkurenčných technologických práv.

Článok 5

Vylúčené obmedzenia

1. Výnimka stanovená v článku 2 sa neuplatňuje na žiaden z nasledujúcich záväzkov uvedených v dohodách o transfere technológií:

a) akýkoľvek priamy alebo nepriamy záväzok nadobúdateľa licencie udeliť výhradnú licenciu alebo previesť práva, a to úplne alebo čiastočne, poskytovateľovi licencie alebo tretej strane určenej poskytovateľom licencie na vlastné zlepšenia alebo na vlastné nové uplatnenia licencovanej technológie;

b) akýkoľvek priamy alebo nepriamy záväzok určitej strany nenapadnúť platnosť práv duševného vlastníctva, ktoré má druhá strana v Únii, bez toho, aby tým bola dotknutá možnosť v prípade výhradnej licencie dohodu o transfere technológií ukončiť, ak nadobúdateľ licencie napadne platnosť akýchkoľvek licencovaných technologických práv.

2. Keď podniky, ktoré sú stranami dohody, nie sú konkurenčnými podnikmi, výnimka stanovená v článku 2 sa neuplatňuje na žiaden priamy ani nepriamy záväzok, ktorý obmedzuje schopnosť nadobúdateľa licencie využívať svoje vlastné technologické práva alebo obmedzuje schopnosť ktorejkoľvek zo strán dohody uskutočňovať výskum a vývoj, pokiaľ toto obmedzenie nie je nevyhnutné na zamedzenie odhalenia licencovaného know-how tretím stranám.

Článok 6

Odňatie výhody v jednotlivých prípadoch

1. Komisia môže odňať výhodu vyplývajúcu z tohto nariadenia podľa článku 29 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1/2003, ak v niektorom konkrétnom prípade zistí, že dohoda o transfere technológií, na ktorú sa vzťahuje výnimka stanovená v článku 2 tohto nariadenia, má napriek tomu účinky, ktoré nie sú zlučiteľné s článkom 101 ods. 3 zmluvy, a najmä vtedy, keď:

a) prístup technológií tretích strán na trh je obmedzený, napríklad v dôsledku kumulatívneho účinku paralelných sietí podobných reštriktívnych dohôd, ktorými sa nadobúdateľom licencií zakazuje používať technológie tretích strán;

b) prístup potenciálnych nadobúdateľov licencie na trh je obmedzený, napríklad v dôsledku kumulatívneho účinku paralelných sietí podobných reštriktívnych dohôd, ktorými sa poskytovateľom licencie zakazuje udeľovať licenciu iným nadobúdateľom licencie alebo preto, lebo jediný majiteľ technológie, ktorý udeľuje licenciu na príslušné technologické práva, uzavrie výhradnú licenciu s nadobúdateľom licencie, ktorý už pôsobí na produktovom trhu na základe nahraditeľných technologických práv.

2. Ak má dohoda o transfere technológií, na ktorú sa vzťahuje výnimka stanovená v článku 2 tohto nariadenia, v akomkoľvek konkrétnom prípade účinky nezlučiteľné s článkom 101 ods. 3 zmluvy na území členského štátu alebo na časti jeho územia, ktoré má všetky charakteristické znaky osobitného geografického trhu, podľa článku 29 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1/2003 môže výhodu vyplývajúcu z tohto nariadenia pre uvedené územie odňať aj vnútroštátny orgán na ochranu hospodárskej súťaže dotknutého členského štátu, a to za rovnakých okolností, ako sú okolnosti stanovené v odseku 1 tohto článku.

Článok 7

Neuplatňovanie tohto nariadenia

1. Podľa článku 1a nariadenia č. 19/65/EHS môže Komisia v prípade, ak paralelné siete podobných dohôd o transfere technológií pokrývajú viac ako 50 % relevantného trhu, formou nariadenia vyhlásiť, že toto nariadenie sa neuplatňuje na dohody o transfere technológií, ktoré obsahujú osobitné obmedzenia týkajúce sa uvedeného trhu.

2. Podľa odseku 1 sa nariadenie začne uplatňovať najskôr šesť mesiacov po jeho prijatí.

Článok 8

Uplatňovanie hraničných trhových podielov

Na účely uplatňovania hraničných trhových podielov stanovených v článku 3 sa uplatňujú tieto pravidlá:

a) trhový podiel sa vypočítava na základe hodnoty predaja na trhu; ak údaje o hodnote predaja na trhu nie sú dostupné, môžu sa na určenie trhového podielu dotknutého podniku použiť odhady založené na iných spoľahlivých informáciách o trhu vrátane objemu predaja na trhu;

b) trhový podiel sa vypočítava na základe údajov, ktoré sa týkajú predchádzajúceho kalendárneho roku; ak predchádzajúci kalendárny rok nie je z hľadiska postavenia zmluvných strán na relevantnom trhu (relevantných trhoch) reprezentatívny, trhový podiel sa vypočítava ako priemer trhových podielov zmluvných strán za tri predchádzajúce kalendárne roky;

c) trhový podiel podnikov uvedených v článku 1 ods. 2 druhom pododseku písm. e) sa rovnomerne rozdeľuje medzi všetky podniky, ktoré majú práva alebo právomoci uvedené v článku 1 ods. 2 druhom pododseku písm. a);

d) trhový podiel strany pôsobiacej na relevantnom technologickom trhu sa vypočítava na základe prítomnosti technologických práv tejto strany na relevantnom trhu (relevantných trhoch) [konkrétne na produktovom trhu (produktových trhoch) a geografickom trhu (geografických trhoch)], na ktorom (ktorých) sa zmluvné produkty predávajú, t. j. na základe kombinovaného predaja tejto strany a jej nadobúdateľov licencie, ktorého predmetom sú produkty zahŕňajúce licencované technologické práva tejto strany;

e) ak trhový podiel uvedený v článku 3 ods. 1 alebo 2 najskôr nebol väčší ako 20 %, respektíve 30 %, ale následne stúpol nad tieto úrovne, výnimka stanovená v článku 2 platí aj naďalej, a to počas obdobia troch po sebe idúcich kalendárnych rokov nasledujúcich po roku, v ktorom bola prvýkrát prekročená hranica 20 %, respektíve 30 %.

Článok 9

Vzťah k iným nariadeniam o skupinových výnimkách

Toto nariadenie sa neuplatňuje na ustanovenia o udeľovaní licencií v dohodách o výskume a vývoji, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti nariadenia (EÚ) 2023/1066, alebo v dohodách o špecializácii, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti nariadenia (EÚ) 2023/1067.

Článok 10

Prechodné obdobie

Zákaz stanovený v článku 101 ods. 1 zmluvy sa od 1. mája 2026 do 30. apríla 2027 neuplatňuje na dohody, ktoré boli v platnosti už 30. apríla 2026 a ktoré nespĺňajú podmienky na udelenie výnimky stanovené v tomto nariadení, ale ktoré 30. apríla 2026 spĺňali podmienky na udelenie výnimky stanovené v nariadení (EÚ) č. 316/2014.

Článok 11

Obdobie platnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť 1. mája 2026.

Jeho účinnosť sa skončí 30. apríla 2038.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli …

Za Komisiu
predsedníčka
Ursula VON DER LEYEN

PRÍLOHA II

OZNÁMENIE KOMISIE

Usmernenia o uplatňovaní článku 101 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na dohody o transfere technológií

(Text s významom pre EHP)

NÁVRH

OBSAH

1. ÚVOD 13
2. VŠEOBECNÉ ZÁSADY 14
   2.1. Článok 101 zmluvy a práva duševného vlastníctva 14
   2.2. Pojmy relevantné pre uplatňovanie článku 101 zmluvy na dohody o transfere technológií 16
      2.2.1. Pojem podnik 16
      2.2.2. Obmedzenie hospodárskej súťaže a rozlišovanie medzi obmedzeniami z hľadiska cieľa a obmedzeniami z hľadiska účinku 16
      2.2.3. Účinky dohôd o transfere technológií 17
      2.2.4. Vymedzenie trhu 19
      2.2.5. Rozlišovanie medzi konkurentmi a stranami, ktoré si nekonkurujú 21
   2.3. Dohody, ktoré vo všeobecnosti nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy 23
3. UPLATŇOVANIE NARIADENIA TTBER 23
   3.1. Právne účinky nariadenia TTBER 23
   3.2. Rozsah pôsobnosti a dĺžka platnosti nariadenia TTBER 24
      3.2.1. Pojem „dohody o transfere technológií“ 24
      3.2.2. Pojem „transfer“ 27
      3.2.3. Dohody medzi dvomi stranami 28
      3.2.4. Dohody o výrobe zmluvných produktov 28
      3.2.5. Obdobie platnosti 30
      3.2.6. Vzťah k iným nariadeniam o skupinových výnimkách 31
   3.3. Hraničné trhové podiely podľa nariadenia TTBER 32
      3.3.1. Hraničné trhové podiely 33
      3.3.2. Výpočet trhových podielov pre technologické trhy podľa nariadenia TTBER 33
   3.4. Veľmi závažné obmedzenia hospodárskej súťaže podľa nariadenia TTBER 36
      3.4.1. Všeobecné zásady 36
      3.4.2. Dohody medzi konkurentmi 37
      3.4.3. Dohody medzi stranami, ktoré si nekonkurujú 42
   3.5. Vylúčené obmedzenia 45
   3.6. Odňatie a neuplatňovanie skupinovej výnimky 48
      3.6.1. Odňatie výhody skupinovej výnimky 48
      3.6.2. Neuplatňovanie nariadenia TTBER 49

4. UPLATŇOVANIE ČLÁNKU 101 ODS. 1 A 3 ZMLUVY MIMO ROZSAHU PÔSOBNOSTI NARIADENIA TTBER 50
4.1. Všeobecný rámec analýzy 50
4.1.1. Faktory relevantné pre posúdenie podľa článku 101 ods. 1 zmluvy 50
4.1.2. Faktory relevantné pre posúdenie podľa článku 101 ods. 3 zmluvy 52
4.2. Uplatňovanie článku 101 zmluvy na rôzne druhy obmedzení udeľovania licencií 54
4.2.1. Záväzky v súvislosti s licenčnými poplatkami 54
4.2.2. Udeľovanie výhradných licencií a obmedzenia predaja 55
4.2.3. Obmedzenia produkcie 58
4.2.4. Obmedzenia oblasti použitia 59
4.2.5. Obmedzenia používania len pre vlastnú potrebu 60
4.2.6. Viazaný predaj a balíkový predaj 61
4.2.7. Povinnosti nekonkurovať si 62
4.3. Dohody o urovnaní sporov 63
4.4. Technologické fondy 65
4.4.1. Posúdenie vytvorenia a fungovania technologických fondov 66
4.4.2. Posúdenie jednotlivých obmedzení v dohodách medzi fondom a nadobúdateľmi licencie na technológie v ňom zahrnuté 70
4.5. Skupiny pre rokovania o udeľovaní licencií 71
4.5.1. Úvod 71
4.5.2. Posúdenie podľa článku 101 ods. 1 zmluvy 72
4.5.3. Posúdenie podľa článku 101 ods. 3 zmluvy 76

1. ÚVOD

1. V týchto usmerneniach sa stanovujú zásady posudzovania dohôd o transfere technológií podľa článku 101 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „zmluva“) ([1]). Dohody o transfere technológií sú dohody, na základe ktorých poskytovateľ licencie dovolí nadobúdateľovi licencie využívať určité technologické práva na výrobu tovaru alebo poskytovanie služieb, ako sú vymedzené v článku 1 ods. 1 písm. c) nariadenia Komisie (EÚ).../... z XXX o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na kategórie dohôd o transfere technológií (ďalej len „nariadenie TTBER“) ([2]).

2. V týchto usmerneniach sa uvádza usmernenie k uplatňovaniu nariadenia TTBER, ako aj k uplatňovaniu článku 101 zmluvy na dohody o transfere technológií, ktoré nepatria do rozsahu pôsobnosti nariadenia TTBER. Vydaním týchto usmernení chce Komisia pomôcť podnikom posúdiť ich dohody o transfere technológií podľa pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže a uľahčiť tak používanie takýchto dohôd. Dohody o transfere technológií umožňujú šírenie technológií a stimulujú počiatočný výskum a vývoj, čím podporujú inovácie ([3]). Šírenie technológií a inovácie sú kľúčovými hnacími silami konkurencieschopného, odolného ([4]) a udržateľného hospodárstva Únie.

3. Zásady stanovené v týchto usmerneniach sa musia uplatňovať so zreteľom na konkrétne skutočnosti každého prípadu. Tým sa vylučuje mechanické uplatňovanie. Príklady uvedené v týchto usmerneniach slúžia len na ilustráciu a nie sú vyčerpávajúce.

4. Týmito usmerneniami nie je dotknutý výklad článku 101 zmluvy a nariadenia TTBER Všeobecným súdom a Súdnym dvorom Európskej únie (ďalej spoločne len „Súdny dvor Európskej únie“).

5. Nariadením TTBER a týmito usmerneniami nie je dotknuté možné súbežné uplatňovanie článku 102 zmluvy na dohody o transfere technológií ([5]).

6. Tieto usmernenia sú štruktúrované takto:

   a) v oddiele 2.1 sa uvádzajú všeobecné zásady, ktorými sa riadi uplatňovanie článku 101 zmluvy na dohody o transfere technológií. Oddiel 2.2 sa zaoberá pojmami relevantnými pre posudzovanie týchto dohôd podľa článku 101 vrátane pozitívnych a negatívnych účinkov udeľovania licencií v oblasti duševného vlastníctva na hospodársku súťaž, vymedzenia relevantného trhu a rozlišovania medzi konkurentmi a stranami, ktoré si nekonkurujú. Oddiel 2.3 sa zaoberá dohodami, ktoré vo všeobecnosti nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 101;

   b) v oddiele 3 sa uvádza usmernenie k rozsahu pôsobnosti nariadenia TTBER. Vysvetľuje sa v ňom vymedzenie dohôd o transfere technológií na výrobu zmluvných produktov, vzťah medzi nariadením TTBER a inými nariadeniami o skupinových výnimkách, hraničné trhové podiely stanovené v článku 3 nariadenia TTBER a veľmi závažné a vylúčené obmedzenia hospodárskej súťaže stanovené v článkoch 4 a 5 nariadenia TTBER;

([1]) Týmito usmerneniami sa nahrádzajú Usmernenia Komisie o uplatňovaní článku 101 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na dohody o transfere technológií (Ú. v. EÚ C 89, 28.3.2014, s. 3).

([2]) Ú. v. EÚ L [...]. Nariadenie TTBER nahrádza nariadenie Komisie (EÚ) č. 316/2014 z 21. marca 2014 o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na kategórie dohôd o transfere technológií (Ú. v. EÚ L 93, 28.3.2014, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/316/oj).

([3]) Pozri oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom Kompas konkurencieschopnosti pre EÚ [COM(2025) 30 final].

([4]) Odolnosť zahŕňa obrannú pripravenosť, odolnosť dodávateľských reťazcov v sektore obrany a odolnosť vnútorného trhu.

([5]) Pozri analogicky rozsudok Súdneho dvora z 21. decembra 2023, European Superleague Company, C-333/21, ECLI:EU:C:2023:1011, bod 119 a v ňom citovanú judikatúru. Príklad v oblasti dohôd o transfere technológií sa uvádza v rozhodnutí Komisie z 20. decembra 2012 vo veci AT.39230 – Rio Tinto Alcan.

c) v oddiele 4 sa uvádza politika Komisie v oblasti presadzovania v jednotlivých prípadoch. Na tento účel sa v ňom vysvetľuje, ako sa dohody o transfere technológií, na ktoré sa nevzťahuje nariadenie TTBER, posudzujú podľa článku 101 ods. 1 a 3 zmluvy, a uvádza usmernenie k rôznym druhom obmedzení, ktoré sa bežne vyskytujú v dohodách o transfere technológií a iných dohodách týkajúcich sa technologických práv.

2. VŠEOBECNÉ ZÁSADY

2.1. *Článok 101 zmluvy a práva duševného vlastníctva*

7. Cieľom článku 101 zmluvy je zabezpečiť, aby podniky nevyužívali dohody, rozhodnutia združení podnikov a zosúladené postupy ([6]) s cieľom zabrániť hospodárskej súťaži na trhu, obmedziť ju alebo narušiť na úkor spotrebiteľov. Cieľom článku 101 je takisto dosiahnuť integrovaný vnútorný trh, ktorý posilňuje hospodársku súťaž v Únii.

8. Článok 101 zmluvy sa vzťahuje na dohody medzi podnikmi, ktoré môžu ovplyvňovať obchod medzi členskými štátmi ([7]) a ktoré zabraňujú hospodárskej súťaži, obmedzujú ju alebo narúšajú ([8]). Poskytuje právny rámec na posudzovanie takýchto dohôd, ktorý zohľadňuje rozdiel medzi nepriaznivými a priaznivými účinkami na hospodársku súťaž.

9. Posudzovanie dohôd podľa článku 101 zmluvy sa skladá z dvoch krokov. Prvým krokom podľa článku 101 ods. 1 je posúdiť, či má dohoda protisúťažný cieľ alebo skutočné či potenciálne obmedzujúce účinky. Druhým krokom, ktorý bude potrebný, len ak sa zistí, že dohoda obmedzuje hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1, je posúdiť, či dohoda vytvára účinky zvyšujúce efektívnosť, ktoré spĺňajú štyri podmienky výnimky stanovenej v článku 101 ods. 3. Tieto podmienky sú takéto: dohoda i) musí prispievať k zlepšeniu výroby alebo distribúcie produktov alebo k podpore technického alebo hospodárskeho pokroku, pričom ii) umožňuje spotrebiteľom primeraný podiel na výhodách z toho vyplývajúcich, a to bez toho, aby iii) ukladala obmedzenia, ktoré nie sú nevyhnutné na dosiahnutie týchto cieľov, a aby iv) umožňovala zúčastneným podnikom vylúčiť hospodársku súťaž vo vzťahu k podstatnej časti daných produktov ([9]). Podľa článku 2 nariadenia č. 1/2003 bremeno dokazovania, že dohoda obmedzuje hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1, znáša orgán na ochranu hospodárskej súťaže alebo žalobca, ktorý tvrdí, že došlo k porušeniu článku 101, zatiaľ čo bremeno preukázania, že sú splnené štyri podmienky výnimky podľa článku 101 ods. 3, znášajú podniky, ktoré si nárokujú výhodu tejto výnimky.

10. V právnych predpisoch v oblasti duševného vlastníctva sa priznávajú výhradné práva majiteľom patentov, držiteľom autorských práv, dizajnových práv a ochranných známok a iných zákonom chránených práv. Majiteľ duševného vlastníctva má podľa právnych predpisov v oblasti duševného vlastníctva právo zabrániť neoprávnenému používaniu svojho duševného vlastníctva a právo využívať duševné vlastníctvo, napríklad udeľovaním licencií tretím stranám. Právo duševného vlastníctva, s výnimkou práva na výkon ([10]), sa vyčerpá po tom, ako bol produkt, ktorý v sebe zahŕňa právo duševného vlastníctva, uvedený na trh v rámci Európskeho

([6]) Pokiaľ nie je uvedené inak, pojem „dohoda“ v týchto usmerneniach zahŕňa zosúladené postupy a rozhodnutia združení podnikov.
([7]) Pozri usmernenia Komisie k pojmu ovplyvnenie obchodu uvedené v článkoch 81 a 82 zmluvy (Ú. v. EÚ C 101, 27.4.2004, s. 81).
([8]) V týchto usmerneniach pojem „obmedzenie“ zahŕňa zabránenie hospodárskej súťaži a jej narušenie.
([9]) Podmienky článku 101 ods. 3 a metodika ich uplatňovania sa bližšie vysvetľujú v *Commission Guidelines on the application of Article 81(3) of the Treaty* (usmernenia Komisie k uplatňovaniu článku 81 ods. 3 zmluvy) (Ú. v. EÚ C 101, 27.4.2004, s. 97).
([10]) Táto výnimka sa vzťahuje aj na nájomné práva. V tejto súvislosti pozri článok 1 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/115/ES z 12. decembra 2006 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva (Ú. v. EÚ L 376, 27.12.2006, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/115/oj).

hospodárskeho priestoru (EHP) jeho držiteľom alebo s jeho súhlasom, čo znamená, že držiteľ ho už nemôže použiť na reguláciu predaja produktu (zásada vyčerpania práv v Únii) ([11]). Držiteľ práv nemá podľa právnych predpisov o duševnom vlastníctve právo brániť nadobúdateľom licencie alebo kupujúcim predávať takéto produkty zahŕňajúce licencovanú technológiu. Zásada vyčerpania práv v Únii je v súlade so základnou funkciou práv duševného vlastníctva, ktorou je poskytnúť vlastníkovi právo vylúčiť ostatné osoby z využívania jeho duševného vlastníctva bez jeho súhlasu.

11. Skutočnosť, že v právnych predpisoch v oblasti duševného vlastníctva sa priznávajú výhradné práva na využívanie, neznamená, že na práva duševného vlastníctva sa nevzťahuje uplatňovanie práva hospodárskej súťaže. Článok 101 zmluvy je uplatniteľný najmä na dohody, ktorými vlastník udeľuje licenciu inému podniku na využívanie jeho práv duševného vlastníctva ([12]). Nevyplýva z toho ani to, že existuje vnútorný konflikt medzi právami duševného vlastníctva a pravidlami Únie v oblasti hospodárskej súťaže. Práva duševného vlastníctva podporujú inovácie tým, že motivujú podniky investovať do výskumu a vývoja nových alebo zlepšených produktov a procesov. Aj hospodárska súťaž podporuje inovácie, a to tým, že vyvíja tlak na podniky, aby inovovali. Inovácia predstavuje zásadný a dynamický prvok otvoreného a konkurenčného trhového hospodárstva. Preto sú práva duševného vlastníctva aj hospodárska súťaž nevyhnutné na podporu inovácií a zabezpečenie ich konkurencieschopného využívania.

12. Pri posudzovaní dohôd o transfere technológií podľa článku 101 zmluvy treba mať na pamäti, že vytváranie práv duševného vlastníctva je často spojené so značnými investíciami, a to je často riziková oblasť. Aby sa neznížila dynamická hospodárska súťaž a aby sa zachovali stimuly na inovácie, inovátor nesmie byť neprimerane obmedzený pri využívaní práv duševného vlastníctva, ktoré sa javia ako hodnotné. Z týchto dôvodov by inovátor mal mať možnosť snažiť sa o primeranú odmenu za úspešné projekty, ktorá postačuje na zachovanie investičných stimulov, pričom sa zohľadnia neúspešné projekty. Udeľovanie licencií na technológie si môže od nadobúdateľa licencie takisto vyžadovať výrazné nenávratné investície (to znamená, že ak sa nadobúdateľ licencie prestane venovať uvedenej konkrétnej oblasti činnosti, nemôže investíciu použiť na iné činnosti, ani pristúpiť k predaju inak ako s výraznou stratou) do licencovanej technológie a výrobných prostriedkov potrebných na jej využívanie. Článok 101 sa nemôže uplatniť bez zohľadnenia takýchto *ex ante* investícií príslušných strán a súvisiacich rizík. Riziko, ktorému strany čelia, a nenávratné investície, ku ktorým sa treba zaviazať, preto môžu viesť k tomu, že dohoda nebude patriť do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1, respektíve bude spĺňať podmienky článku 101 ods. 3 počas obdobia potrebného na dosiahnutie návratnosti investícií.

([11]) Táto zásada vyčerpania práv v Únii je zakotvená napríklad v článku 15 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2436 zo 16. decembra 2015 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známok (Ú. v. EÚ L 336, 23.12.2015, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/2436/oj), článku 15 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1001 zo 14. júna 2017 o ochrannej známke Európskej únie (Ú. v. EÚ L 154, 16.6.2017, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1001/oj), článku 15 smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/71/ES z 13. októbra 1998 o právnej ochrane dizajnov (Ú. v. ES L 289, 28.10.1998, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1998/71/oj), článku 21 nariadenia Rady (ES) č. 6/2002 z 12. decembra 2001 o dizajnoch Európskej únie (Ú. v. ES L 3, 5.1.2002, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/6/oj), článku 9 ods. 2 smernice 2006/115/ES, citovanej v poznámke pod čiarou č. 10, článku 4 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, 22.6.2001, s. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/29/oj), článku 4 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/24/ES z 23. apríla 2009 o právnej ochrane počítačových programov (Ú. v. EÚ L 111, 5.5.2009, s. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/24/oj), článku 5 písm. c) smernice Európskeho parlamentu a Rady 96/9/ES z 11. marca 1996 o právnej ochrane databáz (Ú. v. ES L 77, 27.3.1996, s. 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1996/9/oj), článku 5 ods. 5 smernice Rady 87/54/EHS zo 16. decembra 1986 o právnej ochrane topografií polovodičových výrobkov (Ú. v. ES L 24, 27.1.1987, s. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1987/54/oj), článku 16 nariadenia Rady (ES) č. 2100/94 z 27. júla 1994 o právach Spoločenstva k odrodám rastlín (Ú. v. ES L 227, 1.9.1994, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1994/2100/oj), článku 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1257/2012 zo 17. decembra 2012, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely vytvorenia jednotnej patentovej ochrany (Ú. v. EÚ L 361, 31.12.2012, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1257/oj). Pokiaľ ide o softvérové autorské právo, pozri napr. rozsudky Súdneho dvora z 3. júla 2012, UsedSoft Gmbh/Oracle International Corp., C-128/11, ECLI:EU:C:2012:407 a z 12. októbra 2016, Ranks a Vasiľevičs, C-166/15, ECLI:EU:C:2016:762.

([12]) Pozri napríklad rozsudok Všeobecného súdu z 27. septembra 2023, Valve/Komisia, T-172/21, ECLI:EU:T:2023:587, bod 191.

13. Právny rámec stanovený v článku 101 zmluvy je dostatočne pružný na to, aby zohľadňoval dynamické aspekty udeľovania licencií na technológie. Neexistuje domnienka, že práva duševného vlastníctva a licenčné zmluvy ako také vyvolávajú obavy z narušenia hospodárskej súťaže. Väčšina dohôd o udelení licencie na technológie neobmedzuje hospodársku súťaž. V skutočnosti má udeľovanie licencií na technológie vo všeobecnosti priaznivý účinok na hospodársku súťaž, keďže vedie k šíreniu technológií a podporujú sa ním inovácie na strane poskytovateľov aj nadobúdateľov licencií. V prípade, že dohody o udelení licencie na technológie obmedzujú hospodársku súťaž, často vedú k zvýšeniu efektívnosti, ktoré má priaznivý účinok na hospodársku súťaž a spĺňa podmienky článku 101 ods. 3 ([13]). Prevažná väčšina dohôd o udelení licencie na technológie je preto zlučiteľná s článkom 101.

2.2. *Pojmy relevantné pre uplatňovanie článku 101 zmluvy na dohody o transfere technológií*

2.2.1. **Pojem podnik**

14. Článok 101 ods. 1 zmluvy sa vzťahuje na podniky a združenia podnikov. Podnik je každý subjekt tvorený osobnými, hmotnými a nehmotnými prvkami, ktorý vykonáva hospodársku činnosť, a to nezávisle od svojho právneho postavenia a spôsobu financovania.

2.2.2. **Obmedzenie hospodárskej súťaže a rozlišovanie medzi obmedzeniami z hľadiska cieľa a obmedzeniami z hľadiska účinku**

15. Článkom 101 ods. 1 zmluvy sa zakazujú dohody, ktorých cieľom alebo účinkom je obmedzenie hospodárskej súťaže. Článok 101 ods. 1 sa vzťahuje na obmedzenia hospodárskej súťaže medzi stranami dohody, ako aj na obmedzenia hospodárskej súťaže medzi týmito stranami a tretími stranami.

16. Posúdenie, či dohoda o transfere technológií obmedzuje hospodársku súťaž, sa musí vykonať na základe skutočných okolností, za ktorých by dochádzalo k hospodárskej súťaži, ak by neexistovala dohoda ani žiadne obmedzenia v nej obsiahnuté. Pri vykonaní tohto posúdenia treba zohľadniť pravdepodobný vplyv dohody na hospodársku súťaž medzi rôznymi technológiami (hospodársku súťaž medzi podnikmi využívajúcimi konkurenčné technológie) a hospodársku súťaž v rámci jednej technológie (hospodársku súťaž medzi podnikmi využívajúcimi rovnakú technológiu) ([14]). Článkom 101 ods. 1 zmluvy sa zakazujú obmedzenia hospodárskej súťaže medzi rôznymi technológiami, ako aj hospodárskej súťaže v rámci jednej technológie. Preto treba posúdiť, do akej miery dohoda má vplyv alebo pravdepodobne bude mať vplyv na tieto dva aspekty hospodárskej súťaže na trhu.

17. Pojem obmedzenia z hľadiska cieľa sa vzťahuje výlučne na určité druhy zosúladených postupov medzi podnikmi, ktoré vykazujú dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž, a to taký, že nie je potrebné posudzovať ich účinky ([15]).

18. Pojem obmedzenia z hľadiska účinku sa vzťahuje na dohody, ktoré nemajú protisúťažný cieľ, ale je preukázané, že majú skutočné alebo potenciálne obmedzujúce účinky na hospodársku súťaž, ktoré sú citeľné ([16]). Na to, aby mala dohoda obmedzujúce účinky na hospodársku súťaž, musí mať alebo pravdepodobne mať citeľný nepriaznivý vplyv na aspoň jeden z parametrov hospodárskej súťaže na trhu, ako je napríklad cena, produkcia, kvalita

([13]) Pozri Usmernenia o uplatňovaní článku 81 ods. 3 zmluvy citované v poznámke pod čiarou č. 9.

([14]) Hospodárska súťaž medzi podnikmi, ktoré používajú rovnakú technológiu (hospodárska súťaž v rámci jednej technológie medzi nadobúdateľmi licencie), predstavuje dôležitý doplnok hospodárskej súťaže medzi podnikmi, ktoré používajú konkurenčné technológie (hospodárska súťaž medzi rôznymi technológiami). Hospodárska súťaž v rámci jednej technológie môže napríklad viesť k nižším cenám produktov zahŕňajúcich predmetnú technológiu, čo môže priniesť nielen priame a okamžité výhody pre spotrebiteľov týchto produktov, ale tiež podporiť ďalšiu hospodársku súťaž medzi podnikmi, ktoré používajú konkurenčné technológie. V súvislosti s udeľovaním licencií treba zohľadniť aj skutočnosť, že nadobúdatelia licencie predávajú svoj vlastný produkt. Nepredávajú ďalej produkt, ktorý im dodal iný podnik. Preto môže medzi nadobúdateľmi licencie existovať väčší priestor pre diferenciáciu produktov a hospodársku súťaž založenú na kvalite než v prípade vertikálnych dohôd o ďalšom predaji produktov.

([15]) Pozri napríklad rozsudok Súdneho dvora z 21. decembra 2023, European Superleague Company, C-333/21, ECLI:EU:C:2023:1011, bod 162 a v ňom citovanú judikatúru.

([16]) Ďalšie usmernenie k pojmom obmedzenia z hľadiska cieľa a obmedzenia z hľadiska účinku, ich príslušný analytický rámec a relevantné príklady týchto obmedzení sa uvádzajú napr. v rozsudkoch Súdneho dvora z 21. decembra 2023, European Superleague Company, C-333/21, ECLI:EU:C:2023:1011, bod 161 a nasl., a z 5. decembra 2024, Tallinna Kaubamaja Grupp a KIA Auto, C-606/23, ECLI:EU:C:2024:1004, bod 23 a nasl; pozri aj oznámenie Komisie – Usmernenia o uplatňovaní článku 101 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na dohody o horizontálnej spolupráci (ďalej len „usmernenia o horizontálnych dohodách“) (Ú. v. EÚ C 259, 21.7.2023, s. 1), bod 22 a nasl.

produktov, rozmanitosť produktov alebo inovácia. Na preukázanie toho, že dohoda obmedzuje hospodársku súťaž z hľadiska účinku, je vo všeobecnosti potrebné vymedziť relevantný trh (relevantné trhy) a posúdiť účinky dohody na dynamiku trhu v konkrétnom prípade. Napríklad výskyt citeľných nepriaznivých účinkov na hospodársku súťaž je pravdepodobnejší, ak aspoň jedna zo strán dohody má alebo získa určitý stupeň trhovej sily ([17]).

19. Ak sa podniky zapájajú do spolupráce, na ktorú sa nevzťahuje zákaz stanovený v článku 101 ods. 1 zmluvy, pretože má neutrálne alebo pozitívne účinky na hospodársku súťaž, daný zákaz sa nevzťahuje ani na obmedzenie obchodnej autonómie jednej alebo viacerých strán, ak sa preukáže, že toto obmedzenie je objektívne nevyhnutné na vykonávanie spolupráce a primerané cieľom spolupráce (ďalej len „*sprievodné obmedzenia*“) ([18]). S cieľom určiť, či obmedzenie predstavuje sprievodné obmedzenie, treba preskúmať, či by spoluprácu nebolo možné vykonávať bez daného obmedzenia. Skutočnosť, že bez daného obmedzenia by vykonávanie spolupráce bolo zložité alebo by spolupráca bola menej zisková, neznamená, že uvedené obmedzenie je „objektívne nevyhnutné“, a preto sprievodné ([19]).

20. Ako sa vysvetľuje v bode 9 týchto usmernení, dohoda, ktorá obmedzuje hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 zmluvy, môže byť stále zlučiteľná s článkom 101, ak strany dokážu preukázať, že dohoda spĺňa štyri kumulatívne podmienky článku 101 ods. 3.

2.2.3. **Účinky dohôd o transfere technológií**

21. Na účely posúdenia dohôd o transfere technológií podľa článku 101 zmluvy treba zohľadniť všetky relevantné parametre hospodárskej súťaže, ako sú napríklad ceny, produkcia z hľadiska množstva, kvality a rozmanitosti produktov a inovácia. Názorné príklady možných účinkov licenčných zmlúv na tieto parametre sa uvádzajú v nasledujúcich oddieloch, pričom sa rozlišuje medzi pozitívnymi a negatívnymi účinkami.

2.2.3.1. *Pozitívne účinky*

22. Dohody o transfere technológií môžu mať značný potenciál priaznivých účinkov na hospodársku súťaž a prevažná väčšina takýchto dohôd má skutočne priaznivý účinok na hospodársku súťaž. Dohody o transfere technológií môžu podporovať inováciu tým, že umožňujú inovátorom získať výnosy na pokrytie aspoň časti ich nákladov na výskum a vývoj.

23. Dohody o transfere technológií takisto vedú k šíreniu technológií, čo môže vytvárať hodnotu znižovaním výrobných nákladov nadobúdateľa licencie alebo tým, že mu umožnia vyrábať nové alebo vylepšené produkty. Zvýšenie efektívnosti na úrovni nadobúdateľa licencie často vyplýva z kombinácie technológie poskytovateľa licencie s aktívami a technológiami nadobúdateľa licencie. Udeľovanie licencií sa často využíva z dôvodu, že pre poskytovateľa licencie je efektívnejšie udeliť licenciu na technológiu, ako danú technológiu sám využívať. Môže to byť najmä v prípade, keď nadobúdateľ licencie už má prístup k potrebným výrobným aktívam. Dohoda potom umožňuje nadobúdateľovi licencie získať prístup k technológii, ktorú možno s týmito aktívami spojiť, a umožní mu tak využívať nové alebo vylepšené technológie.

([17]) Trhová sila je schopnosť rentabilne udržiavať ceny nad konkurenčnými úrovňami počas určitého obdobia alebo rentabilne udržiavať produkciu z hľadiska množstva, kvality a rozmanitosti produktov alebo inovácie pod konkurenčnými úrovňami počas určitého obdobia. Stupeň trhovej sily, ktorý sa zvyčajne vyžaduje na preukázanie porušenia článku 101 ods. 1, je nižší ako stupeň trhovej sily, ktorý sa vyžaduje na preukázanie dominantného postavenia podľa článku 102.

([18]) Rozsudky Súdneho dvora z 26. októbra 2023, EDP – Energias de Portugal a i., C-331/21, ECLI:EU:C:2023:812, bod 88 a nasl.; z 11. septembra 2014, MasterCard/Komisia, C-382/12 P, ECLI:EU:C:2014:2201, bod 89; z 11. júla 1985, Remia a i./Komisia, vec 42/84, EU:C:1985:327, body 19 – 20; z 28. januára 1986, Pronuptia, vec 161/84, ECLI:EU:C:1986:41, body 15 – 17; z 15. decembra 1994, Gøttrup-Klim, C-250/92, ECLI:EU:C:1994:413, bod 35, a z 12. decembra 1995, Oude Luttikhuis a i., C-399/93, ECLI:EU:C:1995:434, body 12 – 15.

([19]) Rozsudky Súdneho dvora z 26. októbra 2023, EDP – Energias de Portugal a i., C-331/21, ECLI:EU:C:2023:812, bod 90, a z 11. septembra 2014, MasterCard/Komisia, C-382/12 P, ECLI:EU:C:2014:2201, bod 91.

24. Ďalším príkladom udeľovania licencií, ktoré môže viesť k zvýšeniu efektívnosti, je situácia, keď nadobúdateľ licencie už má určitú technológiu a spojenie tejto technológie s technológiou poskytovateľa licencie vedie k synergiám. Keď sa spoja dve technológie, nadobúdateľ licencie môže mať možnosť získať takú konfiguráciu nákladov/produkcie, ktorá by inak nebola možná.

25. Licenčné zmluvy môžu viesť k zvýšeniu efektívnosti aj vo fáze distribúcie, a to rovnakým spôsobom ako vertikálne dohody na distribúciu tovaru a služieb. Toto zvýšenie efektívnosti môže mať formu úspory nákladov alebo poskytovania cenných služieb spotrebiteľom. Pozitívne účinky vertikálnych dohôd sa opisujú v usmerneniach Komisie o vertikálnych obmedzeniach ([20]) (ďalej len „vertikálne usmernenia“).

26. Účelom udeľovania licencií, ktorý má priaznivý účinok na hospodársku súťaž, môže byť aj odstránenie prekážok rozvoja a využívania vlastnej technológie nadobúdateľa licencie. Najmä v odvetviach, v ktorých je rozšírené veľké množstvo patentov, sa licencie často udeľujú s cieľom vytvoriť tvorivú voľnosť odstránením rizika uplatnenia nárokov poskytovateľom licencie z dôvodu porušenia práv ([21]).

2.2.3.2. *Negatívne účinky*

27. Hoci majú dohody o transfere technológií vo všeobecnosti priaznivý účinok na hospodársku súťaž, v určitých prípadoch ich podniky môžu využívať na dosiahnutie protisúťažných cieľov, ktoré v konečnom dôsledku poškodzujú spotrebiteľov.

28. Negatívne účinky na trh, ktoré môžu vyplývať z reštriktívnych dohôd o transfere technológií, zahŕňajú:

a) obmedzenie hospodárskej súťaže medzi rôznymi technológiami vrátane uľahčenia kolúzie, a to tak výslovnej, ako aj mlčky odsúhlasenej;

b) uzavretie trhu pre konkurentov zvýšením ich nákladov, obmedzením ich prístupu k základným vstupom alebo iným zvýšením prekážok vstupu na trh a

c) obmedzenie hospodárskej súťaže v rámci jednej technológie.

29. Riziko obmedzenej hospodárskej súťaže medzi rôznymi technológiami je vyššie, ak sú uložené recipročné povinnosti ([22]). Keď napríklad konkurenti uskutočnia vzájomný transfer konkurenčných technológií a uložia si vzájomný záväzok poskytovať si budúce vylepšenia svojich príslušných technológií a keď takáto dohoda bráni ktorémukoľvek z konkurentov získať technologický náskok pred iným konkurentom, hospodárska súťaž medzi týmito stranami v oblasti inovácií je obmedzená (pozri aj bod 262).

30. Dohody o transfere technológií medzi konkurentmi môžu tiež uľahčovať kolúziu. Riziko kolúzie je vyššie na koncentrovaných trhoch ([23]). Dohody o transfere technológií môžu uľahčiť kolúziu zvýšením transparentnosti na trhu, regulovaním určitého správania a zvýšením prekážok vstupu na trh. Kolúziu môžu uľahčiť aj dohody, ktoré vedú k vysokej miere zhodnosti nákladov, pretože pri podnikoch, ktoré majú podobné náklady, je vyššia pravdepodobnosť, že budú mať podobné názory na podmienky koordinácie ([24]).

([20]) Ú. v. EÚ C 248, 30.6.2022, s. 1, bod 12 a nasl.

([21]) Ak však takéto licenčné zmluvy vedú k odchodu jednej zo strán z trhu, môžu patriť do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1.

([22]) Príkladom môže byť prípad, keď si dva podniky so sídlom v rôznych členských štátoch navzájom udelia krížovú licenciu na konkurenčné technológie a dohodnú sa, že nebudú predávať produkty na domácich trhoch druhého podniku. Takáto dohoda obmedzuje potenciálnu hospodársku súťaž medzi nimi.

([23]) Predpokladom kolúzie je, že príslušné podniky zastávajú podobné názory na to, čo je v ich spoločnom záujme, ako aj na fungovanie mechanizmov koordinácie. Na to, aby kolúzia fungovala, musia byť podniky schopné navzájom monitorovať svoje správanie na trhu a musia existovať primerané odstrašujúce prostriedky na zabezpečenie toho, aby existovala motivácia neodchýliť sa od spoločnej politiky na trhu, pričom prekážky vstupu na trh musia byť dostatočne vysoké na to, aby obmedzili vstup na trh alebo expanziu zo strany externých subjektov.

([24]) V tejto súvislosti pozri bod 21 usmernení o horizontálnych dohodách.

31. Kolúziu možno uľahčiť aj výmenou citlivých obchodných informácií medzi konkurentmi počas vykonávania dohody o transfere technológií. Vykonávanie licenčnej zmluvy si môže vyžadovať výmenu citlivých obchodných informácií. Ak sa na samotnú zmluvu nevzťahuje zákaz stanovený v článku 101 ods. 1 zmluvy, pretože zmluva má neutrálne alebo pozitívne účinky na hospodársku súťaž, tento zákaz sa nevzťahuje ani na výmenu informácií, ktorá túto zmluvu sprevádza. Platí to najmä v prípade, že výmena informácií je objektívne nevyhnutná na vykonávanie licenčnej zmluvy a primeraná jej cieľom. Ak výmena informácií presahuje rámec toho, čo je objektívne nevyhnutné na vykonávanie zmluvy, alebo nie je primeraná jej cieľom, mala by sa posúdiť na základe usmernenia uvedeného v kapitole 6 usmernení o horizontálnych dohodách. Ak sa na výmenu informácií vzťahuje článok 101 ods. 1, stále môže spĺňať podmienky článku 101 ods. 3.

32. Dohody o transfere technológií môžu obmedzovať aj hospodársku súťaž medzi rôznymi technológiami vytváraním prekážok vstupu na trh alebo expanzie konkurentov. Trh môže byť pre tretie strany uzavretý napríklad vtedy, keď etablovaní poskytovatelia licencie uložia nadobúdateľom licencie povinnosť nekonkurovať si v takej miere, že nie je k dispozícii dostatočný počet nadobúdateľov licencie na uzatváranie licencií s tretími stranami, ako aj vtedy, keď je vstup na trh na úrovni nadobúdateľov licencie zložitý ([25]).

33. Dohody o transfere technológií môžu tiež obmedzovať hospodársku súťaž v rámci jednej technológie. Môže sa tak stať napríklad v dôsledku toho, že nadobúdateľom licencie sa uložia obmedzenia týkajúce sa udržiavania cien ďalšieho predaja alebo obmedzenia predaja na určité územia alebo určitým zákazníkom. Obmedzenia hospodárskej súťaže v rámci jednej technológie môžu uľahčovať kolúziu medzi nadobúdateľmi licencie. Takisto môžu uľahčovať kolúziu medzi vlastníkmi konkurenčných technológií alebo obmedzovať hospodársku súťaž medzi rôznymi technológiami zvýšením prekážok vstupu na trh.

2.2.4. **Vymedzenie trhu**

34. Prístup Komisie k vymedzeniu relevantného trhu sa stanovuje v oznámení Komisie o definícii relevantného trhu na účely práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže ([26]) (ďalej len „oznámenie o definícii trhu“). Tieto usmernenia sa zameriavajú len na aspekty vymedzenia trhu, ktoré sú v oblasti udeľovania licencií na technológie osobitne dôležité.

35. Technológia predstavuje vstup, ktorý je integrovaný buď do produktu, alebo do výrobného procesu. Udeľovanie licencií na technológie môže preto ovplyvňovať hospodársku súťaž na dodávateľských trhoch so vstupmi, ako aj na odberateľských trhoch s výstupmi. Napríklad dohoda medzi dvoma stranami, ktoré predávajú konkurenčné produkty na odberateľskej úrovni a udeľujú aj krížové licencie na technologické práva súvisiace s výrobou týchto produktov na dodávateľskej úrovni, môže obmedzovať hospodársku súťaž na dotknutom odberateľskom trhu s tovarom alebo so službami. Udeľovanie krížových licencií môže takisto obmedzovať hospodársku súťaž na dodávateľskom trhu s technológiami a prípadne aj na iných dodávateľských trhoch so vstupmi. Na účely posudzovania účinkov licenčných zmlúv na hospodársku súťaž preto môže byť potrebné vymedziť relevantný produktový trh (relevantné produktové trhy), ako aj relevantný technologický trh (relevantné technologické trhy) ([27]).

([25]) Ďalším príkladom je potenciálne uzavretie trhu pre dodávateľov nahraditeľných technológií, ku ktorému môže dôjsť vtedy, keď poskytovateľ licencie s významnou trhovou silou spája rôzne komponenty technológie do jediného licenčného balíka – hoci na výrobu daného produktu je nevyhnutná len časť tohto balíka.

([26]) Ú. v. EÚ C, C/2024/1645, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1645/oj.

([27]) Pozri napríklad rozhodnutie Komisie zo 17. novembra 2010 vo veci COMP/M.5675 – Syngenta/Monsanto, v ktorom Komisia analyzovala fúziu dvoch vertikálne integrovaných šľachtiteľov slnečníc preskúmaním i) dodávateľského trhu na obchodovanie (t. j. výmenu a udeľovanie licencií) s odrodami (rodičovskými líniami a hybridmi) a ii) odberateľského trhu na obchodné využitie hybridov. Komisia vo svojom rozhodnutí z 13. marca 2009 vo veci COMP/M.5406, IPIC/MAN Ferrostaal AG, vymedzila okrem trhu na výrobu vysokokvalitného melamínu aj dodávateľský technologický trh s dodávkami technológií na výrobu melamínu. Pozri aj rozhodnutie Komisie z 8. júna 1995 vo veci COMP/M.269, Shell/Montecatini, a rozhodnutie Komisie z 2. júna 2023 vo veci COMP/M.10783 EQT Future/AM Fresh/SNFL/IFG, v ktorom Komisia posúdila fúziu spoločností pôsobiacich v odvetví stolového hrozna preskúmaním dodávateľského trhu na šľachtenie a udeľovanie licencií na chránené bezkôstkové odrody stolového hrozna, ako aj odberateľských trhov na produkciu a distribúciu stolového hrozna.

36. Relevantný produktový trh pozostáva zo zmluvných produktov (zahŕňajúcich licencovanú technológiu) a z produktov, ktoré kupujúci vzhľadom na charakteristické vlastnosti týchto produktov, ich cenu a na ich zamýšľané použitie považujú za navzájom zameniteľné so zmluvnými produktmi alebo nahraditeľné za zmluvné produkty, a to s prihliadnutím na podmienky hospodárskej súťaže a štruktúru ponuky a dopytu na tomto trhu. Zmluvné produkty môžu patriť do produktového trhu s konečnými produktmi a/alebo medziproduktmi.

37. Relevantné technologické trhy pozostávajú z licencovaných technologických práv a ich náhrad, čo znamená iných technologických práv, ktoré nadobúdatelia licencie vzhľadom na charakteristické vlastnosti týchto technologických práv, licenčné poplatky za ne a na ich zamýšľané použitie považujú za zameniteľné s licencovanými technologickými právami alebo nahraditeľné za licencované technologické práva, a to s prihliadnutím na podmienky hospodárskej súťaže a štruktúru ponuky a dopytu na tomto trhu. Vzhľadom na technológiu, ktorú poskytovateľ licencie uvádza na trh, treba identifikovať tie iné technológie, na ktoré by nadobúdatelia licencie mohli prejsť v reakcii na zhoršenie podmienok dodávok technológie poskytovateľa licencie v porovnaní s podmienkami dodávok týchto iných technológií. Alternatívnym prístupom je preskúmanie trhu s produktmi zahŕňajúcimi licencované technologické práva (pozri bod 40).

38. Pojem „relevantný trh“ použitý v článku 3 nariadenia TTBER a vymedzený v jeho článku 1 ods. 1 písm. m) sa vzťahuje na relevantný produktový trh aj relevantný technologický trh z hľadiska ich produktov aj geografického rozmeru.

39. Pojem „relevantný geografický trh“ je vymedzený v článku 1 ods. 1 písm. l) nariadenia TTBER a zahŕňa oblasť, v ktorej sa dotknuté podniky zapájajú do ponuky produktov alebo licencií na technológie a dopytu po nich, v ktorej sú podmienky hospodárskej súťaže dostatočne homogénne a ktorú možno vzhľadom na značne odlišné podmienky hospodárskej súťaže v susedných oblastiach od týchto oblastí odlíšiť. Geografický rozmer relevantného technologického trhu (relevantných technologických trhov) sa môže líšiť od geografického rozmeru relevantného produktového trhu (relevantných produktových trhov).

40. Po definovaní príslušných trhov možno rôznym zdrojom hospodárskej súťaže na trhu priradiť trhové podiely a možno ich používať na určenie relatívnej sily účastníkov trhu. Pokiaľ ide o technologické trhy, jedným zo spôsobov, ako postupovať, je vypočítať trhové podiely na základe podielu každej technológie na celkových príjmoch z licenčných poplatkov, pričom tento podiel predstavuje podiel technológie na trhu, na ktorom boli udelené licencie na konkurenčné technológie. Vzhľadom chýbajúce jasné informácie o príjmoch z licenčných poplatkov to však často môže byť len teoretický, nie však nepraktický spôsob, ako postupovať. Iný prístup, ktorý sa používa na účely uplatňovania pravidla bezpečného prístavu podľa nariadenia TTBER, spočíva vo výpočte trhových podielov na technologickom trhu na základe predaja produktov zahŕňajúcich licencovanú technológiu na odberateľských produktových trhoch (ďalšie podrobnosti sa uvádzajú v bodoch 110 až 115 týchto usmernení). V jednotlivých prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje pravidlo bezpečného prístavu podľa nariadenia TTBER, môže byť na účel presnejšieho posúdenia trhovej pozície poskytovateľa licencie potrebné (ak je to prakticky možné) uplatniť oba opísané prístupy a zohľadniť iné faktory, ktoré sú dobrými ukazovateľmi relatívnej sily dostupných technológií (ďalšie podrobnosti o týchto faktoroch sa uvádzajú v bodoch 184 až 193 týchto usmernení) ([28])

41. Dohody o udelení licencie na technológie môžu mať vplyv na hospodársku súťaž v oblasti inovácií ([29]). Pri analýze týchto účinkov sa však Komisia zvyčajne obmedzí na preskúmanie vplyvu dohody na hospodársku súťaž v rámci existujúcich produktových trhov a technologických trhov. Na hospodársku súťaž na týchto trhoch môžu mať vplyv dohody, v dôsledku ktorých sa oneskoruje zavedenie vylepšených produktov alebo nových produktov, ktoré časom nahradia existujúce produkty. V takýchto prípadoch predstavuje inovácia zdroj potenciálnej

([28]) Pozri napríklad rozhodnutie Komisie z 20. decembra 2012 vo veci AT.39230 – Rio Tinto Alcan, body 38 – 41. Pozri aj rozhodnutie Komisie vo veciach COMP/M.5675, Syngenta/Monsanto, a COMP/M.5406, IPIC/MAN Ferrostaal AG, citované v poznámke pod čiarou č. 27.

([29]) Napríklad dohody o udelení licencie na technológie môžu ovplyvniť vývoj produktov alebo technológií, ktorými sa i) zlepšia existujúce produkty alebo technológie; ii) nahradia existujúce produkty alebo technológie, alebo ktoré by iii) vytvorili úplne nový dopyt. Dohody o udelení licencie na technológie môžu ovplyvniť aj iv) počiatočné inovačné úsilie, konkrétne činnosti v oblasti výskumu a vývoja, ktoré úzko nesúvisia s konkrétnym produktom alebo technológiou.

hospodárskej súťaže, ktorý sa musí zohľadniť pri posudzovaní vplyvu dohody na produktové trhy a na technologické trhy. V obmedzenom počte prípadov však môže byť užitočné a potrebné samostatne analyzovať aj účinky na hospodársku súťaž v oblasti inovácií. Platí to najmä pre vysoko inovačné trhy, ktoré sa vyznačujú častým a významným výskumom a vývojom a ktorých dohoda ovplyvňuje inovácie zamerané na vytváranie nových produktov alebo technológií ([30]). V takýchto prípadoch možno analyzovať, či po uzavretí dohody zostane dostatočný počet konkurenčných projektov v oblasti výskumu a vývoja potrebných na to, aby sa zachovala účinná hospodárska súťaž v oblasti inovácií ([31]).

2.2.5. **Rozlišovanie medzi konkurentmi a stranami, ktoré si nekonkurujú**

42. Dohody medzi konkurentmi vo všeobecnosti predstavujú pre hospodársku súťaž väčšie riziko než dohody medzi stranami, ktoré si nekonkurujú ([32]).

43. Na určenie konkurenčného vzťahu medzi stranami dohody treba preskúmať, či by tieto strany boli skutočnými alebo potenciálnymi konkurentmi, keby dohoda neexistovala. Ak by v prípade neexistencie dohody neboli príslušné strany skutočnými ani potenciálnymi konkurentmi na žiadnom relevantnom trhu ovplyvnenom dohodou, potom sa považujú za strany, ktoré si nekonkurujú.

44. Strany sú skutočnými konkurentmi na trhu s dodávkami produktov v prípade, že pred uzatvorením dohody už obe pôsobili na tom istom relevantnom trhu.

45. Strana sa považuje za potenciálneho konkurenta druhej strany na trhu s dodávkami produktov, ak by v prípade neexistencie dohody existovali reálne a konkrétne možnosti na to, aby prvá strana vstúpila na relevantný trh a konkurovala druhej strane, ktorá je na tomto trhu usadená ([33]). Konštatovanie potenciálnej hospodárskej súťaže musí vychádzať zo súboru konzistentných skutočností zohľadňujúcich štruktúru trhu, ako aj hospodársky a právny kontext, v rámci ktorého pôsobí. Nestačí hypotetická možnosť vstupu na trh alebo len želanie či túžba strany vstúpiť na trh ([34]). Naopak, nie je potrebné s istotou preukazovať, že podnik skutočne vstúpi na relevantný trh a že bude schopný udržať si na ňom svoje miesto ([35]). Vstup je pravdepodobnejší napríklad v prípade, ak nadobúdateľ licencie vlastní aktíva, ktoré sa dajú ľahko použiť na vstup na trh bez toho, aby mu vznikli značné utopené náklady, alebo ak už vypracoval plány alebo začal investovať iným spôsobom s cieľom vstúpiť na trh.

46. V špecifickom kontexte práv duševného vlastníctva sa môže stať, že jedna alebo obe strany sú držiteľmi platných práv duševného vlastníctva, ktoré druhej strane bránia v pôsobení na relevantnom trhu alebo vo vstupe naň bez porušenia takýchto technologických práv. To sa označuje ako tzv. pozícia blokovania. Strany by pri posudzovaní možného vplyvu pozície blokovania na ich konkurenčný vzťah mali zvážiť tieto faktory:

a) Ak obe strany už pôsobia na relevantnom trhu, je veľmi nepravdepodobné, že by boli v pozícii blokovania, pokiaľ právoplatným rozsudkom súdu nebolo potvrdené porušenie a platnosť práva duševného vlastníctva. Ak takýto rozsudok neexistuje, strany sa vo všeobecnosti považujú za skutočných konkurentov.

([30]) Pozri napríklad bod 90 a nasl. oznámenia o definícii trhu citovaného v poznámke pod čiarou č. 26.

([31]) V tento súvislosti sa v týchto usmerneniach uvádza nezáväzné pravidlo bezpečného prístavu pre dohody o transfere technológií, na ktoré sa skupinová výnimka nevzťahuje z dôvodu prekročenia hraničných trhových podielov: pozri bod 181.

([32]) Pozri napr. úvahy uvedené v bode 10 vertikálnych usmernení, ktoré sa primerane vzťahujú na udeľovanie licencií na technológie.

([33]) Pozri tiež rozsudok Súdneho dvora z 26. októbra 2023, EDP – Energias de Portugal a i., C-331/21, ECLI:EU:C:2023:812, bod 61.

([34]) Pozri napríklad rozsudky Súdneho dvora z 26. októbra 2023, EDP – Energias de Portugal a i., C-331/21, ECLI:EU:C:2023:812, body 60 – 63, a z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, ECLI:EU:C:2020:52, body 36 – 39.

([35]) Pozri napríklad rozsudky Súdneho dvora z 26. októbra 2023, EDP – Energias de Portugal a i., C-331/21, ECLI:EU:C:2023:812, bod 62; z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, ECLI:EU:C:2020:52, body 36 až 45; z 25. marca 2021, H. Lundbeck A/S a Lundbeck Ltd/Európska komisia, C-591/16 P, ECLI:EU:C:2021:243, body 54 až 57; z 27. júna 2024, Komisia/Servier a i., C-176/19 P, ECLI:EU:C:2024:549, body 100 – 101.

b) Ak jedna zo strán ešte na trhu nepôsobí, ale už uskutočnila značné investície alebo podnikla významné prípravné kroky s cieľom vstúpiť na trh, je veľmi pravdepodobné, že strany sú prinajmenšom potenciálnymi konkurentmi ([36]). V prípade neexistencie takýchto investícií a krokov by strany pri riešení otázky, či sú potenciálnymi konkurentmi, museli vychádzať zo všetkých v tom čase dostupných dôkazov, vrátane možnosti, že sú porušované práva duševného vlastníctva, ako aj z platnosti dotknutých práv a toho, či sa existujúce práva duševného vlastníctva dajú skutočne obísť. Mimoriadne presvedčivý dôkaz o existencii pozície blokovania sa vyžaduje v prípade, ak strany majú spoločný záujem tvrdiť, že pozícia blokovania existuje, aby boli uznané za strany, ktoré si nekonkurujú, napríklad vtedy, keď sa údajná pozícia blokovania týka technológií, ktoré sú technologickými náhradami (pozri bod 37), alebo ak existuje významná motivácia jednej alebo oboch strán voči druhej strane ([37]).

47. Strany sú skutočnými konkurentmi na technologickom trhu, ak už obe udeľujú licencie na náhradné technologické práva, alebo ak nadobúdateľ licencie už udeľuje licenciu na svoje technologické práva a poskytovateľ licencie vstúpi na technologický trh tým, že nadobúdateľovi licencie udelí licenciu na konkurenčné technologické práva.

48. Strany sa považujú za potenciálnych konkurentov na technologickom trhu, ak vlastnia nahraditeľné technológie a nadobúdateľ licencie neudeľuje licenciu na svoju vlastnú technológiu, a to za predpokladu, že v prípade zhoršenia podmienok dodávok technológie poskytovateľa licencie v porovnaní s podmienkami dodávok týchto iných technológií by ju pravdepodobne udelil ([38]). V prípade technologických trhov je vo všeobecnosti ťažšie posúdiť, či sú strany potenciálnymi konkurentmi. Z uvedeného dôvodu sa na účely uplatňovania nariadenia TTBER potenciálna hospodárska súťaž na technologickom trhu neberie do úvahy (pozri bod 107 týchto usmernení) a strany sa považujú za strany, ktoré si nekonkurujú.

49. V niektorých prípadoch takisto možno dospieť k záveru, že aj keď poskytovateľ licencie a nadobúdateľ licencie vyrábajú konkurenčné produkty, na relevantnom produktovom trhu a relevantnom technologickom trhu si nekonkurujú, lebo licencovaná technológia predstavuje takú radikálnu inováciu, že technológia nadobúdateľa licencie sa stala zastaranou alebo neschopnou konkurencie. V takýchto prípadoch technológia poskytovateľa licencie buď vedie k vytvoreniu nového trhu, alebo k vylúčeniu technológie nadobúdateľa licencie z existujúceho trhu. Často však nie je možné dospieť k takémuto záveru v čase, keď sa dohoda uzatvára. Skutočnosť, že staršia technológia sa stala zastaranou alebo neschopnou konkurencie, sa ukáže zvyčajne až vtedy, keď technológia alebo produkty, ktoré ju zahŕňajú, sú spotrebiteľom dostupné určitý čas. Napríklad v čase, keď bola vyvinutá technológia kompaktných diskov a na trh boli uvedené prehrávače a disky, nebolo zrejmé, že táto nová technológia nahradí technológiu vinylových platní. To sa ukázalo až o niekoľko rokov. Strany sa preto budú považovať za konkurentov, ak v čase uzatvorenia dohody nebolo zrejmé, že je technológia nadobúdateľa licencie zastaraná alebo neschopná konkurencie. Keďže sa však článok 101 ods. 1 a 3 zmluvy musí uplatňovať v závislosti od skutočného kontextu, v ktorom sa dohoda vykonáva, predmetné posúdenie je citlivé na podstatné zmeny skutočností. Ak sa však neskôr technológia nadobúdateľa licencie stane zastaranou alebo neschopnou konkurencie na trhu, vzťah medzi stranami sa môže preklasifikovať na vzťah medzi stranami, ktoré si nekonkurujú.

([36]) Je napríklad pravdepodobné, že strany sa budú považovať za potenciálnych konkurentov na relevantnom trhu s dodávkami produktov, ak nadobúdateľ licencie vyrába na základe svojej vlastnej technológie na jednom geografickom trhu a začína vyrábať na inom geografickom trhu na základe licencovanej konkurenčnej technológie. Za týchto okolností je pravdepodobné, že nadobúdateľ licencie by bol schopný vstúpiť na druhý geografický trh na základe svojej vlastnej technológie, ak by tomuto vstupu nebránili objektívne faktory vrátane existencie blokujúcich práv duševného vlastníctva.

([37]) Pozri v tejto súvislosti rozsudky Súdneho dvora z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, ECLI:EU:C:2020:52, body 54 – 56; z 27. júna 2024, Komisia/Servier a i., C-176/19 P, ECLI:EU:C:2024:549, body 87 – 89, 103 a 131, a z 27. júna 2024, Komisia/Krka, C-151/19 P, ECLI: EU:C:2024:546, bod 411.

([38]) Z prevádzkových a praktických dôvodov sa toto posúdenie zvyčajne zameriava na reakcie na zvýšenie cien. Jednou z metód je napríklad posúdiť, či by nadobúdateľ licencie pravdepodobne začal udeľovať licencie na svoju vlastnú technológiu v reakcii na malé, ale trvalé zvýšenie cien technológií. Pri posúdení sa však môžu zohľadniť aj zmeny, ktoré ovplyvňujú iné parametre hospodárskej súťaže, ako sú kvalita produktu alebo úroveň inovácií.

50. V niektorých prípadoch sa strany môžu stať konkurentmi po uzatvorení dohody, pretože užívateľ licencie vyvinie alebo nadobudne a začne využívať konkurenčnú technológiu. V takýchto prípadoch sa musí zohľadniť skutočnosť, že strany neboli v čase uzatvorenia dohody konkurentmi a že dohoda bola uzatvorená v takom kontexte. Komisia sa preto sústredí hlavne na vplyv dohody na schopnosť nadobúdateľa licencie využívať svoju vlastnú (konkurenčnú) technológiu. Z tohto dôvodu sa zoznam veľmi závažných obmedzení hospodárskej súťaže uplatniteľný na dohody medzi konkurentmi neuplatňuje na uvedené dohody, pokiaľ následne nedôjde k akejkoľvek zásadnej zmene dohody potom, ako sa strany stali konkurentmi (pozri článok 4 ods. 3 nariadenia TTBER).

51. Podniky, ktoré sú stranou dohody, sa môžu stať konkurentmi aj následne po uzatvorení dohody, ak nadobúdateľ licencie pôsobil na relevantnom trhu, na ktorom sa zmluvné produkty predávajú, už pred uzatvorením dohody, a ak poskytovateľ licencie následne vstúpi na tento trh na základe licencovaných technologických práv alebo novej technológie. V takomto prípade sa zoznam veľmi závažných obmedzení hospodárskej súťaže uplatniteľný na dohody medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, bude opäť naďalej uplatňovať počas celého obdobia platnosti dohody, pokiaľ následne nedôjde k akejkoľvek zásadnej zmene dohody (pozri článok 4 ods. 3 nariadenia TTBER). K zásadným zmenám patrí uzatvorenie novej dohody o transfere technológií medzi stranami týkajúcej sa konkurenčných technologických práv, ktoré môžu byť použité na výrobu produktov, ktoré konkurujú zmluvným produktom.

2.3. *Dohody, ktoré vo všeobecnosti nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy*

52. Dohody, ktoré nemôžu citeľne ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi (bez vplyvu na obchod) alebo ktoré citeľne neobmedzujú hospodársku súťaž (dohody menšieho významu), nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy. Komisia poskytla usmernenie k pojmu „bez vplyvu na obchod“ v usmerneniach Komisie k pojmu vplyv na obchod obsiahnutého v článkoch 81 a 82 zmluvy ([39]) (ďalej len „usmernenia týkajúce sa vplyvu na obchod“) a k pojmu „dohody menšieho významu“ v oznámení Komisie o dohodách menšieho významu, ktoré neobmedzujú citeľne hospodársku súťaž podľa článku 101 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie ([40]) (ďalej len „oznámenie *de minimis*“). Usmernenia týkajúce sa vplyvu na obchod aj oznámenie *de minimis* sú mimoriadne relevantné pre posudzovanie dohôd o transfere technológií medzi malými a strednými podnikmi ([41]).

3. UPLATŇOVANIE NARIADENIA TTBER

3.1. *Právne účinky nariadenia TTBER*

53. Na dohody o transfere technológií, ktoré spĺňajú podmienky stanovené v nariadení TTBER, sa vzťahuje výnimka z uplatňovania zákazu uvedeného v článku 101 ods. 1 zmluvy. Dohody, na ktoré sa vzťahuje skupinová výnimka, sú právoplatné a vymáhateľné ([42]).

54. Skupinová výnimka stanovená v nariadení TTBER je založená na predpoklade, že – v rozsahu, v akom sa na ne vzťahuje článok 101 ods. 1 zmluvy – určité kategórie dohôd o transfere technológií vo všeobecnosti spĺňajú štyri podmienky článku 101 ods. 3 ([43]). Cieľom hraničných trhových podielov (článok 3 nariadenia TTBER), veľmi závažných obmedzení hospodárskej súťaže (článok 4 nariadenia TTBER) a vylúčených obmedzení (článok 5 nariadenia TTBER) je zabezpečiť, aby sa skupinová výnimka vzťahovala len na reštriktívne dohody, v prípade ktorých možno odôvodnene predpokladať, že spĺňajú štyri podmienky článku 101 ods. 3.

([39]) Ú. v. EÚ C 101, 27.4.2004, s. 81.
([40]) Ú. v. EÚ C 291, 30.8.2014, s. 1.
([41]) Usmernenie k vymedzeniu relevantných trhov a výpočtu trhových podielov v kontexte dohôd o transfere technológií sa uvádza v oddiele 2.2.4 týchto usmernení.
([42]) Dohody, na ktoré sa vzťahuje skupinová výnimka, môžu byť zakázané len v nadväznosti na odňatie skupinovej výnimky Komisiou alebo orgánmi členských štátov na ochranu hospodárskej súťaže – pozri oddiel 3.6 týchto usmernení o odňatí skupinovej výnimky.
([43]) Pozri bod 9.

55. Ako sa stanovuje v oddiele 2 týchto usmernení, mnohé dohody o transfere technológií nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy buď preto, lebo vôbec neobmedzujú hospodársku súťaž, alebo preto, lebo obmedzenie hospodárskej súťaže nie je citeľné ([44]). V každom prípade, ak dohoda o transfere technológií spĺňa podmienky nariadenia TTBER, nie je potrebné určiť, či patrí do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 ([45]).

56. Mimo rozsahu pôsobnosti skupinovej výnimky je dôležité preskúmať, či v jednotlivých prípadoch dohoda obmedzuje hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 zmluvy, a ak áno, či sú splnené podmienky článku 101 ods. 3. Neexistuje predpoklad, že dohody o transfere technológií, na ktoré sa nevzťahuje skupinová výnimka, patria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 alebo nespĺňajú podmienky stanovené v článku 101 ods. 3. Najmä samotná skutočnosť, že trhové podiely strán prekračujú hraničné trhové podiely stanovené v článku 3 nariadenia TTBER, nie je dostatočným základom na konštatovanie, že dohoda patrí do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1. Vyžaduje sa individuálne posúdenie pravdepodobných účinkov dohody.

3.2. *Rozsah pôsobnosti a dĺžka platnosti nariadenia TTBER*

3.2.1. **Pojem „dohody o transfere technológií“**

57. Nariadenie TTBER a tieto usmernenia sa vzťahujú na dohody o transfere technológií. Podľa článku 1 ods. 1 písm. b) nariadenia TTBER pojem „technologické práva“ zahŕňa know-how, ako aj patenty, úžitkové vzory, dizajnové práva, topografie polovodičových produktov, dodatkové ochranné osvedčenia na lieky alebo iné produkty, na ktoré možno získať takéto dodatkové ochranné osvedčenia, na šľachtiteľské osvedčenia a softvérové autorské práva alebo ich kombinácie, ako aj na žiadosti o tieto práva alebo prihlášky na registráciu týchto práv. Licencované technologické práva by mali umožniť nadobúdateľovi licencie vyrábať zmluvné produkty, či už s ďalšími vstupmi, alebo bez nich. Nariadenie TTBER sa vzťahuje len na tie členské štáty, v ktorých má poskytovateľ licencie príslušné technologické práva. V opačnom prípade neexistujú technologické práva, ktorých transfer by sa mohol uskutočniť v zmysle nariadenia TTBER.

58. Know-how sa vymedzuje v článku 1 ods. 1 písm. i) nariadenia TTBER ako súbor praktických informácií vyplývajúcich zo skúseností a z testovania, ktoré sú tajné, podstatné a identifikované:

a) Pojem „tajné“ znamená, že know-how nie je všeobecne známe ani ľahko dostupné.

b) Pojem „podstatné“ znamená, že know-how zahŕňa informácie, ktoré sú významné a užitočné na výrobu produktov, na ktoré sa vzťahuje licenčná zmluva, alebo na uplatňovanie procesu, na ktorý sa vzťahuje licenčná zmluva. Inými slovami, informácie musia významným spôsobom prispievať k výrobe zmluvných produktov alebo ju uľahčovať. V prípadoch, keď sa licencované know-how týka produktu, a nie procesu, táto podmienka znamená, že know-how je užitočné na výrobu zmluvného produktu. Táto podmienka nie je splnená, ak zmluvný produkt možno vyrábať na základe voľne dostupnej technológie. Táto podmienka si však nevyžaduje, aby mal zmluvný produkt vyššiu hodnotu ako produkty vyrábané voľne dostupnou technológiu. V prípade procesných technológií táto podmienka znamená, že know-how je užitočné v tom zmysle, že k dátumu uzatvorenia dohody možno odôvodnene očakávať, že toto know-how dokáže výrazne zlepšiť konkurenčné postavenie nadobúdateľa licencie, napríklad znížením jeho výrobných nákladov.

c) Pojem „identifikované“ znamená, že možno overiť, že licencované know-how spĺňa kritériá utajenia a podstatnosti. Táto podmienka je splnená, ak je licencované know-how opísané v digitálnej alebo papierovej forme. V niektorých prípadoch to však nemusí byť opodstatnene možné. Licencované know-how môžu tvoriť praktické znalosti zamestnancov poskytovateľa licencie. Napríklad zamestnanci poskytovateľa licencie môžu disponovať tajnými a podstatnými znalosťami o určitom výrobnom procese, ktoré sa nadobúdateľovi licencie postúpia vo forme odbornej prípravy zamestnancov nadobúdateľa licencie. V takýchto prípadoch je postačujúce opísať v dohode všeobecný charakter know-how a vymenovať zamestnancov, ktorí budú alebo boli zapojení do jeho postúpenia nadobúdateľovi licencie.

([44]) Pozri napríklad oddiel 2.4.

([45]) Podľa článku 3 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 zmluvy (Ú. v. ES L 1, 4.1.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1/oj) dohody, ktoré môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi, ale ktoré nie sú zakázané článkom 101, nemôžu byť zakázané ani vnútroštátnym právom hospodárskej súťaže.

3.2.1.1. *Uplatňovanie článku 2 ods. 3 nariadenia TTBER*

59. Na ustanovenia v dohodách o transfere technológií týkajúce sa nákupu produktov nadobúdateľom licencie sa nariadenie TTBER vzťahuje len za predpokladu a v takom rozsahu, v akom sa tieto ustanovenia priamo týkajú výroby alebo predaja zmluvných produktov. Nariadenie TTBER sa preto nevzťahuje na tie časti dohody o transfere technológií, ktoré sa týkajú vstupov alebo vybavenia používaných na iné účely než na výrobu zmluvných produktov. Napríklad, ak sa mlieko predáva spolu s licenciou na technológiu výroby syra, nariadenie TTBER sa bude vzťahovať len na mlieko použité na výrobu syra licencovanou technológiou. Na ustanovenia v dohodách o transfere technológií týkajúce sa udeľovania licencií na iné druhy duševného vlastníctva, ako sú napríklad ochranné známky a autorské práva, iné ako autorské práva k softvéru (v súvislosti s autorskými právami k softvéru pozri body 57 a 86 týchto usmernení), sa nariadenie TTBER vzťahuje len za predpokladu a v takom rozsahu, v akom sa tieto ustanovenia priamo týkajú výroby alebo predaja zmluvných produktov. Touto podmienkou sa zabezpečuje, aby sa na ustanovenia týkajúce sa iných druhov práv duševného vlastníctva vzťahovala skupinová výnimka len v prípade, že tieto iné práva duševného vlastníctva slúžia na to, aby nadobúdateľ licencie mohol lepšie využívať licencované technologické práva. Napríklad, keď poskytovateľ licencie oprávni nadobúdateľa licencie, aby na produktoch zahŕňajúcich licencovanú technológiu používal jeho ochrannú známku, táto licencia na ochrannú známku môže nadobúdateľovi licencie umožniť lepšie využívať licencovanú technológiu, keďže spotrebitelia si môžu daný produkt okamžite spojiť s vlastnosťami, ktoré produktu poskytujú licencované technologické práva. Záväzok nadobúdateľa licencie používať ochrannú známku poskytovateľa licencie môže navyše podporovať šírenie technológie tým, že umožní poskytovateľovi licencie označiť sa ako zdroj základnej technológie. Nariadenie TTBER sa vzťahuje na dohody o transfere technológií v tomto scenári dokonca aj v prípade, keď hlavný záujem strán spočíva skôr vo využívaní ochrannej známky než technológie ([46]).

3.2.1.2. *Udeľovanie licencií na práva duševného vlastníctva mimo rozsahu pôsobnosti nariadenia TTBER*

60. Komisia nebude rozširovať zásady stanovené v nariadení TTBER a v týchto usmerneniach na udeľovanie licencií na ochranné známky (s výnimkou situácie uvedenej v bode 59 týchto usmernení). Udeľovanie licencií na ochranné známky sa často vyskytuje v súvislosti s distribúciou a ďalším predajom tovaru a služieb a vo všeobecnosti sa viac podobá dohodám o distribúcii než udeľovaniu licencií na technológie. Ak sa licencia na ochrannú známku priamo týka použitia, predaja alebo ďalšieho predaja tovaru a služieb a nepredstavuje hlavný predmet zmluvy, na túto licenčnú zmluvu sa vzťahuje nariadenie Komisie (EÚ) 2022/720 ([47]) (ďalej len „nariadenie o skupinovej výnimke pre vertikálne dohody“).

61. Nariadenie TTBER sa nevzťahuje na udeľovanie licencií na autorské práva iné než autorské práva k softvéru (s výnimkou situácie uvedenej v bode 59 týchto usmernení). Komisia však bude vo všeobecnosti uplatňovať zásady stanovené v nariadení TTBER a v týchto usmerneniach pri posudzovaní udeľovania licencií na autorské práva na výrobu zmluvných produktov podľa článku 101 zmluvy ([48]). Naopak, Komisia nerozšíri zásady nariadenia TTBER a týchto usmernení na udeľovanie licencií na autorské práva v zmluvách o predaji tovaru. Tieto zmluvy zvyčajne zahŕňajú udelenie licencie držiteľom práv na značku, fiktívnu postavu alebo verejnú osobu na účely výroby a predaja produktov s týmto označením alebo postavou. Takéto zmluvy sa často podobajú skôr dohodám o distribúcii ako dohodám o transfere technológií ([49]).

([46]) Nariadenie TTBER by sa napríklad mohlo vzťahovať na dohodu o transfere technológií posudzovanú v rozhodnutí Komisie 90/186/EHS z 23. marca 1990 týkajúcom sa konania podľa článku 85 Zmluvy o EHS (IV/32.736 – vo veci Moosehead/Whitbread) (Ú. v. ES L 100, 20.4.1990, s. 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1990/186/oj), pozri najmä bod 16 uvedeného rozhodnutia.

([47]) Nariadenie Komisie (EÚ) 2022/720 z 10. mája 2022 o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov (Ú. v. EÚ L 134, 11.5.2022, s. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/720/oj).

([48]) Pri posudzovaní toho, či sa majú uplatňovať zásady stanovené v nariadení TTBER a v týchto usmerneniach, Komisia zohľadní osobitosti právneho a hospodárskeho kontextu. Pokiaľ ide o uplatňovanie článku 101 na licencie na autorské práva, pozri napríklad rozsudky Súdneho dvora zo 4. októbra 2011, Football Association Premier League a i., C-403/08, ECLI:EU:C:2011:631, body 137 – 146, a z 9. decembra 2020, Groupe Canal +/Komisia, C-132/19 P, ECLI:EU:C:2020:1007.

([49]) Pozri napríklad rozhodnutie Komisie z 25. marca 2019 vo veci AT.40436 – Doplnkový športový tovar; z 9. júla 2019 vo veci AT.40432 – Licencovaný tovar s postavičkami; a z 30. januára 2020 vo veci AT. 40433 – Filmový merchandising.

3.2.1.3. *Udeľovanie licencií na určité typy údajov*

Uplatňovanie zásad podľa nariadenia TTBER a usmernení

62. Nariadenie TTBER sa nevzťahuje na udeľovanie licencií na údaje s výnimkou prípadov, keď sa na údaje, na ktoré sa udeľuje licencia, vzťahuje vymedzenie know-how uvedené v článku 1 ods. 1 písm. i) nariadenia TTBER (pozri bod 58 týchto usmernení) alebo vymedzenie jedného z technologických práv uvedených v článku 1 ods. 1 písm. b) nariadenia TTBER, alebo keď sa udeľovanie licencií na údaje uskutočňuje v rámci dohody o transfere technológií a spĺňa podmienky článku 2 ods. 3 nariadenia TTBER ([50]).

63. Komisia však vo všeobecnosti uplatní zásady podľa nariadenia TTBER a týchto usmernení pri posudzovaní licenčných zmlúv na údaje medzi dvoma podnikmi na účely výroby zmluvných produktov podľa článku 101 zmluvy, ak sa licencované údaje týkajú databázy, ktorá je chránená autorským právom alebo právom *sui generis* vymedzeným v smernici 96/9/ES.

64. Posudzovanie dohôd o udelení licencie na takéto databázy na účely výroby tovaru alebo poskytovanie služieb podľa článku 101 zmluvy vyvoláva podobné úvahy ako udeľovanie licencií na technologické práva, na ktoré sa vzťahuje nariadenie TTBER. S tvorbou databáz chránených autorským právom alebo právom *sui generis* môžu byť spojené značné investície a udeľovanie licencií na takéto databázy má zvyčajne povahu s priaznivým účinkom na hospodársku súťaž. Podporuje inovácie tým, že tvorcom databáz umožňuje získať výnosy na krytie aspoň časti ich nákladov na výskum a vývoj. Vedie tiež k šíreniu údajov chránených právami duševného vlastníctva, čím sa môžu zvýšiť inovácie na odberateľskom trhu a vytvoriť hodnota znížením výrobných nákladov nadobúdateľov licencií alebo tým, že sa im umožní vyrábať nové alebo vylepšené produkty ([51]).

65. Podobne ako dohody o transfere technológií však obmedzenia hospodárskej súťaže uvedené v licenčných zmluvách týkajúcich sa databáz chránených autorským právom alebo právami *sui generis* môžu na trhu vytvárať nepriaznivé účinky na hospodársku súťaž ([52]), najmä v prípadoch, keď má jedna zo strán trhovú silu. Komisia pri posudzovaní takýchto obmedzení vo všeobecnosti uplatní zásady podľa nariadenia TTBER a týchto usmernení. Udeľovanie licencií na údaje sa však v praxi rýchlo vyvíja a nemožno vylúčiť, že určité obmedzenia hospodárskej súťaže zahrnuté v takýchto licenciách nepatria do rozsahu pôsobnosti týchto usmernení alebo že vytvárajú účinky na hospodársku súťaž alebo spotrebiteľov, ktoré sa podstatne líšia od účinkov opísaných v týchto usmerneniach. V takýchto prípadoch Komisia posúdi dané obmedzenia podľa článku 101 zmluvy uplatnením všeobecných zásad (pozri oddiel 2 týchto usmernení) na skutkové okolnosti každého prípadu.

66. Ak sa licenčné zmluvy na údaje týkajú údajov, ktoré nie sú chránené právami *sui generis* alebo autorským právom k databázam, Komisia na základe okolností každého prípadu posúdi, či je vhodné uplatniť zásady podľa nariadenia TTBER a týchto usmernení. Licenčné zmluvy na údaje uzatvorené na účely výroby tovaru alebo poskytovania služieb sa môžu týkať rôznych typov údajov. Vzhľadom na rozdiely v charakteristických vlastnostiach údajov, príslušný regulačný rámec a spôsob, akým sa údaje zhromažďujú alebo vytvárajú, nemusia byť zásady stanovené v nariadení TTBER a v týchto usmerneniach (vrátane zásad uvedených v nasledujúcich bodoch tohto oddielu) vo všetkých prípadoch vhodné na účely posúdenia takýchto dohôd.

([50]) To by platilo v prípade, keď sa udeľovanie licencií na údaje uskutočňuje v rámci dohody o transfere technológií; priamo súvisí s výrobou alebo predajom zmluvných produktov a považuje sa za udelenie licencie alebo postúpenie práv duševného vlastníctva alebo know-how na nadobúdateľa licencie. Komisia sa domnieva, že posledná požiadavka je splnená, ak sú údaje, na ktoré sa udeľuje licencia, chránené autorským právom alebo databázovými právami *sui generis*, ako sa vymedzujú v smernici 96/9/ES o právnej ochrane databáz.

([51]) Priaznivé účinky na hospodársku súťaž na odberateľskom trhu, na ktorom nadobúdateľ licencie pôsobí, súvisia s účelom licencie, konkrétne s výrobou zmluvných produktov. Licencované databázy však môžu nadobúdatelia licencií využívať aj na iné účely, a to aj protisúťažnými spôsobmi s cieľom poškodiť spotrebiteľov [napríklad na zneužívajúce praktiky zamerané na konkrétnych spotrebiteľov (konkrétne skupiny spotrebiteľov)]. Usmernenie uvedené v tomto oddiele sa obmedzuje na licenčné zmluvy na účely výroby zmluvných produktov.

([52]) Usmernenie k tomu, ako vymedziť trhy, sa uvádza v oznámení o definícii trhu citovanom v poznámke pod čiarou č. 26.

Výmena citlivých obchodných informácií

67. Výmena citlivých obchodných informácií medzi konkurentmi, a to bez ohľadu na to, či k nej dochádza priamo alebo nepriamo prostredníctvom tretej strany, môže byť v rozpore s článkom 101 zmluvy ([53]).

68. V súvislosti s udeľovaním licencií na databázy chránené právami *sui generis* alebo autorským právom môže dôjsť k výmene citlivých obchodných informácií, ak: i) samotný predmet licencie, t. j. databáza chránená právami *sui generis* alebo autorským právom, obsahuje citlivé obchodné informácie a/alebo ak ii) si strany na účely vykonávania licenčnej zmluvy na údaje vymieňajú informácie, – ktoré nie sú súčasťou samotnej databázy – ktoré sú citlivé z obchodného hľadiska.

69. Komisia pri posudzovaní výmeny citlivých obchodných informácií v rámci licenčných zmlúv na údaje medzi konkurentmi vo všeobecnosti uplatní zásady stanovené v kapitole 6 usmernení o horizontálnych dohodách týkajúce sa výmeny informácií. Konkrétne, ak sa zákaz podľa článku 101 ods. 1 zmluvy nevzťahuje na udelenie licencie na samotnú databázu, pretože má neutrálne alebo pozitívne účinky na hospodársku súťaž, tento zákaz sa nevzťahuje ani na výmenu informácií, ktorá túto zmluvu sprevádza. Platí to najmä v prípade, keď je výmena citlivých obchodných informácií objektívne nevyhnutná na vykonávanie licenčnej zmluvy na údaje a je primeraná jej cieľom.

70. Navyše výmena citlivých obchodných informácií v súvislosti s udeľovaním licencií na databázy v mnohých prípadoch neobmedzuje hospodársku súťaž z hľadiska cieľa, pričom v takomto prípade bude potrebné posúdiť, či má výmena obmedzujúce účinky ([54]). Relevantné na účely takéhoto posúdenia sú povaha vymieňaných informácií, charakteristické vlastnosti výmeny a charakteristické vlastnosti trhu, ako aj všetky opatrenia, ktoré strany zaviedli s cieľom minimalizovať riziko porušenia práva hospodárskej súťaže ([55]).

71. Ak konkurenti využívajú licenčné zmluvy na údaje ako prostriedok na uskutočňovanie výmeny citlivých obchodných informácií s cieľom obmedziť hospodársku súťaž, Komisia na účely posúdenia zmluvy podľa článku 101 zmluvy neuplatní zásady uvedené v týchto usmerneniach.

Povinnosti uložené inými právnymi predpismi Únie

72. Usmernením uvedeným v týchto usmerneniach nie je dotknuté uplatňovanie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) ([56]) a iných právnych predpisov Únie, ktoré sa vzťahujú na výmenu informácií.

73. Ak udeľovanie licencií na databázy chránené právami *sui generis* alebo autorským právom vyplýva z povinnosti spoločného využívania údajov uloženej právnymi predpismi Únie, Komisia zohľadní túto povinnosť pri uplatňovaní zásad podľa nariadenia TTBER a týchto usmernení na licenčnú zmluvu. V rozsahu, v akom si podniky ponechávajú voľnosť v rozhodovaní o spôsobe vykonávania príslušných právnych predpisov, sa naďalej uplatňuje článok 101 zmluvy.

3.2.2. **Pojem „transfer“**

74. Pojem „transfer“ znamená, že technológia musí prejsť z jedného podniku na druhý podnik. Takéto transfery majú zvyčajne formu udelenia licencie, ktorým poskytovateľ licencie udeľuje nadobúdateľovi licencie právo používať svoje technologické práva za licenčný poplatok.

([53]) Pozri kapitolu 6 usmernení o horizontálnych dohodách; pozri tiež rozsudok Súdneho dvora z 29. júla 2024, Banco BPN/BIC Português a i., C-298/22, ECLI:EU:C:2024:638, bod 51 a nasl.

([54]) Pozri oddiel 6.2.7 usmernení o horizontálnych dohodách.

([55]) Pozri oddiel 6.2.4.4 usmernení o horizontálnych dohodách.

([56]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

75. Ako sa stanovuje v článku 1 ods. 1 písm. c) nariadenia TTBER, prevody, pri ktorých časť rizika spojeného s využívaním technologických práv znáša postupca, sa takisto považujú za dohody o transfere technológií. Ide najmä o prípad, keď suma splatná za prevod závisí od obratu vygenerovaného nadobúdateľom z predaja produktov vyrobených s použitím prevedenej technológie, od množstva takýchto vyrobených produktov alebo od počtu operácií vykonaných s použitím danej technológie.

76. Za transfer technologických práv možno považovať aj dohodu, ktorou sa poskytovateľ licencie zaväzuje neuplatňovať svoje technologické práva voči nadobúdateľovi licencie. Podstatou čistej patentovej licencie je v skutočnosti právo pôsobiť v oblasti pôsobnosti výhradného práva udeleného patentom. Z toho vyplýva, že nariadenie TTBER sa vzťahuje aj na tzv. dohody o neuplatnení práva, ktorými poskytovateľ licencie povoľuje nadobúdateľovi licencie produkovať v rozsahu pôsobnosti patentu ([57]).

3.2.3. **Dohody medzi dvomi stranami**

77. V súlade s článkom 1 ods. 1 písm. c) nariadenia TTBER sa skupinová výnimka vzťahuje len na dohody o transfere technológií „medzi dvomi podnikmi“. Nariadenie TTBER sa nevzťahuje na dohody o transfere technológií medzi viac ako dvomi podnikmi ([58]).

78. Dohody uzatvorené medzi dvomi podnikmi patria do rozsahu pôsobnosti nariadenia TTBER aj v prípade, keď sa v dohode stanovujú podmienky v súvislosti s viac ako jednou úrovňou obchodu. Nariadenie TTBER sa napríklad uplatňuje na dohodu o transfere technológií týkajúcu sa nielen fázy výroby, ale aj fázy distribúcie, v ktorej sa stanovujú záväzky, ktoré nadobúdateľ licencie musí alebo môže uložiť ďalším predajcom produktov vyrobených na základe licencie ([59]).

79. Dohody o vytvorení technologických fondov a o udeľovaní licencií z technologických fondov sú vo všeobecnosti viacstrannými dohodami, a preto sa na ne nariadenie TTBER nevzťahuje ([60]). Pojem technologické fondy sa vzťahuje na dohody, na základe ktorých sa dve alebo viaceré strany dohodnú na združení príslušných technológií a poskytovaní licencií na tieto technológie v podobe balíka. Pojem technologické fondy sa vzťahuje aj na ustanovenia, na základe ktorých sa dva alebo viaceré podniky dohodnú, že poskytnú licenciu tretej strane a oprávnia ju na ďalšie udeľovanie licencie na príslušný balík technológií.

80. Licenčné zmluvy uzatvorené medzi viac ako dvomi podnikmi často vedú k rovnakým problémom ako licenčné zmluvy rovnakého charakteru uzatvorené medzi dvomi podnikmi. Komisia bude pri svojom individuálnom posudzovaní licenčných zmlúv, ktoré sú síce rovnakého charakteru ako zmluvy, na ktoré sa vzťahuje skupinová výnimka, ale sú uzatvorené medzi viac ako dvomi podnikmi, analogicky uplatňovať zásady stanovené v nariadení TTBER. Technologickým fondom a udeľovaniu licencií z technologických fondov sa osobitne venuje oddiel 4.4 týchto usmernení.

3.2.4. **Dohody o výrobe zmluvných produktov**

81. Z článku 1 ods. 1 písm. c) nariadenia TTBER vyplýva, že na to, aby sa na dohody o transfere technológií vzťahovala výhoda vyplývajúca zo skupinovej výnimky, musia byť uzatvorené „na účely výroby zmluvných produktov“, t. j. produktov, ktoré zahŕňajú licencované technologické práva alebo sú vyrábané na základe nich. Dohoda musí nadobúdateľovi licencie a/alebo jeho subdodávateľovi (subdodávateľom) umožňovať využívanie licencovanej technológie na účely výroby tovaru alebo poskytovania služieb (pozri aj odôvodnenie 7 nariadenia TTBER).

([57]) Pojmy „udeľovanie licencií“ a „licencované“ použité v týchto usmerneniach zahŕňajú aj dohody o neuplatnení práva, pokiaľ sa transfer technologických práv uskutočňuje spôsobom opísaným v tomto oddiele.

([58]) Podľa nariadenia Rady č. 19/65/EHS z 2. marca 1965 o uplatňovaní článku 85 ods. 3 zmluvy na určité kategórie dohôd a zosúladených postupov (Ú. v. ES 36, 6.3.1965, s. 533, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1965/19/oj) Komisia nie je oprávnená udeliť skupinovú výnimku na dohody o transfere technológií uzavreté medzi viac ako dvomi podnikmi.

([59]) Pozri odôvodnenie 6 nariadenia TTBER a následne oddiel 3.2.6 týchto usmernení.

([60]) Viac informácií nájdete v bode 268.

82. Ak účelom dohody nie je výroba zmluvných produktov, ale napríklad len blokovanie vývoja alebo komercializácie konkurenčnej technológie, nariadenie TTBER sa na licenčnú zmluvu nevzťahuje a tieto usmernenia nemusia byť vhodné na posúdenie zmluvy. Všeobecnejšie, keď sa strany zdržia využívania licencovaných technologických práv, neuskutočňuje sa žiadna činnosť, ktorá by viedla k zvýšeniu efektívnosti, takže neexistuje samotný dôvod na uplatnenie skupinovej výnimky.

83. Využívanie licencovaných technologických práv nemusí mať nevyhnutne formu integrácie aktív. K využívaniu týchto práv dochádza aj vtedy, keď licencia poskytuje nadobúdateľovi licencie tvorivú voľnosť tým, že mu umožňuje využívať jeho vlastnú technológiu bez podstúpenia rizika uplatnenia nárokov poskytovateľom licencie z dôvodu porušenia práv. V prípade udeľovania licencií medzi konkurentmi môže byť skutočnosť, že strany nevyužívajú licencovanú technológiu, znakom toho, že dohoda predstavuje skrytý kartel. Komisia bude preto veľmi pozorne skúmať prípady nevyužívania.

84. Nariadenie TTBER sa uplatňuje na dohody o transfere technológií, ktoré na účely výroby zmluvných produktov uzatvoril nadobúdateľ licencie a/alebo jeho subdodávateľ (subdodávatelia). Nariadenie TTBER sa preto neuplatňuje na (tie časti) dohody o transfere technológií, ktoré umožňujú udeľovanie sublicencií. Komisia však bude analogicky uplatňovať zásady stanovené v nariadení TTBER a v týchto usmerneniach aj na rámcové licenčné zmluvy (*master licensing agreements*) medzi poskytovateľom licencie a jej nadobúdateľom (t. j. na dohody, na základe ktorých poskytovateľ licencie umožňuje nadobúdateľovi licencie udeľovať sublicencie na danú technológiu). Na dohody medzi nadobúdateľom licencie a nadobúdateľmi sublicencie na výrobu zmluvných produktov sa nariadenie TTBER vzťahuje.

85. Pojem „zmluvné produkty“ zahŕňa tovar vyrobený a služby poskytnuté na základe licencovaných technologických práv. Je to tak v prípade, keď sa licencovaná technológia používa vo výrobnom procese, ako aj v prípade, keď je zahrnutá v samotnom produkte. V týchto usmerneniach sa pojem „produkty zahŕňajúce licencovanú technológiu“ vzťahuje na obe uvedené situácie. Nariadenie TTBER sa uplatňuje vo všetkých prípadoch, keď je licencia na technologické práva udelená na účel výroby tovaru a poskytovania služieb. Rámec nariadenia TTBER a týchto usmernení sa zakladá na predpoklade, že existuje priame spojenie medzi licencovanými technologickými právami a zmluvným produktom. V prípadoch, keď žiadne takéto spojenie neexistuje, konkrétne keď účelom dohody nie je umožniť výrobu zmluvného produktu, analytický rámec stanovený v nariadení TTBER a týchto usmerneniach nemusí byť vhodný.

86. Udeľovanie licencií na softvérové autorské práva na účely ďalšieho predaja alebo inej distribúcie softvéru, či už prostredníctvom fyzických alebo digitálnych kanálov ([61]), sa nepovažuje za „výrobu“ v zmysle nariadenia TTBER, a preto sa naň nariadenie TTBER ani tieto usmernenia nevzťahujú. Na takéto udeľovanie licencií sa namiesto toho analogicky vzťahujú nariadenie o skupinovej výnimke pre vertikálne dohody a vertikálne usmernenia ([62]). Nariadenie TTBER a tieto usmernenia sa napríklad nevzťahujú na udeľovanie licencií na softvérové autorské práva, za základe ktorého sa nadobúdateľovi licencie poskytuje digitálna alebo fyzická kópia softvéru na účely ponúknutia softvéru konečným používateľom. Nevzťahujú sa ani na udeľovanie licencií na softvérové autorské práva a na distribúciu softvéru prostredníctvom tzv. click-wrap licencií, čo je súbor podmienok, ktorý sa koncovému používateľovi zobrazí počas inštalácie alebo online sťahovania softvéru, pričom sa predpokladá, že používateľ s ním pred pokračovaním súhlasil kliknutím na „Súhlasím“ alebo podobné tlačidlo, a nevzťahujú sa ani na udeľovanie licencií na softvérové autorské práva a distribúciu softvéru prostredníctvom online sťahovania alebo strímingu.

87. Ak však nadobúdateľ licencie začlení do zmluvného produktu softvér, na ktorý mu bola udelená licencia, nejde o obyčajný ďalší predaj, ale o výrobu. Nariadenie TTBER a tieto usmernenia sa napríklad vzťahujú na udeľovanie licencií na softvérové autorské práva v prípade, keď má nadobúdateľ licencie právo používať softvér jeho začlenením do zariadenia, s ktorým je daný softvér v interakcii. Podobne, ak sa licencovaný softvér používa ako vstup do priemyselných procesov nadobúdateľa licencie alebo ak nadobúdateľ licencie významne zvyšuje hodnotu softvéru úpravou alebo ďalším vývojom, považuje sa to za udeľovanie licencií na účely výroby.

([61]) Pozri napríklad rozhodnutie Komisie z 20. januára 2021 vo veci AT.40413 – Focus Home.
([62]) Citované v poznámke pod čiarou č. 20.

88. Nariadenie TTBER sa vzťahuje na využívanie subdodávateľov, pri ktorom poskytovateľ licencie udeľuje licenciu na technologické práva nadobúdateľovi licencie, ktorý sa zaviaže vyrábať určité produkty na jej základe výhradne pre poskytovateľa licencie. Využívanie subdodávateľov sa môže vzťahovať aj na dodávku zariadení poskytovateľa licencie, ktoré sa majú používať na výrobu tovaru a poskytovanie služieb, na ktoré sa vzťahuje dohoda. Na druhý z uvedených typov využívania subdodávateľov, ktorý je súčasťou dohody o transfere technológií, sa nariadenie TTBER vzťahuje len za podmienky, že dodané zariadenie súvisí priamo s výrobou zmluvných produktov. Na využívanie subdodávateľov sa takisto vzťahuje oznámenie Komisie o subdodávateľských dohodách ([63]). V súlade s uvedeným oznámením, ktoré sa stále uplatňuje, subdodávateľské dohody, na základe ktorých sa subdodávateľ zaväzuje vyrobiť určité produkty výlučne pre dodávateľa, spravidla nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy. Subdodávateľské dohody, na základe ktorých dodávateľ stanovuje transferovú cenu zmluvného medziproduktu medzi subdodávateľmi v rámci hodnotového reťazca subdodávateľských vzťahov, spravidla takisto nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1, ak boli zmluvné produkty vyrobené výhradne pre dodávateľa. Iné obmedzenia uložené subdodávateľovi, ako je povinnosť nevykonávať vlastný výskum a vývoj ani nevyužívať ich výsledky, však do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 ([64]) patriť môžu.

89. Nariadenie TTBER sa vzťahuje aj na dohody, na základe ktorých musí nadobúdateľ licencie vykonávať činnosti v oblasti výskumu a vývoja pred získaním produktu alebo procesu, ktorý je pripravený na komerčné využitie, a to za predpokladu, že predmetom dohody je výroba identifikovaného zmluvného produktu, t. j. produktu vyrobeného na základe licencovaných technologických práv. Ak je poskytovateľom licencie akademická inštitúcia, výskumný ústav alebo MSP, ktorý v žiadnom prípade nevykonáva výrobné činnosti, identifikácia produktu v dohode o transfere technológií môže byť všeobecnejšia.

90. Nariadenie TTBER ani tieto usmernenia sa nevzťahujú na dohody, na základe ktorých sa udeľuje licencia na technologické práva s cieľom umožniť nadobúdateľovi licencie vykonávať ďalší výskum a vývoj v rôznych oblastiach vrátane ďalšieho vývoja produktu, ktorý je výsledkom takéhoto výskumu a vývoja. Ak takéto dohody spĺňajú podmienky v nich uvedené, vzťahuje sa na ne nariadenie Komisie (EÚ) 2023/1066 ([65]) (ďalej len „nariadenie o skupinovej výnimke pre dohody o výskume a vývoji“) a posudzujú sa v rámci príslušnej kapitoly usmernení o horizontálnych dohodách týkajúcej sa dohôd o výskume a vývoji ([66]). Z rovnakých dôvodov sa nariadenie TTBER a tieto usmernenia nevzťahujú na zadávanie subdodávateľských zákaziek v oblasti výskumu a vývoja, keď sa nadobúdateľ licencie zaväzuje uskutočniť výskum a vývoj v oblasti licencovanej technológie a poskytovateľovi licencie odovzdať vylepšený balík technológií ([67]). Takisto udeľovanie licencií na technologický výskumný nástroj na účely použitia pri ďalšej výskumnej činnosti sa z hľadiska posúdenia podľa článku 101 zmluvy viac podobá na dohody o výskume a vývoji. Komisia pri hodnotení takýchto dohôd vo všeobecnosti uplatní zásady stanovené v nariadení o skupinovej výnimke pre dohody o výskume a vývoji a v kapitole usmernení o horizontálnych dohodách týkajúcej sa dohôd o výskume a vývoji.

3.2.5. **Obdobie platnosti**

91. Skupinová výnimka sa uplatňuje dovtedy, kým licencované technologické právo nezanikne, neskončí sa jeho platnosť alebo nie je vyhlásené za neplatné. V prípade know-how sa skupinová výnimka uplatňuje dovtedy, kým licencované know-how zostáva tajné, a prestáva sa uplatňovať, keď know-how prestane byť tajné, s výnimkou prípadu, že sa stane verejne známym v dôsledku konania nadobúdateľa licencie, pričom v tomto prípade sa výnimka uplatňuje počas obdobia platnosti dohody (pozri článok 2 ods. 2 nariadenia TTBER).

([63]) Oznámenie Komisie z 18. decembra 1978 týkajúce sa vyhodnotenia niektorých subdodávateľských dohôd vo vzťahu k článku 85 ods. 1 Zmluvy o EHS (Ú. v. ES C 1, 3.1.1979, s. 2).

([64]) Pozri bod 3 oznámenia Komisie o subdodávateľských dohodách citovaného v poznámke pod čiarou č. 63.

([65]) Nariadenie Komisie (EÚ) 2023/1066 z 1. júna 2023 o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na určité kategórie dohôd o výskume a vývoji (Ú. v. EÚ L 143, 2.6.2023, s. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1066/oj). Pozri aj oddiel 3.2.6.1 týchto usmernení.

([66]) Pozri bod 51 a nasl. usmernení o horizontálnych dohodách.

([67]) Na tento posledný príklad sa však vzťahuje nariadenie o skupinovej výnimke pre dohody o výskume a vývoji citované v poznámke pod čiarou č. 65; pozri aj oddiel 3.2.6.1 usmernení.

92. Skupinová výnimka sa vzťahuje na každé licencované technologické právo patriace do rozsahu pôsobnosti dohody a prestáva platiť k dátumu skončenia platnosti posledného technologického práva v zmysle nariadenia TTBER, k dátumu vyhlásenia tohto práva za neplatné alebo k dátumu začatia jeho voľného šírenia.

3.2.6. **Vzťah k iným nariadeniam o skupinových výnimkách**

93. Nariadenie TTBER sa vzťahuje na dohody medzi dvomi podnikmi týkajúce sa udeľovania licencií na technologické práva na účely výroby zmluvných produktov. Technologické práva však môžu byť súčasťou aj iných druhov dohôd. Okrem toho produkty zahŕňajúce licencovanú technológiu sa následne predávajú na trhu. Je preto potrebné zaoberať sa vzájomným vzťahom medzi nariadením TTBER a nariadením Komisie (EÚ) 2023/1067 ([68]) (ďalej len „nariadenie o skupinovej výnimke pre dohody o špecializácii“), nariadením o skupinovej výnimke pre dohody o výskume a vývoji ([69]) a nariadením o skupinovej výnimke pre vertikálne dohody ([70]).

3.2.6.1. *Nariadenia o skupinových výnimkách pre dohody o špecializácii a dohody o výskume a vývoji*

94. Podľa článku 9 nariadenia TTBER sa nariadenie TTBER nevzťahuje na udeľovanie licencií v súvislosti s dohodami o špecializácii, na ktoré sa vzťahuje nariadenie o skupinovej výnimke pre dohody o špecializácii, ani na udeľovanie licencií v súvislosti s dohodami o výskume a vývoji, na ktoré sa vzťahuje nariadenie o skupinovej výnimke pre dohody o výskume a vývoji.

95. V súlade s článkom 1 ods. 1 nariadenia o skupinovej výnimke pre dohody o špecializácii sa uvedené nariadenie vzťahuje na dohody o špecializácii, na základe ktorých sa jedna alebo viaceré strany dohodnú, že prestanú vyrábať určité produkty a budú ich kupovať od inej strany, a na dohody o spoločnej výrobe, na základe ktorých sa dve alebo viaceré strany dohodnú na spoločnej výrobe určitých produktov. Uvedené nariadenie obsahuje aj ustanovenia týkajúce sa prevodu alebo využívania práv duševného vlastníctva, za predpokladu, že nepredstavujú hlavný predmet dohody, ale priamo súvisia s jej vykonávaním a sú preň nevyhnutné.

96. Ak podniky založia spoločný výrobný podnik a udelia spoločnému podniku licenciu na technológiu na účely výroby, na takéto udeľovanie licencií sa nevzťahuje nariadenie TTBER, ale nariadenie o skupinovej výnimke pre dohody o špecializácií. Ak však spoločný podnik udeľuje licencie na technológiu tretím stranám, táto činnosť nie je spojená s výrobou spoločného podniku, a preto sa na ňu uvedené nariadenie o skupinovej výnimke pre dohody o špecializácii nevzťahuje. Takéto dojednania o udeľovaní licencií, ktorými sa spájajú technológie strán, predstavujú technologické fondy, ktorým sa venuje oddiel 4.4 týchto usmernení.

97. Nariadenie o skupinovej výnimke pre dohody o výskume a vývoji sa vzťahuje na dohody medzi dvoma alebo viacerými podnikmi týkajúce sa spoločného alebo plateného výskumu a vývoja a spoločného využívania ich výsledkov. Podľa článku 1 ods. 1 bodu 10 uvedeného nariadenia sa výskum a vývoj a využívanie ich výsledkov vykonávajú spoločne, ak je práca vykonávaná spoločným tímom, organizáciou alebo podnikom, spoločne zverená tretej strane alebo rozdelená medzi strany na základe špecializácie v kontexte výskumu a vývoja alebo špecializácie v kontexte využívania výsledkov (čo zahŕňa výrobu a distribúciu vrátane udeľovania licencií).

98. Z toho vyplýva, že nariadenie o skupinovej výnimke pre dohody o výskume a vývoji sa vzťahuje na udeľovanie licencií medzi stranami, ako aj na udeľovanie licencií stranami v prospech spoločného podniku v súvislosti s dohodou o výskume a vývoji, a že na takéto udeľovanie licencií sa nevzťahuje nariadenie TTBER. V súvislosti s takýmito dohodami môžu strany určiť aj podmienky udeľovania licencií na výsledky spoločného a plateného výskumu a vývoja tretím stranám. Keďže nadobúdatelia licencie, ktorí sú tretími stranami, nie sú stranou dohody o výskume a vývoji, na jednotlivé licenčné zmluvy uzatvorené s tretími stranami sa nevzťahuje nariadenie o skupinovej výnimke pre dohody o výskume a vývoji. Na tieto licenčné zmluvy sa môže vzťahovať skupinová výnimka stanovená v nariadení TTBER, ak sú splnené podmienky nariadenia TTBER.

([68]) Nariadenie Komisie (EÚ) 2023/1067 z 1. júna 2023 o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na určité kategórie dohôd o špecializácii (Ú. v. EÚ L 143, 2.6.2023, s. 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1067/oj).

([69]) Citované v poznámke pod čiarou č. 65.

([70]) Citované v poznámke pod čiarou č. 47.

3.2.6.2. *Nariadenie o skupinovej výnimke pre vertikálne dohody*

99. Nariadenie o skupinovej výnimke pre vertikálne dohody ([71]) sa vzťahuje na dohody uzatvorené medzi dvomi alebo viacerými podnikmi, z ktorých každý pôsobí na účely dohody na rozdielnych úrovniach výrobného alebo distribučného reťazca, a týka sa podmienok, na základe ktorých môžu strany nakupovať, predávať alebo ďalej predávať určitý tovar alebo služby. Vzťahuje sa teda na dohody o dodávkach a distribúcii.

100. Keďže nariadenie TTBER sa vzťahuje len na dohody medzi dvomi stranami a keďže nadobúdateľ licencie, ktorý predáva produkty zahŕňajúce licencovanú technológiu, je na účely nariadenia o skupinovej výnimke pre vertikálne dohody dodávateľom, uvedené dve nariadenia o skupinových výnimkách spolu úzko súvisia. Na dohody o transfere technológií medzi poskytovateľom licencie a nadobúdateľom licencie sa vzťahuje nariadenie TTBER, zatiaľ čo na dohody medzi nadobúdateľom licencie a kupujúcimi zmluvných produktov sa vzťahuje nariadenie o skupinovej výnimke pre vertikálne dohody.

101. Na základe nariadenia TTBER sa udeľuje výnimka aj dohodám medzi poskytovateľom licencie a nadobúdateľom licencie, ak dohoda ukladá nadobúdateľovi licencie záväzky v súvislosti so spôsobom, akým musí predávať produkty zahŕňajúce licencovanú technológiu. Poskytovateľ licencie môže predovšetkým požadovať od nadobúdateľa licencie, aby zriadil určitý druh distribučného systému, napríklad výhradnú distribúciu alebo selektívnu distribúciu. Na dohody o distribúcii uzatvorené na účely vykonávania takýchto povinností sa však vzťahuje len nariadenie o skupinovej výnimke pre vertikálne dohody. Poskytovateľ licencie môže napríklad zaviazať nadobúdateľa licencie, aby vytvoril výhradný distribučný systém na predaj zmluvných produktov. Aby sa však na nadobúdateľa licencie uplatňovali výhody vyplývajúce z nariadenia o skupinovej výnimke pre vertikálne dohody, musí v zásade zabezpečiť, aby jeho distribútori mali naďalej voľnosť uskutočňovať pasívny predaj na územia pridelené iným výhradným distribútorom, ktorých určil nadobúdateľ licencie ([72]).

102. Navyše, aby sa na distribútorov uplatňovali výhody vyplývajúce z nariadenia o skupinovej výnimke pre vertikálne dohody, musia mať v zásade voľnosť aktívne aj pasívne predávať na územia patriace do pôsobnosti distribučných systémov iných dodávateľov, to znamená iných nadobúdateľov licencie, ktorí vyrábajú vlastné produkty na základe licencovaných technologických práv. Dôvodom je, že na účely nariadenia o skupinovej výnimke pre vertikálne dohody je každý nadobúdateľ licencie samostatným dodávateľom. Dôvody na udelenie skupinovej výnimky z obmedzenia aktívneho predaja v distribučnom systéme dodávateľa uvedené v tomto nariadení sa však môžu uplatňovať aj v prípade, keď produkty zahŕňajúce licencovanú technológiu predávajú rôzni nadobúdatelia licencie pod spoločnou značkou, ktorá patrí poskytovateľovi licencie. Ak sa produkty zahŕňajúce licencovanú technológiu predávajú pod identitou spoločnej značky, môžu existovať rovnaké dôvody účinnosti na uplatňovanie rovnakých typov obmedzení medzi distribučnými systémami nadobúdateľov licencie, ako aj v rámci jedného vertikálneho distribučného systému. Je nepravdepodobné, že by Komisia v takýchto prípadoch obmedzenia spochybnila, ak sú analogicky splnené požiadavky stanovené v nariadení o skupinovej výnimke pre vertikálne dohody. Aby existovala identita spoločnej značky, produkty sa musia predávať a uvádzať na trh pod spoločnou značkou, ktorá je schopná sprostredkovať spotrebiteľovi kvalitu a iné relevantné informácie. Nestačí, aby bol produkt okrem značiek nadobúdateľov licencie označený aj značkou poskytovateľa licencie, ktorá ho identifikuje ako zdroj licencovanej technológie.

3.3. ***Hraničné trhové podiely podľa nariadenia TTBER***

103. Právne pravidlo bezpečného prístavu stanovené v nariadení TTBER je podmienené hraničnými trhovými podielmi, ktorými sa obmedzuje rozsah pôsobnosti skupinovej výnimky na dohody, o ktorých možno vo všeobecnosti predpokladať, že spĺňajú podmienky článku 101 ods. 3 zmluvy. Skutočnosť, že na dohody o transfere technológií sa nevzťahuje pravidlo bezpečného prístavu, pretože trhové podiely strán presahujú dané hraničné hodnoty, nezakladá žiadnu domnienku, že dohoda patrí do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1, ani že dohoda nespĺňa podmienky článku 101 ods. 3. Takéto dohody si vyžadujú individuálne posúdenie podľa článku 101.

([71]) Citované v poznámke pod čiarou č. 47.

([72]) Pozri článok 4 písm. b), c) a d) nariadenia o skupinovej výnimke pre vertikálne dohody.

3.3.1. **Hraničné trhové podiely**

104. Hraničný trhový podiel, ktorý sa má použiť na účel uplatnenia „bezpečného prístavu“ nariadenia TTBER, závisí od toho, či je dohoda uzatvorená medzi konkurenčnými podnikmi alebo podnikmi, ktoré si nekonkurujú.

105. Hraničné trhové podiely sa vzťahujú tak na relevantné trhy licencovaných technologických práv, ako aj na relevantné trhy zmluvných produktov. Ak sa uplatňovaný hraničný trhový podiel na jednom alebo viacerých produktových a technologických trhoch prekročí, skupinová výnimka sa na predmetnú dohodu pre tento relevantný trh (tieto relevantné trhy) neuplatňuje. Ak sa napríklad dohoda o transfere technológií týka dvoch samostatných produktových trhov, skupinová výnimka sa môže na jeden z týchto trhov uplatniť, a na druhý nie.

106. Podľa článku 3 ods. 1) nariadenia TTBER sa pravidlo bezpečného prístavu stanovené v článku 2 nariadenia TTBER uplatňuje na dohody o transfere technológií medzi konkurentmi pod podmienkou, že spoločný trhový podiel strán nepresahuje na žiadnom relevantnom trhu 20 %. Hraničný trhový podiel podľa článku 3 ods. 1 nariadenia TTBER sa uplatňuje, ak sú strany skutočnými konkurentmi alebo potenciálnymi konkurentmi na produktovom trhu (produktových trhoch), skutočnými konkurentmi na technologickom trhu alebo oboje (informácie o rozdiele medzi konkurentmi a stranami, ktoré si nekonkurujú, sa uvádzajú v oddiele 2.2.5 týchto usmernení).

107. Potenciálna hospodárska súťaž na technologickom trhu sa nezohľadňuje pri uplatňovaní hraničného trhového podielu alebo zoznamu veľmi závažných obmedzení hospodárskej súťaže týkajúcich sa dohôd medzi konkurentmi. V prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje pravidlo bezpečného prístavu podľa nariadenia TTBER, sa zohľadňuje potenciálna konkurencia na technologickom trhu.

108. Keď podniky, ktoré sú stranami dohody o transfere technológií, nie sú konkurentmi, uplatňuje sa hraničný trhový podiel stanovený v článku 3 ods. 2 nariadenia TTBER. V ňom sa uvádza, že skupinová výnimka sa uplatňuje v prípade, že trhový podiel každej zo strán nepresiahne na dotknutom relevantnom technologickom trhu 30 %.

109. Ak sa zmluvné strany stanú konkurentmi v zmysle článku 3 ods. 1 nariadenia TTBER v neskoršom období, napríklad keď nadobúdateľ licencie pôsobil na relevantnom trhu, na ktorom sa zmluvné produkty predávajú, už pred nadobudnutím licencie, a poskytovateľ licencie sa následne stal skutočným alebo potenciálnym dodávateľom na tom istom relevantnom trhu s produktmi, 20 % hraničný trhový podiel sa bude uplatňovať od chvíle, keď sa stali konkurentmi. V takom prípade sa však zoznam veľmi závažných obmedzení hospodárskej súťaže uplatniteľný na dohody medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, bude aj naďalej uplatňovať počas celého obdobia platnosti dohody, pokiaľ následne nedôjde k akejkoľvek zásadnej zmene dohody (pozri článok 4 ods. 3 nariadenia TTBER a bod 51 týchto usmernení).

3.3.2. **Výpočet trhových podielov pre technologické trhy podľa nariadenia TTBER**

110. V článku 8 písm. d) nariadenia TTBER sa stanovuje metóda, ktorá sa musí použiť na výpočet trhových podielov na relevantných technologických trhoch na účely uplatňovania nariadenia TTBER. Podľa tejto metódy sa trhový podiel strany pôsobiacej ako poskytovateľ licencie na relevantnom technologickom trhu vypočíta na základe prítomnosti technologických práv tejto strany na relevantnom trhu (relevantných trhoch) [konkrétne na produktovom trhu (produktových trhoch) a geografickom trhu (geografických trhoch)], na ktorom (ktorých) sa zmluvné produkty predávajú. Konkrétne kombinovaný predaj, ktorý uskutočňuje táto strana a jej nadobúdatelia licencie, produktov zahŕňajúcich licencované technologické práva tejto strany sa vypočíta ako podiel celkového predaja konkurenčných produktov bez ohľadu na to, či tieto konkurenčné produkty boli vyrobené na základe technológie, na ktorú sa udeľuje licencia. Táto metóda sa uplatňuje na účely výpočtu trhových podielov poskytovateľa aj nadobúdateľa licencie v prípadoch, keď nadobúdateľ licencie sám pôsobí ako poskytovateľ licencie na relevantnom technologickom trhu.

111. Tento prístup k výpočtu trhových podielov strán na relevantných technologických trhoch na základe ich „stopy“ na úrovni produktu bol zvolený z dôvodu praktických ťažkostí pri výpočte trhových podielov na technologických trhoch s použitím príjmov z licenčných poplatkov (pozri bod 40). Okrem všeobecných ťažkostí pri získavaní spoľahlivých údajov o príjmoch z licenčných poplatkov môže skutočná výška týchto príjmov viesť k vážnemu podhodnoteniu pozície danej technológie na trhu v prípade, keď sú príjmy z licenčných poplatkov znížené v dôsledku udelenia krížovej licencie alebo dodávok viazaných produktov. Uvedené riziko sa odstráni výpočtom trhových podielov na technologickom trhu na základe produktov vyrábaných na základe príslušnej technológie. Takáto „stopa“ na úrovni produktu vo všeobecnosti verne odzrkadlí trhovú pozíciu technológie.

112. Z článku 3 a článku 8 bodu d) nariadenia TTBER vyplýva, že ak licencovaná technológia v predchádzajúcom kalendárnom roku nevygenerovala predaj zmluvných produktov, napríklad preto, že technológia je nová a produkty zahŕňajúce danú technológiu ešte neboli poskytované na komerčnej báze, na účely uplatňovania nariadenia TTBER sa technológia považuje za technológiu, ktorá má nulový trhový podiel za daný kalendárny rok.

113. V ideálnom prípade by produkty vyrábané s použitím interných technológií, ktoré nie sú licencované, boli vylúčené z produktového trhu na účely výpočtu „stopy“, keďže tieto interné technológie predstavujú len nepriame obmedzenie pre licencovanú technológiu. Keďže však pre poskytovateľa licencie a nadobúdateľov licencie môže byť v praxi ťažké zistiť, či sa iné produkty na tom istom produktovom trhu vyrábajú na základe licencovaných alebo interných technológií, výpočet podielu na technologickom trhu na účely nariadenia TTBER je založený na produktoch vyrábaných licencovanou technológiou ako podiel na všetkých produktoch predávaných na danom produktovom trhu. V prípade tohto postupu možno očakávať, že vypočítaný trhový podiel sa zníži v dôsledku započítania produktov vyrobených pomocou interných technológií, ale napriek tomu je to vo všeobecnosti dobrý ukazovateľ trhovej pozície licencovanej technológie. Po prvé, zachytáva akúkoľvek potenciálnu konkurenciu zo strany podnikov, ktoré vyrábajú na základe vlastnej technológie a ktoré pravdepodobne začnú udeľovať licencie v prípade zhoršenia podmienok dodávok technológie poskytovateľa licencie v porovnaní s podmienkami dodávok iných technológií (napríklad v prípade malého, ale trvalého zvýšenia licenčných poplatkov, ktoré účtuje poskytovateľ licencie). Po druhé, aj keď nie je pravdepodobné, že by vlastníci iných technológií začali udeľovať licencie, skutočnosť, že poskytovateľ licencie má vysoký podiel na príjmoch z licencií, ešte neznamená, že má aj trhovú silu na technologickom trhu. Ak je odberateľský produktový trh konkurencieschopný, hospodárska súťaž na tejto úrovni môže účinne obmedzovať poskytovateľa licencie. Zvýšenie licenčných poplatkov na dodávateľských trhoch má vplyv na náklady nadobúdateľa licencie, čo spôsobuje jeho nižšiu konkurencieschopnosť a môže tak znížiť aj jeho predaj. Trhový podiel technológie na produktovom trhu takisto vyjadruje tento aspekt, a preto je zvyčajne dobrým indikátorom trhovej sily poskytovateľa licencie na technologickom trhu.

114. Na účely posúdenia trhovej pozície licencovanej technológie sa musí zohľadniť aj geografický rozmer technologického trhu. Ten sa niekedy môže líšiť od geografického rozmeru príslušného odberateľského produktového trhu. Na účely uplatňovania nariadenia TTBER je geografický rozmer relevantného technologického trhu určený aj na základe produktového trhu (produktových trhov). V prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje pravidlo bezpečného prístavu uvedené v nariadení TTBER, však môže byť vhodné zvážiť aj prípadne širšiu geografickú oblasť, v ktorej pôsobí poskytovateľ licencie na konkurenčné technológie a nadobúdatelia takejto licencie, v ktorej sú podmienky hospodárskej súťaže dostatočne homogénne a ktorú možno odlíšiť od susedných oblastí, pretože podmienky hospodárskej súťaže sú v týchto oblastiach značne odlišné.

115. Ak sa trhový podiel (trhové podiely) strán následne zvýši (zvýšia) nad príslušnú hraničnú hodnotu 20 % alebo 30 % počas obdobia platnosti dohody, pravidlo bezpečného prístavu sa naďalej uplatňuje počas obdobia troch po sebe idúcich kalendárnych rokov nasledujúcich po roku, v ktorom bola hraničná hodnota prekročená po prvýkrát [pozri článok 8 bod e) nariadenia TTBER].

Výpočet trhových podielov v prípade produktových trhov podľa nariadenia TTBER

116. Trhový podiel nadobúdateľa licencie na relevantných trhoch, na ktorých sa zmluvné produkty predávajú, sa vypočíta na základe jeho predaja produktov zahŕňajúcich technológiu poskytovateľa licencie a na základe jeho predaja konkurenčných produktov, to znamená na základe celkového predaja nadobúdateľa licencie na danom produktovom trhu. Ak je poskytovateľ licencie zároveň dodávateľom produktov na relevantnom trhu, musí sa zohľadniť aj jeho predaj na predmetnom produktovom trhu. Predaj uskutočnený inými nadobúdateľmi licencie sa nezohľadňuje na účely výpočtu trhového podielu nadobúdateľa licencie alebo poskytovateľa licencie na relevantnom produktovom trhu (relevantných produktových trhoch).

117. Trhové podiely by sa mali vypočítať na základe údajov o hodnote predaja za predchádzajúci kalendárny rok, ak sú takéto údaje k dispozícii. Takéto údaje zvyčajne poskytujú o sile technológie presnejšiu indikáciu než údaje o objeme. Ak však nie sú k dispozícii údaje o hodnote predaja, môžu sa použiť odhady založené na iných spoľahlivých trhových informáciách vrátane údajov o objeme predaja na trhu. Vo všeobecnosti sa musia trhové podiely vypočítať na základe údajov o predaji týkajúcich sa predchádzajúceho kalendárneho roka. Ak však údaje o predaji týkajúce sa predchádzajúceho kalendárneho roka nie sú z hľadiska postavenia strán na relevantnom trhu (relevantných trhoch) reprezentatívne, trhové podiely sa vypočítajú ako priemer trhových podielov strán za tri predchádzajúce kalendárne roky [pozri článok 8 bod b) nariadenia TTBER] ([73]).

([73]) Pozri aj bod 95 usmernení o horizontálnych dohodách.

118. Zásady stanovené v tomto oddiele 3.3 možno ilustrovať na týchto príkladoch:

Príklady týkajúce sa udeľovania licencií medzi stranami, ktoré si nekonkurujú

Príklad 1

Spoločnosť A sa špecializuje na vývoj biotechnologických produktov a techník a vyvinula nový produkt Xeran. Nie je aktívna ako výrobca Xeranu, pre ktorý nemá k dispozícii výrobné ani distribučné zariadenia. Spoločnosť B je jedným z výrobcov konkurenčných produktov vyrábaných na základe voľne dostupných nepatentovaných technológií. V 1. roku spoločnosť B predala produkty vyrobené na základe voľne dostupných technológií v hodnote 25 miliónov EUR. V 2. roku spoločnosť A udelí spoločnosti B licenciu na výrobu Xeranu. V tomto istom roku spoločnosť B predá produkty vyrobené na základe voľne dostupných technológií v hodnote 15 miliónov EUR a Xeran v hodnote 15 miliónov EUR. V 3. roku a v nasledujúcich rokoch spoločnosť B vyrába a predáva len Xeran v hodnote 40 miliónov EUR ročne. Okrem toho v 2. roku spoločnosť A udelí licenciu aj spoločnosti C, ktorá predtým nepôsobila na danom produktovom trhu. Spoločnosť C vyrába a predáva iba Xeran: v 2. roku v hodnote 10 miliónov EUR a v 3. roku a nasledujúcich rokoch v hodnote 15 miliónov EUR. Hodnota celkového trhu so Xeranom a jeho náhradami, na ktorom pôsobia spoločnosti B a C, je 200 miliónov EUR v každom roku.

V 2. roku, čo je rok uzatvorenia licenčných zmlúv, je trhový podiel spoločnosti A na technologickom trhu 0 %, keďže na účely uplatnenia nariadenia TTBER sa jej trhový podiel musí vypočítať na základe celkového predaja Xeranu v predchádzajúcom roku. V 3. roku je trhový podiel spoločnosti A na technologickom trhu 12,5 %, čo odzrkadľuje hodnotu Xeranu vyrobeného spoločnosťami B a C v predchádzajúcom roku (v 2. roku). V 4. roku a v nasledujúcich rokoch je trhový podiel spoločnosti A na technologickom trhu 27,5 %, čo odzrkadľuje hodnotu Xeranu vyrobeného spoločnosťami B a C v predchádzajúcom roku.

V 2. roku tvorí trhový podiel spoločnosti B na produktovom trhu 12,5 %, čo odzrkadľuje predaj tejto spoločnosti na úrovni 25 miliónov EUR uskutočnený v 1. roku. Trhový podiel spoločnosti B v 3. roku je 15 %, pretože jej predaj sa v 2. roku zvýšil na 30 miliónov EUR. V 4. roku a v nasledujúcich rokoch je trhový podiel spoločnosti B 20 % a jej predaj predstavuje 40 miliónov EUR ročne. Trhový podiel spoločnosti C v 1. roku je 0 %, v 3. roku 2,5 % a v ďalších rokoch 7,5 %.

Keďže licenčné zmluvy uzatvorené medzi spoločnosťami A a B a medzi spoločnosťami A a C sú dohody uzatvorené medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, a individuálne trhové podiely spoločností A, B a C sú každoročne nižšie ako 30 %, na každú z týchto dohôd sa vzťahuje pravidlo bezpečného prístavu uvedené v nariadení TTBER.

Príklad 2

Situácia je rovnaká ako v príklade 1, no spoločnosti B a C teraz pôsobia na odlišných geografických trhoch. Zistilo sa, že hodnota celkového trhu s Xeranom a jeho náhradami je 100 miliónov EUR ročne na každom z uvedených geografických trhov.

V tomto prípade sa trhový podiel spoločnosti A na relevantných technologických trhoch musí vypočítať na základe údajov o predaji produktov samostatne na každom z dvoch geografických produktových trhov. Trhový podiel spoločnosti A na trhu, na ktorom pôsobí spoločnosť B, závisí od predaja Xeranu spoločnosťou B. Keďže sa v tomto príklade predpokladá, že celkový trh má hodnotu 100 miliónov EUR, teda je polovičný oproti trhu z príkladu 1, trhový podiel spoločnosti A je 0 % v 2. roku, 15 % v 3. roku a 40 % v nasledujúcich rokoch. Trhový podiel spoločnosti B je 25 % v 2. roku, 30 % v 3. roku a 40 % v nasledujúcich rokoch. V 2. a 3. roku jednotlivé trhové podiely spoločností A a B nepresiahnu hraničnú hodnotu 30 %. Uvedená hraničná hodnota sa však prekročí počnúc 4. rokom, čo znamená, že v súlade s článkom 8 písm. e) nariadenia TTBER sa po 7. roku už nemôže na licenčnú zmluvu uzatvorenú medzi spoločnosťami A a B uplatňovať výhoda vyplývajúca z pravidla bezpečného prístavu a že trhový podiel sa musí posúdiť individuálne.

Trhový podiel spoločnosti A na trhu, na ktorom pôsobí spoločnosť C, závisí od predaja Xeranu spoločnosťou C. Trhový podiel spoločnosti A na technologickom trhu, ktorý vychádza z hodnoty predaja spoločnosťou C v predchádzajúcom roku, je preto 0 % v 2. roku, 10 % v 3. roku a napokon 15 % v nasledujúcich rokoch. Trhový podiel spoločnosti C na produktovom trhu je rovnaký: 0 % v 2. roku, 10 % v 3. roku a 15 % v nasledujúcich rokoch. Na licenčnú zmluvu medzi spoločnosťami A a C sa preto počas celého obdobia vzťahuje pravidlo bezpečného prístavu.

Príklady týkajúce sa udeľovania licencií medzi konkurentmi

Príklad 3

Spoločnosti A a B pôsobia na tom istom relevantnom produktovom a geografickom trhu s určitým chemickým výrobkom. Každá z nich takisto vlastní patent na odlišné technológie používané na výrobu tohto produktu. V 1. roku spoločnosti A a B podpíšu zmluvu o krížovej licencii, na základe ktorej si navzájom udelia licenciu na používanie svojich príslušných technológií. V 1. roku spoločnosti A a B vyrábajú daný produkt s využitím svojej vlastnej technológie, pričom hodnota jeho predaja spoločnosťou A predstavuje 15 miliónov EUR a hodnota jeho predaja spoločnosťou B predstavuje 20 miliónov EUR. Od 2. roku obe spoločnosti používajú vlastnú technológiu aj technológiu druhej strany. Počnúc týmto rokom spoločnosť A predáva produkt vyrábaný s využitím vlastnej technológie s hodnotou predaja 10 miliónov EUR a produkt vyrábaný s využitím technológie spoločnosti B s hodnotou predaja 10 miliónov EUR. Od 2. roku spoločnosť B predáva produkt vyrábaný s využitím vlastnej technológie s hodnotou predaja 15 miliónov EUR a produkt vyrábaný s využitím technológie spoločnosti A s hodnotou predaja 10 miliónov EUR. Hodnota celkového produktového trhu a trhu jeho náhrad je 100 miliónov EUR v každom roku.

Na účely posúdenia licenčnej zmluvy podľa nariadenia TTBER sa musia trhové podiely spoločností A a B vypočítať na technologickom trhu, ako aj na produktovom trhu. Trhový podiel spoločnosti A na technologickom trhu závisí od hodnoty produktov predaných v predchádzajúcom roku a vyrobených spoločnosťou A aj B s využitím technológie spoločnosti A. V 2. roku preto trhový podiel spoločnosti A na technologickom trhu dosahuje 15 %, čo odzrkadľuje jej vlastnú výrobu a predaj vo výške 15 miliónov EUR v 1. roku. Od 3. roku je trhový podiel spoločnosti A na trhu s technológiami 20 %, čo odzrkadľuje predaj produktu vyrábaného technológiou spoločnosti A vo výške 20 mil. EUR a vyrobeného a predaného spoločnosťami A a B (10 mil. EUR každá). Podobne predstavuje trhový podiel spoločnosti B na technologickom trhu v 2. roku 20 % a v nasledujúcich rokoch 25 %.

Trhové podiely spoločností A a B na produktovom trhu závisia od ich príslušného predaja daného produktu v predchádzajúcom roku bez ohľadu na použitú technológiu. Trhový podiel spoločnosti A na produktovom trhu predstavuje 15 % v 2. roku a 20 % v nasledujúcich rokoch. Trhový podiel spoločnosti B na produktovom trhu predstavuje 20 % v 2. roku a 25 % v nasledujúcich rokoch.

Keďže dohoda bola uzatvorená medzi konkurentmi, pravidlo bezpečného prístavu stanovené v nariadení TTBER sa na nich bude uplatňovať len v prípade, keď bude ich spoločný trhový podiel na technologickom trhu aj na produktovom trhu nižší ako 20 % hraničný trhový podiel. Je jasné, že nejde o takýto prípad. Spoločný trhový podiel strán na technologickom trhu a na produktovom trhu predstavuje v 2. roku 35 % a v nasledujúcich rokoch 45 %. Táto dohoda medzi konkurentmi sa preto bude musieť posúdiť individuálne.

3.4. *Veľmi závažné obmedzenia hospodárskej súťaže podľa nariadenia TTBER*

3.4.1. **Všeobecné zásady**

119. Článok 4 nariadenia TTBER obsahuje zoznam veľmi závažných obmedzení hospodárskej súťaže. Ide o vážne obmedzenia hospodárskej súťaže, ktoré by mali byť vo väčšine prípadov zakázané vzhľadom na škody, ktoré spôsobujú spotrebiteľom. Vo výnimočných prípadoch nemusia veľmi závažné obmedzenia hospodárskej súťaže patriť do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy, ak sú objektívne nevyhnutné na uzatvorenie dohody o transfere technológií ([74]) alebo z bezpečnostných alebo zdravotných dôvodov súvisiacich s nebezpečnou povahou daného produktu. Takúto výnimku z uplatňovania článku 101 ods. 1 možno urobiť len na základe objektívnych faktorov existujúcich mimo samotných strán, a nie na základe subjektívnych názorov a charakteristiky strán. Otázkou nie je, či by strany v konkrétnej situácii nepristúpili k uzatvoreniu menej obmedzujúcej dohody, ale či by vzhľadom na charakter dohody a charakteristiku trhu nebola menej obmedzujúca dohoda uzatvorená podnikmi v podobnej situácii.

120. Z článku 4 ods. 1 a 2 nariadenia TTBER vyplýva, že keď dohoda o transfere technológií obsahuje veľmi závažné obmedzenie hospodárskej súťaže, na celú dohodu sa skupinová výnimka nevzťahuje. Komisia okrem toho zastáva názor, že v kontexte individuálneho posúdenia je nepravdepodobné, že by veľmi závažné obmedzenia hospodárskej súťaže spĺňali štyri podmienky článku 101 ods. 3 zmluvy.

([74]) Pozri bod 18 Usmernení Komisie o uplatňovaní článku 81 ods. 3 zmluvy citovaných v poznámke pod čiarou č. 9.

121. V článku 4 nariadenia TTBER sa rozlišuje medzi dohodami uzavretými medzi konkurentmi a dohodami uzavretými medzi stranami, ktoré si nekonkurujú.

3.4.2. **Dohody medzi konkurentmi**

122. V článku 4 ods. 1 nariadenia TTBER sa uvádzajú veľmi závažné obmedzenia hospodárskej súťaže pre dohody o transfere technológií medzi konkurentmi. V článku 4 ods. 1 sa uvádza, že skupinová výnimka sa neuplatňuje na dohody, ktoré priamo alebo nepriamo, samostatne alebo v kombinácii s inými faktormi pod kontrolou strán majú za cieľ ktorékoľvek z týchto obmedzení:

a) obmedzenie možnosti niektorej strany stanovovať si ceny pri predaji produktov tretím stranám;

b) obmedzenie produkcie okrem obmedzení produkcie zmluvných produktov uložených nadobúdateľovi licencie v nerecipročnej dohode alebo uložených len jednému nadobúdateľovi licencie v recipročnej dohode;

c) rozdelenie trhov alebo zákazníkov okrem:

i) záväzku uloženého poskytovateľovi licencie a/alebo nadobúdateľovi licencie v rámci nerecipročnej dohody nevyrábať na základe licencovaných technologických práv na výhradnom území vyhradenom pre druhú stranu a/alebo nepredávať zmluvné produkty aktívne a/alebo pasívne na výhradné územie alebo výhradnej skupine zákazníkov, ktoré sú vyhradené pre druhú stranu;

ii) obmedzenia uloženého v rámci nerecipročnej dohody a týkajúceho sa aktívneho predaja zmluvných produktov zo strany nadobúdateľa licencie na výhradné územie alebo výhradnej skupine zákazníkov, ktoré poskytovateľ licencie pridelil inému nadobúdateľovi licencie, ak tento nadobúdateľ licencie nebol v čase uzavretia vlastnej licenčnej zmluvy konkurenčným podnikom poskytovateľa licencie;

iii) záväzku uloženého nadobúdateľovi licencie vyrábať zmluvné produkty len na vlastné použitie, pokiaľ nadobúdateľ licencie nie je obmedzený v aktívnom a pasívnom predaji zmluvných produktov ako náhradných dielov pre svoje vlastné produkty;

iv) záväzku uloženého nadobúdateľovi licencie v rámci nerecipročnej dohody vyrábať zmluvné produkty len pre konkrétneho zákazníka, ak bola licencia udelená na účely vytvorenia alternatívneho zdroja dodávok pre tohto zákazníka;

d) obmedzenia možnosti nadobúdateľa licencie využívať svoje vlastné technologické práva alebo obmedzenie možnosti ktorejkoľvek zo strán dohody uskutočňovať výskum a vývoj, pokiaľ toto obmedzenie nie je nevyhnutné na zamedzenie odhalenia licencovaného know-how tretím stranám.

Rozlíšenie medzi recipročnými a nerecipročnými dohodami medzi konkurentmi

123. V prípade určitých veľmi závažných obmedzení hospodárskej súťaže nariadenie TTBER rozlišuje medzi recipročnými a nerecipročnými dohodami. Zoznam veľmi závažných obmedzení hospodárskej súťaže je v prípade recipročných dohôd prísnejší než v prípade nerecipročných dohôd medzi konkurentmi. Recipročné dohody sú dohody o poskytnutí krížovej licencie, v ktorých licencované technológie predstavujú konkurenčné technológie alebo sa môžu použiť na výrobu konkurenčných produktov. Nerecipročná dohoda je dohoda, keď len jedna zo strán poskytuje licenciu na svoje technologické práva druhej strane, alebo v prípade udeľovania krížovej licencie, keď licencované technologické práva nie sú konkurenčnými technológiami a licencované práva nemožno použiť na výrobu konkurenčných produktov. Na účely nariadenia TTBER dohoda nie je recipročná len preto, lebo obsahuje záväzok spätného udelenia licencie alebo preto, lebo nadobúdateľ spätne udelí licenciu na svoje vlastné vylepšenia licencovanej technológie. Keď sa nerecipročná dohoda stane následne reciprocnou v dôsledku udelenia druhej licencie medzi tými istými stranami, môžu byť tieto strany povinné prvú licenciu zrevidovať, aby sa zabránilo tomu, že dohoda bude obsahovať veľmi závažné obmedzenie hospodárskej súťaže. Komisia pri posudzovaní takýchto prípadov zohľadní dĺžku obdobia, ktoré uplynulo medzi uzavretím prvej a druhej licencie.

Obmedzenia týkajúce sa stanovenia cien medzi konkurentmi

124. Veľmi závažné obmedzenie hospodárskej súťaže uvedené v článku 4 ods. 1 písm. a) nariadenia TTBER sa týka dohôd medzi konkurentmi, ktorých predmetom je stanovenie cien produktov predávaných tretím stranám vrátane produktov zahŕňajúcich licencovanú technológiu. Stanovenie cien medzi konkurentmi vo všeobecnosti predstavuje obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa. Stanovenie cien môže mať formu dohody o presnej cene, ktorá sa má účtovať, alebo o cenníku, ktorý obsahuje určité maximálne prípustné zľavy. Nie je dôležité, či sa dohoda týka pevných, minimálnych, maximálnych alebo odporúčaných cien. Stanovenie cien možno realizovať aj nepriamo uplatnením stimulov, ktoré odrádzajú od nedodržania dohodnutej cenovej úrovne, napríklad stanovením toho, že sadzba licenčného poplatku sa zvýši, ak sa ceny produktu znížia pod určitú úroveň. Záväzok nadobúdateľa licencie zaplatiť určitý minimálny licenčný poplatok však sám osebe nepredstavuje stanovenie cien.

125. Keď sa licenčné poplatky počítajú na základe jednotlivých predajov produktov, výška licenčného poplatku má priamy vplyv na hraničné náklady produktu, a tým aj priamy vplyv na ceny produktov ([75]). Konkurenti môžu preto využívať udelenie krížovej licencie s recipročnými platbami licenčných poplatkov ako prostriedok na koordinovanie a/alebo zvyšovanie cien na odberateľských produktových trhoch ([76]). Komisia však bude krížové licencie s recipročnými platbami licenčných poplatkov považovať za stanovenie cien len za špecifických okolností, napríklad, ak sa v dohode stanovuje platba licenčných poplatkov bez ohľadu na to, či sa technológia skutočne používa, alebo ak dohoda nemá žiadny účel s priaznivým účinkom na hospodársku súťaž, a preto nepredstavuje licenčnú dohodu uzatvorenú v dobrej viere.

126. Veľmi závažné obmedzenie hospodárskej súťaže uvedené v článku 4 ods. 1 písm. a) nariadenia TTBER sa vzťahuje aj na dohody, na základe ktorých sa licenčné poplatky počítajú na základe všetkých predajov produktov bez ohľadu na to, či sa licencovaná technológia používa. Takéto dohody tiež patria medzi veľmi závažné obmedzenie hospodárskej súťaže stanovené v článku 4 ods. 1 písm. d) nariadenia TTBER týkajúce sa obmedzenia možnosti nadobúdateľa licencie využívať svoje vlastné technologické práva (pozri bod 141 týchto usmernení). Takéto dohody vo všeobecnosti obmedzujú hospodársku súťaž, keďže zvyšujú náklady na využívanie vlastných konkurenčných technologických práv nadobúdateľa licencie a obmedzujú hospodársku súťaž, ktorá existovala v období, keď ešte dohoda neexistovala ([77]). Platí to pre recipročné aj nerecipročné dojednania.

127. Výnimočne však dohoda, pri ktorej sa licenčné poplatky počítajú na základe všetkých predajov produktov, môže v individuálnom prípade spĺňať podmienky článku 101 ods. 3 zmluvy, ak na základe objektívnych faktorov možno dospieť k záveru, že obmedzenie je nevyhnutné na to, aby bolo udelenie licencie priaznivé pre hospodársku súťaž. Môže ísť o prípad, keď by bez obmedzenia bolo nemožné alebo neprimerane ťažké vypočítať a monitorovať licenčný poplatok, ktorý platí nadobúdateľ licencie, napríklad preto, lebo technológia poskytovateľa licencie nezanecháva na konečnom produkte žiadnu viditeľnú stopu a nie sú k dispozícii použiteľné alternatívne metódy monitorovania.

Obmedzenia produkcie medzi konkurentmi

128. Veľmi závažné obmedzenie hospodárskej súťaže stanovené v článku 4 ods. 1 písm. b) nariadenia TTBER sa týka uloženia recipročných obmedzení produkcie jednotlivým stranám. Obmedzenie produkcie predstavuje obmedzenie množstva, ktoré môže strana vyrábať a predávať. Článok 4 ods. 1 písm. b) sa nevzťahuje na obmedzenia produkcie uložené nadobúdateľovi licencie v nerecipročnej dohode, ani na obmedzenia produkcie uložené jednému z nadobúdateľov licencie v recipročnej dohode, pokiaľ sa toto obmedzenie produkcie týka len produktov vyrábaných s využitím licencovanej technológie. Článok 4 ods. 1 písm. b) teda ako veľmi závažné označuje recipročné obmedzenia produkcie a obmedzenia produkcie uložené poskytovateľovi licencie v súvislosti s jeho vlastnou technológiou. Ak sa konkurenti dohodnú na uložení recipročných obmedzení produkcie, predmetom a pravdepodobným účinkom tejto dohody je zníženie produkcie na trhu. To isté platí pre dohody, ktoré znižujú motiváciu strán rozširovať produkciu, a to napríklad uplatňovaním recipročných platieb licenčných poplatkov za jednotku, ktoré sa zvyšujú úmerne so zvyšovaním produkcie, alebo uložením záväzku každej strane platiť za prekročenie určitej úrovne produkcie.

([75]) V tejto súvislosti pozri bod 98 Usmernení o uplatňovaní článku 81 ods. 3 zmluvy citovaných v poznámke pod čiarou č. 9.

([76]) To platí aj v prípade, keď jedna strana udelí licenciu druhej strane a súhlasí, že odkúpi materiálový vstup od nadobúdateľa licencie. Kúpna cena môže mať rovnakú funkciu ako licenčný poplatok.

([77]) V tejto súvislosti pozri rozsudok Súdneho dvora z 25. februára 1986, Windsurfing International, C-193/83, ECLI:EU:C:1986:75, bod 67.

129. Priaznivejšie zaobchádzanie s nerecipročnými množstevnými obmedzeniami je založené na úvahe, že jednosmerné obmedzenie nemusí nevyhnutne viesť k nižšej produkcii na trhu, zatiaľ čo riziko, že dohoda nepredstavuje licenčnú dohodu uzatvorenú v dobrej viere, je takisto nižšie, ak je obmedzenie nerecipročné. Ak je nadobúdateľ licencie ochotný akceptovať jednosmerné obmedzenie, je pravdepodobné, že dohoda vedie k skutočnej integrácii doplnkových technológií alebo k integrácii vyspelejšej technológie poskytovateľa licencie s výrobnými aktívami nadobúdateľa licencie, ktorej cieľom je zvýšiť efektívnosť. Podobne v recipročnej dohode obmedzenie produkcie uložené iba jednému nadobúdateľovi licencie je pravdepodobne odrazom vyššej hodnoty technológie licencovanej jednou zo strán a môže slúžiť na podporu licencovania, ktoré má priaznivý vplyv na hospodársku súťaž.

Rozdelenie trhov a zákazníkov medzi konkurentov

130. Veľmi závažné obmedzenie hospodárskej súťaže stanovené v článku 4 ods. 1 písm. c) nariadenia TTBER sa týka rozdelenia trhov a zákazníkov. Dohody, na základe ktorých si konkurenti delia trhy a zákazníkov, majú obmedzenie hospodárskej súťaže ako svoj predmet. Za veľmi závažné obmedzenie hospodárskej súťaže sa považuje dohoda, v ktorej sa konkurenti recipročne dohodnú nevyrábať na určitých územiach alebo nepredávať aktívne, pasívne alebo aktívne aj pasívne na určitých územiach alebo určitým zákazníkom vyhradeným pre druhú stranu. Preto sa napríklad recipročné udelenie výhradnej licencie medzi konkurentmi považuje za rozdelenie trhu.

131. Článok 4 ods. 1 písm. c) nariadenia TTBER sa uplatňuje bez ohľadu na to, či je nadobúdateľovi licencie ponechaná možnosť využívať svoje vlastné technologické práva. Keď si nadobúdateľ licencie zaobstará zariadenie na používanie technológie poskytovateľa licencie na výrobu daného produktu, môže byť preňho nákladné udržiavať samostatnú výrobnú linku využívajúcu inú technológiu, aby zabezpečil dodávky pre zákazníkov, na ktorých sa obmedzenia nevzťahujú. Navyše vzhľadom na protisúťažný potenciál obmedzení môže nadobúdateľovi licencie chýbať motivácia vyrábať na základe svojej vlastnej technológie. Navyše je veľmi nepravdepodobné, že takéto obmedzenia sú nevyhnutné na to, aby došlo k udeleniu licencie s priaznivým vplyvom na hospodársku súťaž.

132. Podľa článku 4 ods. 1 písm. c) bodu i) nariadenia TTBER nie je veľmi závažným obmedzením hospodárskej súťaže, ak poskytovateľ licencie udelí v nerecipročnej dohode nadobúdateľovi licencie výhradnú licenciu na výrobu na základe licencovanej technológie na konkrétnom území, čím súhlasí, že sám nebude zmluvné produkty na uvedenom území vyrábať, a ani ich z uvedeného územia dodávať. Na takéto výhradné licencie sa skupinová výnimka vzťahuje bez ohľadu na rozsah daného územia. Ak má licencia celosvetovú platnosť, z jej výhradnej povahy potom vyplýva, že poskytovateľ licencie na príslušný trh nevstúpi ani na ňom nezostane pôsobiť. Skupinová výnimka sa uplatňuje aj vtedy, keď v rámci nerecipročnej dohody nie je nadobúdateľovi licencie dovolené vyrábať na území vyhradenom pre poskytovateľa licencie. Účelom takýchto dohôd môže byť motivovať poskytovateľa licencie, nadobúdateľa licencie alebo oboch, aby investovali do licencovanej technológie a rozvíjali ju. Predmetom dohody preto nie je nevyhnutne rozdelenie trhov.

133. V súlade s článkom 4 ods. 1 písm. c) bodu i) nariadenia TTBER a z toho istého dôvodu sa skupinová výnimka uplatňuje aj na nerecipročné dohody, na základe ktorých sa strany dohodnú nepredávať zmluvné produkty aktívne ani pasívne na vyhradené územie alebo vyhradenej skupine zákazníkov, ktoré sú vyhradené pre druhú stranu ([78]). „Aktívny“ a „pasívny“ predaj sa vymedzuje v článku 1 nariadenia TTBER ([79]). Na obmedzenia schopnosti nadobúdateľa licencie alebo poskytovateľa licencie aktívne, pasívne alebo obomi spôsobmi predávať na územie druhej strany alebo skupine zákazníkov druhej strany sa skupinová výnimka vzťahuje len vtedy, ak toto územie alebo skupina zákazníkov boli vyhradené výlučne pre túto druhú stranu. Za určitých špecifických okolností však dohody obsahujúce takéto obmedzenia predaja môžu v jednotlivých prípadoch spĺňať podmienky

([78]) Za určitých okolností môžu byť obmedzenia pasívneho predaja zo strany poskytovateľa licencie alebo nadobúdateľov licencie voči koncovým používateľom neplatné podľa článku 6 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/302 z 28. februára 2018 o riešení neodôvodneného geografického blokovania a iných foriem diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti, miesta bydliska alebo sídla zákazníkov na vnútornom trhu, ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 2006/2004 a (EÚ) 2017/2394 a smernica 2009/22/ES (Ú. v. EÚ L 60I, 2.3.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/302/oj) (ďalej len „nariadenie o geografickom blokovaní“).

([79]) Bližšie usmernenie k pojmom „aktívny“ a „pasívny“ predaj sa uvádza v bodoch 211 – 215 vertikálnych usmernení.

článku 101 ods. 3 zmluvy aj vtedy, keď sa táto výhradná povaha licencie zdieľa na *ad hoc* základe, napríklad ak je potrebné zmierniť dočasné výpadky vo výrobe poskytovateľa licencie alebo nadobúdateľa licencie, ktorému boli uvedené územie alebo uvedená skupina zákazníkov výhradne pridelené. V takýchto prípadoch je poskytovateľ licencie alebo nadobúdateľ licencie pravdepodobne ešte stále dostatočne chránený pred aktívnym alebo pasívnym predajom, prípadne pred obomi, aby bol motivovaný udeľovať licencie na svoju technológiu alebo investovať do výroby s využitím licencovanej technológie. Takéto obmedzenia by aj v prípade, že by obmedzovali hospodársku súťaž, podporovali šírenie tejto technológie a jej integráciu do výrobných aktív nadobúdateľa licencie, čo by malo priaznivý vplyv na hospodársku súťaž.

134. Z toho vyplýva, že závažné obmedzenie hospodárskej súťaže nepredstavuje ani to, keď poskytovateľ licencie určí nadobúdateľa licencie za jediného nadobúdateľa svojej licencie na určitom území, čo znamená, že licencia na výrobu na základe technológie poskytovateľa licencie na príslušnom území nebude udelená tretím stranám. V prípade takýchto jedinečných licencií sa skupinová výnimka uplatňuje bez ohľadu na to, či je dohoda recipročná, alebo nie, keďže táto dohoda nemá vplyv na možnosť strán plne využívať svoje vlastné technologické práva na príslušných územiach.

135. Článok 4 ods. 1 písm. c) bod ii) nariadenia TTBER zo zoznamu veľmi závažných obmedzení hospodárskej súťaže vylučuje obmedzenia uložené v nereciprocnej dohode na aktívny predaj zmluvných produktov zo strany nadobúdateľa licencie na územie alebo skupine zákazníkov, ktoré poskytovateľ licencie vyhradil inému nadobúdateľovi licencie. Na uvedené obmedzenia sa tak vzťahuje skupinová výnimka, a to do hraničného trhového podielu. Predpokladá sa však, že chránený nadobúdateľ licencie nebol konkurentom poskytovateľa licencie v čase, keď bola dohoda uzatvorená. V takejto situácii nie je opodstatnené pristupovať k takýmto obmedzeniam ako k veľmi závažným obmedzeniam hospodárskej súťaže. Keď sa totiž poskytovateľovi licencie umožní, aby poskytol nadobúdateľovi licencie, ktorý na relevantnom trhu ešte nepôsobil, ochranu pred aktívnym predajom nadobúdateľov licencie, ktorí sú konkurentmi poskytovateľa licencie a ktorí už na tento účel na trhu pôsobia, takéto obmedzenie môže nadobúdateľa licencie motivovať k efektívnejšiemu využívaniu licencovanej technológie. Na druhej strane, ak sa nadobúdatelia licencie medzi sebou dohodnú, že nebudú predávať aktívne ani pasívne na určité územia alebo určitým skupinám zákazníkov, táto dohoda by predstavovala kartel medzi nadobúdateľmi licencie. Keďže takáto dohoda nezahŕňa žiadny transfer technológií, nepatrila by do rozsahu pôsobnosti nariadenia TTBER.

136. Článok 4 ods. 1 písm. c) bod iii) nariadenia TTBER obsahuje ďalšiu výnimku z veľmi závažných obmedzení hospodárskej súťaže podľa článku 4 ods. 1 písm. c), a to obmedzenia používania len pre vlastnú potrebu, to znamená požiadavky, na základe ktorých môže nadobúdateľ licencie vyrábať produkty zahŕňajúce licencovanú technológiu len pre svoju vlastnú potrebu. Keď je zmluvným produktom komponent, môže byť nadobúdateľovi licencie uložená povinnosť vyrábať tento komponent len na účely začlenenia do jeho vlastných produktov a nepredávať tieto komponenty iným výrobcom. Nadobúdateľ licencie však musí mať možnosť predávať produkty ako náhradné diely pre svoje vlastné produkty, a teda dodávať tretím stranám, ktoré vykonávajú popredajné služby v súvislosti s týmito produktmi. Obmedzenia používania len pre vlastnú potrebu môžu byť nevyhnutné na podnietenie šírenia technológie najmä medzi konkurentmi a vzťahuje sa na ne skupinová výnimka. Takýmito obmedzeniami sa zaoberá aj oddiel 4.2.5 týchto usmernení.

137. Napokon, v článku 4 ods. 1 písm. c) bode iv) nariadenia TTBER sa zo zoznamu veľmi závažných obmedzení hospodárskej súťaže vylučuje povinnosť nadobúdateľa licencie stanovená v nereciprocnej dohode vyrábať zmluvné produkty len pre konkrétneho zákazníka s cieľom vytvoriť pre tohto zákazníka alternatívny zdroj dodávok. Na uplatnenie článku 4 ods. 1 písm. c) bodu iv) je preto podmienkou, aby bola licencia obmedzená na vytvorenie alternatívneho zdroja dodávok pre tohto konkrétneho zákazníka. Nie je však podmienkou, aby sa udelila len jedna takáto licencia. Článok 4 ods. 1 písm. c) bod iv) sa vzťahuje aj na situácie, keď bola licencia na zásobovanie toho istého určeného zákazníka udelená viac ako jednému podniku. Článok 4 ods. 1 písm. c) bod iv) sa uplatňuje bez ohľadu na obdobie platnosti licenčnej zmluvy. Táto výnimka sa vzťahuje napríklad na jednorazovú licenciu na splnenie požiadaviek projektu konkrétneho zákazníka. Potenciál takýchto dohôd z hľadiska rozdelenia trhov je obmedzený, ak sa licencia poskytne len na účely zásobovania konkrétneho zákazníka. Za takýchto okolností predovšetkým nemožno predpokladať, že dohoda bude viesť nadobúdateľa licencie k tomu, aby prestal využívať svoju vlastnú technológiu.

138. Obmedzenia oblasti použitia v dohodách medzi konkurentmi, ktorými sa obmedzuje licencia na jeden alebo viacero produktových trhov alebo na jednu alebo viacero technických oblastí použitia ([80]), nie sú veľmi závažné obmedzenia hospodárskej súťaže. Na takéto obmedzenia sa skupinová výnimka vzťahuje do výšky hraničného trhového podielu 20 % bez ohľadu na to, či je dohoda recipročná, alebo nie. Takéto obmedzenia sa nepovažujú za obmedzenia, ktorých cieľom je rozdelenie trhov alebo zákazníkov. Na uplatnenie skupinovej výnimky je však podmienkou, aby obmedzenia oblasti použitia nešli nad rámec licencovaných technológií. Napríklad, ak sú nadobúdatelia licencie limitovaní aj v technických oblastiach uplatňovania, v ktorých môžu využívať svoje vlastné technologické práva, dohoda sa rovná rozdeleniu trhu.

139. Skupinová výnimka sa uplatňuje bez ohľadu na to, či je obmedzenie oblasti použitia symetrické, alebo asymetrické. Asymetrické obmedzenie oblasti použitia v recipročnej licenčnej zmluve znamená, že každá strana smie používať príslušné technológie, na ktoré jej bola udelená licencia, výlučne v rozdielnych oblastiach použitia. Ak strany nie sú obmedzené v používaní svojich vlastných technológií, nepredpokladá sa, že ich dohoda bude viesť k tomu, aby opustili oblasť použitia patriacu (oblasti použitia patriace) do pôsobnosti licencie udelenej druhej strane, alebo aby do tejto oblasti (týchto oblastí) nevstupovali. Aj keď si nadobúdatelia licencie zaobstarajú zariadenie na používanie licencovanej technológie v licencovanej oblasti použitia, nemusí dôjsť k žiadnemu vplyvu na aktíva používané na produkciu mimo rozsahu pôsobnosti licencie. Je preto dôležité, aby sa obmedzenie týkalo odlišných produktových trhov, priemyselných odvetví alebo technických oblastí uplatňovania, a nie zákazníkov pridelených podľa územia alebo skupiny, ktorí nakupujú produkty patriace do toho istého produktového trhu, priemyselného odvetvia alebo technickej oblasti uplatňovania. Riziko rozdelenia trhu sa v tomto druhom prípade považuje za podstatne väčšie (pozri bod 131). Navyše obmedzenia oblasti použitia môžu byť potrebné na podporu udeľovania licencií priaznivého pre hospodársku súťaž (pozri bod 233).

Obmedzenia možnosti strán uskutočňovať výskum a vývoj

140. Veľmi závažné obmedzenie hospodárskej súťaže stanovené v článku 4 ods. 1 písm. d) nariadenia TTBER sa vzťahuje na obmedzenia možnosti ktorejkoľvek zo strán uskutočňovať výskum a vývoj. Obe strany musia mať možnosť uskutočňovať nezávislý výskum a vývoj. Toto pravidlo sa uplatňuje bez ohľadu na to, či sa obmedzenie vzťahuje na oblasť patriacu do pôsobnosti licencie, alebo na iné oblasti. Samotná skutočnosť, že sa strany zaviažu vzájomne si poskytovať budúce vylepšenia svojich príslušných technológií, nepredstavuje obmedzenie nezávislého výskumu a vývoja. Vplyv takýchto dohôd na hospodársku súťaž sa musí posudzovať vzhľadom na okolnosti jednotlivých prípadov. Článok 4 ods. 1 písm. d) sa nevzťahuje ani na obmedzenia možnosti strany uskutočňovať výskum a vývoj s tretími stranami, ak je takéto obmedzenie nevyhnutné na ochranu know-how poskytovateľa licencie pred prezradením. Aby sa na obmedzenia uložené na ochranu know-how poskytovateľa licencie pred prezradením vzťahovala výnimka, musia byť potrebné a úmerné na zabezpečenie takejto ochrany. Ak sa napríklad v dohode stanovujú konkrétni zamestnanci nadobúdateľa licencie, ktorí majú byť vyškolení a majú zodpovedať za používanie licencovaného know-how, môže byť postačujúce uložiť nadobúdateľovi licencie záväzok nepovoliť týmto zamestnancom účasť na výskume a vývoji s tretími stranami. Rovnako primerané môžu byť ďalšie ochranné opatrenia.

Obmedzenia možností nadobúdateľa licencie používať svoju vlastnú technológiu

141. Podľa článku 4 ods. 1 písm. d) nariadenia TTBER nesmie byť nadobúdateľ licencie obmedzený ani v používaní svojich vlastných konkurenčných technologických práv za predpokladu, že pri tomto používaní nevyužíva technologické práva, na ktoré mu udelil licenciu jej poskytovateľ. V súvislosti s vlastnými technologickými právami nadobúdateľa licencie sa na neho nesmú vzťahovať obmedzenia, pokiaľ ide o to, kde vyrába alebo predáva, technické oblasti použitia alebo produktové trhy, v rámci ktorých vyrába, aké množstvo vyrába alebo predáva, prípadne cenu, za akú predáva. Nesmie byť ani povinný platiť licenčné poplatky za produkty vyrábané na základe jeho vlastných technologických práv (pozri bod 126 týchto usmernení). Nadobúdateľ licencie nesmie byť obmedzený ani v udeľovaní licencií na svoje vlastné technologické práva tretím stranám. Ak sa nadobúdateľovi licencie uložia obmedzenia vzťahujúce sa na používanie jeho vlastných technologických práv alebo jeho práv na uskutočňovanie výskumu a vývoja, znižuje sa tým konkurencieschopnosť technológie

([80]) Podrobnejšie informácie o obmedzeniach oblasti použitia sa uvádzajú v oddiele 4.2.4 týchto usmernení.

nadobúdateľa licencie. Dôsledkom toho je obmedzenie hospodárskej súťaže na existujúcich produktových a technologických trhoch a zníženie motivácie nadobúdateľa licencie investovať do vývoja a zlepšovania svojej technológie. Článok 4 ods. 1 písm. d) nariadenia TTBER sa nevzťahuje na obmedzenia možnosti nadobúdateľa licencie využívať technológiu tretej strany, ktorá konkuruje licencovanej technológii. Hoci takáto povinnosť nekonkurovať si môže mať účinky vedúce k uzavretiu trhu s technológiou tretej strany (pozri oddiel 4.2.7 týchto usmernení), nespôsobuje zvyčajne zníženie motivácie nadobúdateľov licencie investovať do vývoja a zlepšovania svojich vlastných technológií.

3.4.3. **Dohody medzi stranami, ktoré si nekonkurujú**

142. V článku 4 ods. 2 nariadenia TTBER sú uvedené veľmi závažné obmedzenia hospodárskej súťaže, pokiaľ ide o udeľovanie licencií medzi stranami, ktoré si nekonkurujú. V článku 4 ods. 2 sa uvádza, že skupinová výnimka sa nevzťahuje na dohody, ktoré priamo alebo nepriamo, samostatne alebo v kombinácii s inými faktormi pod kontrolou strán majú za cieľ ktorékoľvek z týchto obmedzení:

a) obmedzenie schopnosti strany určovať si ceny pri predaji produktov tretím stranám bez toho, aby tým bola dotknutá možnosť stanovenia maximálnej predajnej ceny alebo odporučenia predajnej ceny, ak nedosiahne stanovenú alebo minimálnu predajnú cenu v dôsledku tlaku alebo ponúknutých stimulov ktorejkoľvek zo strán;

b) obmedzenie územia, kam môže nadobúdateľ licencie pasívne predávať zmluvné produkty, alebo obmedzenie zákazníkov, ktorým môže pasívne predávať zmluvné produkty, s výnimkou:

   i) obmedzenia pasívneho predaja na výhradné územie alebo výhradnej skupine zákazníkov, ktoré sú vyhradené pre poskytovateľa licencie;

   ii) záväzku vyrábať zmluvné produkty len na vlastné použitie, pokiaľ nadobúdateľ licencie nie je obmedzený v aktívnom a pasívnom predaji zmluvných produktov ako náhradných dielov pre svoje vlastné produkty;

   iii) záväzku vyrábať zmluvné produkty len pre konkrétneho zákazníka, ak bola licencia udelená na účely vytvorenia alternatívneho zdroja dodávok pre tohto zákazníka;

   iv) obmedzenia predaja koncovým používateľom, ktoré uložil nadobúdateľ licencie pôsobiaci na veľkoobchodnej úrovni;

   v) obmedzenia predaja neautorizovaným distribútorom nachádzajúcim sa na území, kde poskytovateľ licencie prevádzkuje selektívny distribučný systém pre zmluvné produkty;

c) obmedzenie aktívneho alebo pasívneho predaja koncovým používateľom zo strany nadobúdateľa licencie, ktorý je členom selektívneho distribučného systému a ktorý pôsobí na maloobchodnej úrovni, bez toho, aby tým bola dotknutá možnosť zakázať členovi tohto systému vykonávať svoju činnosť z neautorizovaného miesta usadenia.

Stanovenie cien

143. Veľmi závažné obmedzenie hospodárskej súťaže stanovené v článku 4 ods. 2 písm. a) nariadenia TTBER sa týka stanovenia cien účtovaných pri predaji produktov tretím stranám. Presnejšie povedané, uvedené ustanovenie sa vzťahuje na obmedzenia, ktorých priamym alebo nepriamym cieľom je stanovenie pevnej alebo minimálnej predajnej ceny alebo pevnej alebo minimálnej cenovej úrovne, ktorú má poskytovateľ licencie alebo nadobúdateľ licencie dodržať pri predaji produktov tretím stranám. V prípade dohôd, ktoré priamo určujú predajnú cenu, je toto obmedzenie zjavné. Stanovenie predajných cien však možno dosiahnuť aj nepriamymi prostriedkami. Ako príklady takýchto prostriedkov možno uviesť dohody o stanovení ziskových rozpätí alebo maximálnej úrovne zliav, o prepojení predajných cien s predajnými cenami konkurentov, ktorými sa ukladajú minimálne inzerované ceny, ďalej hrozby, zastrašovanie, výstrahy, sankcie alebo vypovedanie dohôd v súvislosti s dodržiavaním určitej cenovej úrovne. Priame alebo nepriame prostriedky dosiahnutia stanovenia pevných cien môžu byť ešte účinnejšie, ak sa skombinujú s opatreniami na identifikáciu znižovania cien, napríklad zavedením systému

monitorovania cien ([81]) alebo uložením povinnosti pre nadobúdateľov licencie nahlasovať cenové odchýlky. Podobne platí, že priame alebo nepriame stanovenie cien môže byť ešte účinnejšie, ak sa skombinuje s opatreniami, ktoré znižujú motiváciu nadobúdateľa licencie znižovať svoju predajnú cenu, napríklad v situácii, keď poskytovateľ licencie uloží nadobúdateľovi licencie povinnosť uplatňovať doložku zákazníka s najlepšími obchodnými podmienkami, to znamená, že ho zaviaže k tomu, aby zákazníkovi poskytoval priaznivejšie podmienky než podmienky poskytnuté akémukoľvek inému zákazníkovi. Používanie odporúčaných predajných cien alebo uloženie maximálnych cien sa samo osebe nepovažuje za skutočnosť, ktorá vedie k stanoveniu pevných alebo minimálnych predajných cien. Ak však poskytovateľ licencie kombinuje takéto odporúčané ceny alebo maximálne ceny so stimulmi na uplatnenie určitej cenovej úrovne alebo s demotivačnými faktormi, ktoré odrádzajú od zníženia predajnej ceny, môže to predstavovať stanovenie cien.

Obmedzenie možnosti nadobúdateľa licencie uskutočňovať pasívny predaj

144. V článku 4 ods. 2 písm. b) nariadenia TTBER sa ako veľmi závažné obmedzenie hospodárskej súťaže klasifikuje obmedzenie možnosti nadobúdateľa licencie uskutočňovať pasívny predaj produktov zahŕňajúcich licencovanú technológiu ([82]). Obmedzenia pasívneho predaja môžu byť výsledkom priamych záväzkov, ako napríklad záväzku nepredávať určitým zákazníkom alebo zákazníkom na určitých územiach, alebo povinnosti odovzdávať objednávky od týchto zákazníkov iným nadobúdateľom licencie. Obmedzenia pasívneho predaja môžu vyplývať aj z nepriamych opatrení zameraných na motivovanie nadobúdateľa licencie k tomu, aby od takého predaja upustil, napríklad z finančných stimulov a zavedenia systému monitorovania zameraného na overenie skutočného miesta určenia zmluvných produktov ([83]). Nepriamym prostriedkom obmedzenia pasívneho predaja môžu byť kvantitatívne obmedzenia. Komisia nebude predpokladať, že kvantitatívne obmedzenia ako také slúžia na tento účel. Iný postoj však zaujme, ak sa kvantitatívne obmedzenia použijú na implementáciu základnej dohody o rozdelení trhu. Medzi skutočnosti, ktoré svedčia o existencii takejto dohody, patrí úprava množstiev v priebehu času s cieľom pokryť len miestny dopyt, spájanie kvantitatívnych obmedzení so záväzkom predávať minimálne množstvá na príslušnom území, ako aj záväzky týkajúce sa minimálnych licenčných poplatkov spojené s predajom na príslušnom území, diferencované sadzby licenčných poplatkov v závislosti od miesta určenia produktov a monitorovanie miesta určenia produktov predávaných jednotlivými nadobúdateľmi licencie.

145. Na všeobecné veľmi závažné obmedzenie hospodárskej súťaže, ktoré sa vzťahuje na pasívny predaj nadobúdateľmi licencie, sa vzťahuje mnoho výnimiek, ktorými sa zaoberajú body 146 až 151. Za určitých okolností však môžu byť obmedzenia možnosti poskytovateľa licencie alebo nadobúdateľa licencie uskutočňovať pasívny predaj koncovým používateľom neplatné podľa článku 6 ods. 2 nariadenia o geografickom blokovaní.

146. Výnimka 1: Článok 4 ods. 2 písm. b) nariadenia TTBER sa nevzťahuje na obmedzenia predaja (aktívneho aj pasívneho) uložené poskytovateľovi licencie ([84]). Na všetky obmedzenia predaja uložené poskytovateľovi licencie sa vzťahuje skupinová výnimka do hraničného trhového podielu 30 %. To isté sa vzťahuje na všetky obmedzenia aktívneho predaja užívateľa licencie s výnimkou toho, čo sa uvádza o aktívnom predaji v bode 151 týchto usmernení. Skupinová výnimka pre obmedzenia aktívneho predaja sa zakladá na predpoklade, že takéto obmedzenia podporujú investície, necenovú hospodársku súťaž a zlepšenie kvality služieb poskytovaných nadobúdateľmi licencie, keďže sa nimi riešia problémy s parazitovaním (free rider problems) a tzv. problém finančnej podpory (hold-up problems). V prípade obmedzení aktívneho predaja medzi územiami alebo skupinami zákazníkov pridelenými jednotlivým nadobúdateľom licencie nie je potrebné, aby chránenému nadobúdateľovi licencie muselo byť pridelené výhradné územie alebo výhradná skupina zákazníkov. Skupinová výnimka sa vzťahuje aj na obmedzenia aktívneho predaja, ak bol pre konkrétne územie alebo konkrétnu skupinu zákazníkov určený viac ako jeden užívateľ licencie. Podpora investícií na zvýšenie efektívnosti bude zabezpečená pravdepodobne v prípade, keď bude mať nadobúdateľ licencie istotu, že bude čeliť hospodárskej súťaži v oblasti aktívneho predaja len zo strany obmedzeného počtu nadobúdateľov licencie v rámci daného územia, a nie aj zo strany nadobúdateľov licencie z iných území.

([81]) Monitorovanie cien a nahlasovanie cien však samo osebe nie je stanovením cien.

([82]) Toto veľmi závažné obmedzenie hospodárskej súťaže sa uplatňuje na dohody o transfere technológií, ktoré majú vplyv na obchod v rámci Únie. Usmernenie k dohodám o transfere technológií, ktoré majú vplyv na vývoz mimo Únie, sa uvádza v bode 100 a nasl. usmernení týkajúcich sa vplyvu na obchod.

([83]) Opatrenia, ktoré poskytovateľovi licencie umožňujú overiť miesto určenia licencovaných výrobkov, ako napríklad hrozba alebo vykonanie auditov na overenie dodržiavania iných obmedzení nadobúdateľom licencie, nie sú samy o sebe obmedzeniami hospodárskej súťaže. Môžu sa však považovať za súčasť veľmi závažného obmedzenia hospodárskej súťaže v oblasti pasívneho predaja, ak ich poskytovateľ licencie používa na kontrolu miesta určenia dodaného tovaru, napríklad ak sa používajú v spojení s inými postupmi. Pozri analogicky rozhodnutie Komisie z 30. januára 2020 vo veci AT.40433 – Filmový merchandising, body 65 a 66.

([84]) Pozri aj bod 145 týkajúci sa nariadenia o geografickom blokovaní.

147. Výnimka 2: Obmedzenia aktívneho a pasívneho predaja nadobúdateľmi licencie na výhradné územie alebo výhradnej skupine zákazníkov, vyhradené pre poskytovateľa licencie, nepredstavujú veľmi závažné obmedzenia hospodárskej súťaže [pozri článok 4 ods. 2 písm. b) bod i) nariadenia TTBER], a preto sa na ne vzťahuje skupinová výnimka ([85]). Predpokladá sa, že do hraničného trhového podielu takéto obmedzenia, ak obmedzujú hospodársku súťaž, podporujú šírenie technológie a integráciu tejto technológie do výrobných aktív užívateľa licencie v prospech hospodárskej súťaže. Na to, aby územie alebo skupina zákazníkov boli pre poskytovateľa licencie vyhradené, nemusí poskytovateľ licencie skutočne vyrábať s využitím licencovanej technológie na príslušnom území alebo pre príslušnú skupinu zákazníkov. Poskytovateľ licencie môže vyhradiť územie alebo skupinu zákazníkov aj na neskoršie využitie.

148. Výnimka 3: Na základe článku 4 ods. 2 písm. b) bodu ii) nariadenia TTBER sa skupinová výnimka vzťahuje na obmedzenie, na základe ktorého je nadobúdateľ licencie zaviazaný vyrábať produkty zahŕňajúce licencovanú technológiu len pre svoju vlastnú potrebu. Keď je zmluvným produktom komponent, môže byť nadobúdateľovi licencie uložená povinnosť používať tento produkt len na účely jeho začlenenia do svojich vlastných produktov a nepredávať ho iným výrobcom. Nadobúdateľ licencie však musí mať možnosť aktívne a pasívne predávať produkty ako náhradné diely pre svoje vlastné produkty, a preto musí mať možnosť zásobovať tretie strany, ktoré poskytujú popredajné služby v súvislosti s týmito produktmi. Obmedzeniami používania len pre vlastnú potrebu sa zaoberá aj oddiel 4.2.5.

149. Výnimka 4: Tak, ako v prípade dohôd medzi konkurentmi (pozri bod 137 týchto usmernení), sa skupinová výnimka vzťahuje aj na dohody, na základe ktorých je nadobúdateľ licencie zaviazaný vyrábať zmluvné produkty len pre konkrétneho zákazníka s cieľom poskytnúť tomuto zákazníkovi alternatívny zdroj dodávok, a to bez ohľadu na obdobie platnosti dohody o transfere technológií [pozri článok 4 ods. 2 písm. b) bod iii) nariadenia TTBER]. V prípade dohôd medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, je málo pravdepodobné, že by takéto obmedzenia patrili do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy.

150. Výnimka 5: Na základe článku 4 ods. 2 písm. b) bodu iv) nariadenia TTBER sa skupinová výnimka vzťahuje na záväzok nadobúdateľa licencie, ktorý pôsobí na veľkoobchodnej úrovni, nepredávať konečným spotrebiteľom, a teda predávať len maloobchodníkom. Na takýto záväzok, ktorý poskytovateľovi licencie umožňuje poveriť nadobúdateľa licencie funkciou veľkoobchodného distribútora, sa článok 101 ods. 1 zvyčajne nevzťahuje ([86]).

151. Výnimka 6: A napokon na základe článku 4 ods. 2 písm. b) bodu v) nariadenia TTBER sa skupinová výnimka vzťahuje na obmedzenie, ktoré nadobúdateľovi licencie nepovoľuje predávať neautorizovaným distribútorom. Táto výnimka umožňuje poskytovateľovi licencie uložiť nadobúdateľom licencie záväzok stať sa súčasťou selektívneho distribučného systému. V takom prípade však musia mať nadobúdatelia licencie podľa článku 4 ods. 2 písm. c) nariadenie TTBER povolenie predávať aktívne aj pasívne koncovým používateľom bez toho, aby bola dotknutá možnosť obmedziť nadobúdateľa licencie na veľkoobchodnú funkciu, ako sa stanovuje v článku 4 ods. 2 písm. b) bode iv) nariadenia TTBER (pozri bod 150 týchto usmernení). Na území, kde poskytovateľ licencie prevádzkuje selektívny distribučný systém, sa tento systém nesmie kombinovať s vyhradenými územiami alebo vyhradenými skupinami zákazníkov, ak by to viedlo k obmedzeniu aktívneho alebo pasívneho predaja konečným používateľom, keďže by išlo o veľmi závažné obmedzenie hospodárskej súťaže podľa článku 4 ods. 2 písm. c) nariadenia TTBER. Tým však nie je dotknutá možnosť zakázať nadobúdateľovi licencie prevádzku z neautorizovaného miesta prevádzky.

152. Obmedzenia pasívneho predaja nadobúdateľmi licencie na výhradné územie alebo výhradnej skupine zákazníkov, ktoré sú pridelené inému nadobúdateľovi licencie, sú veľmi závažné obmedzenia hospodárskej súťaže v zmysle článku 4 ods. 2 písm. b) nariadenia TTBER. Za osobitných okolností však takéto obmedzenia nemusia patriť do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy počas obmedzeného obdobia, ak sú objektívne nevyhnutné na to, aby chránený nadobúdateľ licencie prenikol na nový trh ([87]). To môže platiť napríklad vtedy, ak nadobúdateľ licencie musí vynaložiť značné investície na začatie a rozvoj nového trhu a obmedzenia pasívneho predaja inými nadobúdateľmi licencie sa obmedzujú na obdobie potrebného na to, aby nadobúdateľ dosiahol návratnosť svojich investícií. Vo väčšine prípadov toto obdobie nepresiahne dva roky odo dňa, keď nadobúdateľ licencie prvýkrát uviedol zmluvné produkty na trh na výhradnom území alebo ich prvýkrát predal svojej výhradnej skupine zákazníkov.

([85]) Pozri aj bod 145 týkajúci sa nariadenia o geografickom blokovaní.
([86]) Pozri aj bod 145 týkajúci sa nariadenia o geografickom blokovaní.
([87]) Pozri aj bod 145 týkajúci sa nariadenia o geografickom blokovaní.

3.5. *Vylúčené obmedzenia*

153. V článku 5 nariadenia TTBER sa uvádzajú tri druhy obmedzení, ktoré sú vylúčené zo skupinovej výnimky s cieľom chrániť motiváciu inovovať. Nepredpokladá sa však, že takéto obmedzenia patria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy alebo že nespĺňajú podmienky článku 101 ods. 3. Vylúčenie týchto obmedzení zo skupinovej výnimky znamená len to, že si vyžadujú individuálne posúdenie podľa článku 101. Vylúčenie obmedzenia zo skupinovej výnimky podľa článku 5 nariadenia TTBER sa obmedzuje na toto konkrétne obmedzenie za predpokladu, že ho možno oddeliť od zvyšku dohody. V takom prípade sa na zvyšok dohody naďalej uplatňuje výhoda vyplývajúca zo skupinovej výnimky.

Spätné udelenie výhradných licencií

154. Článok 5 ods. 1 písm. a) nariadenia TTBER sa týka povinností, ktoré ukladajú spätné udelenie výhradných licencií, čo znamená spätné udelenie výhradnej licencie poskytovateľovi licencie alebo tretej strane určenej poskytovateľom licencie na akékoľvek zlepšenia licencovanej technológie vykonané nadobúdateľom licencie alebo postúpenie práv k takýmto zlepšeniam poskytovateľovi licencie alebo tretej strane určenej poskytovateľom licencie. Spätné udelenie výhradných licencií je vymedzené ako spätné udelenie licencií, ktoré bráni nadobúdateľovi licencie (v tomto prípade je to inovátor a poskytovateľ licencie na zlepšenie) využívať zlepšenie (buď na účely vlastnej výroby alebo na účely udelenia licencie tretím stranám). Pravdepodobne sa ním zníži motivácia nadobúdateľa licencie inovovať, pretože mu bráni vo využívaní zlepšení vrátane udeľovania licencií na tieto zlepšenia tretím stranám. Takýto prípad nastáva, keď sa zlepšenie týka toho istého uplatnenia, aké má licencovaná technológia, ako aj vtedy, keď nadobúdateľ licencie vyvinie nové uplatnenia licencovanej technológie. Podľa článku 5 ods. 1 písm. a) nariadenia TTBER sa na tieto záväzky skupinová výnimka nevzťahuje.

155. Uplatňovanie článku 5 ods. 1 písm. a) nariadenia TTBER nezávisí od toho, či poskytovateľ licencie za nadobudnutie zlepšenia alebo za získanie výhradnej licencie zaplatí alebo nezaplatí protihodnotu. Existencia a výška takejto protihodnoty – vrátane toho, či je vypočítaná na základe hodnoty zlepšenia – však môže byť relevantným faktorom v súvislosti s individuálnym posúdením podľa článku 101 zmluvy. Ak sa spätné licencie udelia za protihodnotu, je menej pravdepodobné, že tento záväzok odradí nadobúdateľa licencie od inovácie. Pri individuálnom posudzovaní výhradných spätných licencií, na ktoré sa skupinová výnimka nevzťahuje, je dôležitým faktorom aj trhová pozícia poskytovateľa licencie na technologickom trhu. Čím je pozícia poskytovateľa licencie silnejšia, tým je pravdepodobnejšie, že záväzky spätne udeliť výhradné licencie budú mať obmedzujúce účinky na hospodársku súťaž v oblasti inovácií. Čím je pozícia technológie poskytovateľa licencie silnejšia, tým väčší význam má skutočnosť, že nadobúdateľ licencie sa môže stať dôležitým zdrojom inovácie a budúcej hospodárskej súťaže. Negatívny vplyv záväzkov spätne udeliť licencie sa môže zvýšiť aj v prípade existencie paralelných sietí dohôd o transfere technológií obsahujúcich takéto záväzky. Ak dostupné technológie kontroluje obmedzený počet poskytovateľov licencie, ktorí používateľom licencie ukladajú záväzky spätne udeliť výhradné licencie, riziko nepriaznivých účinkov na hospodársku súťaž je vyššie ako v situáciách, keď existuje viacero technológií a za podmienky spätného udelenia výhradnej licencie bola licencia udelená len na niektoré z nich.

156. Na záväzky spätne udeliť nevýhradné licencie sa vzťahuje pravidlo bezpečného prístavu uvedené v nariadení TTBER. Platí to aj v prípade, keď záväzky nie sú recipročné, čo znamená, že sú uložené len nadobúdateľovi licencie, pričom poskytovateľ licencie je oprávnený poskytovať zlepšenia ostatným nadobúdateľom licencie. Nerecipročný záväzok spätne udeliť licencie môže podporovať šírenie novej technológie tým, že poskytovateľovi licencie umožní slobodne určiť, či a v akej miere postúpi zlepšenia, ktoré uskutočnil nadobúdateľ licencie, ostatným svojim nadobúdateľom licencie. Šírenie technológie môže podnecovať aj doložka o poskytovaní vylepšení ostatným nadobúdateľom licencie, najmä keď v čase uzatvárania dohody každý nadobúdateľ licencie vie, že bude mať rovnaké postavenie ako ostatní nadobúdatelia licencie, pokiaľ ide o vylepšenia technológie, na základe ktorej vyrába.

157. V prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje pravidlo bezpečného prístavu, môžu mať záväzky spätne udeliť nevýhradné licencie za určitých okolností negatívne účinky na hospodársku súťaž a inovácie. Napríklad môžu mať negatívne účinky na inováciu v prípade udelenia krížových licencií medzi konkurentmi, ak je záväzok oboch strán spätne udeliť výhradnú licenciu spojený so záväzkom oboch strán zdieľať vylepšenia svojej vlastnej technológie s druhou stranou. Delenie sa o všetky vylepšenia medzi konkurentmi môže jednotlivým konkurentom brániť získať konkurenčný náskok pred druhou stranou (pozri aj bod 262). Čím väčšia je trhová sila poskytovateľa licencie a pokrytie trhu jeho doložkami o spätnom udelení licencií, tým väčšia je pravdepodobnosť, že takéto doložky ovplyvnia hospodársku súťaž medzi rôznymi technológiami a inovácie.

Doložka o nenapadnutí práv a doložka o vypovedaní dohody

158. Vylúčené obmedzenie stanovené v článku 5 ods. 1 písm. b) nariadenia TTBER sa týka doložky o nenapadnutí práv, to znamená priameho alebo nepriameho záväzku strany nenapadnúť platnosť práv duševného vlastníctva, ktoré má druhá strana v Únii, bez toho, aby tým bola dotknutá možnosť poskytovateľa licencie v prípade výhradnej licencie dohodu o transfere technológií vypovedať, ak nadobúdateľ licencie napadne platnosť ktoréhokoľvek z licencovaných technologických práv.

Dôvodom vylúčenia doložiek o nenapadnutí práv zo skupinovej výnimky je skutočnosť, že nadobúdatelia licencie dokážu zvyčajne najlepšie posúdiť, či právo duševného vlastníctva je alebo nie je platné. V záujme nenarušenej hospodárskej súťaže a v súlade s princípmi, ktoré sú základom ochrany duševného vlastníctva, by sa neplatné práva duševného vlastníctva mali eliminovať ([88]). Neplatné práva duševného vlastníctva inovácie nepodporujú, ale naopak, potláčajú ich. Článok 101 ods. 1 zmluvy sa na doložky o nenapadnutí práv uplatní pravdepodobne vtedy, keď je licencované technologické právo cenné, a preto vytvára konkurenčnú nevýhodu pre podniky, ktoré ho nemôžu používať alebo ho môžu používať len na základe zaplatenia licenčných poplatkov. V takýchto prípadoch je nepravdepodobné, že budú splnené podmienky stanovené v článku 101 ods. 3. Pokiaľ ide o posúdenie doložiek o nenapadnutí práv v súvislosti s dohodami o urovnaní sporov, pozri body 263 a 264.

159. Vo všeobecnosti doložka, ktorá zaväzuje nadobúdateľa licencie nenapadnúť vlastníctvo technologických práv, nepredstavuje obmedzenie hospodárskej súťaže v zmysle článku 101 ods. 1 zmluvy. Bez ohľadu na to, či poskytovateľ licencie je, alebo nie je vlastníkom technologických práv, používanie danej technológie zo strany nadobúdateľa licencie a ktorejkoľvek inej strany v každom prípade závisí od získania licencie, a hospodárska súťaž by preto vo všeobecnosti nemala byť ovplyvnená ([89]).

160. V článku 5 ods. 1 písm. b) nariadenia TTBER sa zo skupinovej výnimky vylučuje aj právo poskytovateľa licencie v prípade nevýhradnej licencie dohodu ukončiť, ak nadobúdateľ licencie napadne platnosť ktoréhokoľvek z licencovaných technologických práv. Toto právo na vypovedanie dohody môže mať rovnaký účinok ako doložka o nenapadnutí práv, a to najmä v prípade, ak by upustenie od využívania technológie poskytovateľa licencie viedlo k značným stratám nadobúdateľa licencie (napríklad, ak už nadobúdateľ licencie investoval do špecifických strojov alebo nástrojov, ktoré nemožno použiť na výrobu s využitím inej technológie) alebo ak je technológia poskytovateľa licencie nevyhnutným vstupom produkcie nadobúdateľa licencie. Napríklad v súvislosti s patentmi nevyhnutnými pre normu nadobúdateľ licencie vyrábajúci produkt, ktorý má byť v súlade s normou, bude musieť nevyhnutne použiť všetky patenty týkajúce sa danej normy. V takomto prípade môže napadnutie platnosti príslušných patentov viesť k značnej strate, ak sa dohoda o transfere technológií vypovie. V prípade, že technológia poskytovateľa licencie nie je nevyhnutná pre normu, ale má významnú trhovú pozíciu, odrádzajúcim faktorom pri napadnutí práv môžu byť aj ťažkosti nadobúdateľa licencie nájsť životaschopnú alternatívnu technológiu na licencovanie. Otázku, či by strata zisku nadobúdateľa licencie bola značná, a preto by výrazne odrádzala od napadnutia práv, by bolo potrebné posúdiť na individuálnom základe.

161. V scenároch opísaných v bode 160 môže byť nadobúdateľ licencie odrádzaný od napadnutia platnosti licencovaného technologického práva, ak by mu preto hrozilo riziko vypovedania licenčnej zmluvy a následne by sa vystavil výrazným rizikám, ktoré značne presahujú jeho povinnosť platiť licenčné poplatky. Treba však poznamenať, že mimo kontextu týchto scenárov doložka o vypovedaní dohody nebude často výrazne odrádzať od napadnutia práv, a preto nebude mať rovnaký účinok ako doložka o nenapadnutí práv.

162. Záujem zvýšiť motiváciu poskytovateľa licencie udeľovať licencie bez toho, aby sa musel ďalej zaoberať nadobúdateľom licencie, ktorý spochybňuje samotný predmet licenčnej zmluvy, treba vyvážiť verejným záujmom vylúčiť všetky prekážky hospodárskej činnosti, ktoré sa môžu vyskytnúť v prípade, keď bolo právo duševného vlastníctva udelené omylom. V rámci vyvažovania týchto záujmov by sa malo vziať do úvahy, či nadobúdateľ licencie plní v čase napadnutia práv všetky svoje záväzky podľa tejto dohody, najmä povinnosť zaplatiť dohodnuté licenčné poplatky.

([88]) Pozri rozsudok Súdneho dvora z 25. februára 1986, Windsurfing International, C-193/83, ECLI:EU:C:1986:75, bod 92.

([89]) Analogicky pozri rozhodnutie Komisie 90/186/EHS, bod 15 (v ktorom sa hovorí o doložkách, ktoré bránia napadnutiu vlastníctva ochrannej známky).

163. V prípade udeľovania výhradných licencií je menej pravdepodobné, že doložky o vypovedaní dohody budú mať nepriaznivé účinky na hospodársku súťaž. Po udelení licencie sa poskytovateľ licencie môže ocitnúť v situácii určitej závislosti, keďže nadobúdateľ licencie bude jediným zdrojom jeho príjmov, pokiaľ ide o licencované technologické práva, ak licenčné poplatky závisia od produkcie na základe licencovaných technologických práv, čo môže byť často efektívnym spôsobom štruktúrovania licenčných poplatkov. V takomto scenári by motivačné faktory inovácie a udeľovania licencií mohli byť oslabené napríklad vtedy, keby bol poskytovateľ licencie viazaný dohodou s výhradným nadobúdateľom licencie, ktorý už nevyvíja značné úsilie o rozvoj, výrobu a uvádzanie na trh produktu, ktorý sa vyrába (alebo má vyrábať) na základe licencovaných technologických práv ([90]). Z tohto dôvodu sa na základe nariadenia TTBER vzťahuje skupinová výnimka na doložky o vypovedaní dohody vo výhradných licenčných zmluvách, pokiaľ sú splnené aj iné podmienky pravidla bezpečného prístavu. V prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje pravidlo bezpečného prístavu, je potrebné individuálne posúdenie.

164. Doložky o nenapadnutí práv a doložky o vypovedaní dohody, ktoré sa týkajú výlučne know-how, nie sú vylúčené zo skupinovej výnimky. Komisia k týmto doložkám zaujíma priaznivejšie stanovisko, keďže je pravdepodobné, že v prípade prezradenia by bolo pre poskytovateľa licencie veľmi ťažké alebo nemožné získať licencované know-how naspäť. V takýchto prípadoch sa záväzkom nadobúdateľa licencie nenapadnúť licencované know-how môže podporovať šírenie technológie, ak slabším poskytovateľom licencie umožňuje udeliť licencie silnejším nadobúdateľom licencie bez obáv z toho, že ich práva budú napadnuté potom, keď si nadobúdateľ licencie dané know-how osvojí.

Obmedzenie využívania alebo vývoja vlastnej technológie nadobúdateľom licencie (dohody medzi stranami, ktoré si nekonkurujú)

165. V prípade dohôd medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, sa článkom 5 ods. 2 nariadenia TTBER vylučuje z rozsahu pôsobnosti skupinovej výnimky každý priamy alebo nepriamy záväzok, ktorý obmedzuje schopnosť nadobúdateľa licencie využívať svoje vlastné technologické práva alebo obmedzuje schopnosť ktorejkoľvek zo strán dohody uskutočňovať výskum a vývoj, pokiaľ toto obmedzenie nie je nevyhnutné na zamedzenie prezradenia licencovaného know-how tretím stranám. Obsah tejto podmienky je rovnaký ako obsah článku 4 ods. 1 písm. d) nariadenia TTBER, ktorý tvorí súčasť zoznamu veľmi závažných obmedzení hospodárskej súťaže uplatniteľného na dohody medzi konkurentmi a ktorým sa zaoberajú body 140 a 141 týchto usmernení. V prípade dohôd medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, sa však nemožno domnievať, že takéto obmedzenia majú vo všeobecnosti negatívne účinky na hospodársku súťaž alebo že podmienky stanovené v článku 101 ods. 3 zmluvy nie sú vo všeobecnosti splnené. Vyžaduje sa preto individuálne posúdenie podľa článku 101.

166. V prípade dohôd medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, nadobúdateľ licencie zvyčajne nevlastní konkurenčnú technológiu. Môžu však existovať prípady, keď sa príslušné strany na účely nariadenia TTBER považujú za strany, ktoré si nekonkurujú, aj napriek tomu, že nadobúdateľ licencie vlastní konkurenčnú technológiu. Ide o prípad, keď nadobúdateľ licencie vlastní technológiu, na ktorú však neudeľuje licenciu, a poskytovateľ licencie nie je skutočným ani potenciálnym dodávateľom na produktovom trhu. Na účely nariadenia TTBER strany za takýchto okolností nie sú konkurentmi na technologickom trhu ani konkurentmi na odberateľskom produktovom trhu ([91]). V takýchto prípadoch je dôležité zabezpečiť, aby nebola obmedzená možnosť nadobúdateľa licencie používať svoju vlastnú technológiu a ďalej ju rozvíjať. Táto technológia vyvíja konkurenčný tlak na trhu, ktorý by sa mal zachovať. V takejto situácii sa obmedzenia používať svoje vlastné technologické práva uložené nadobúdateľovi licencie alebo obmedzenia výskumu a vývoja zvyčajne považujú za obmedzenia hospodárskej súťaže, ktoré nespĺňajú podmienky stanovené v článku 101 ods. 3 zmluvy. Napríklad záväzok nadobúdateľa licencie platiť licenčné poplatky nielen na základe predaja produktov, ktoré vyrába licencovanou technológiou, ale aj na základe predaja produktov, ktoré vyrába iba svojou vlastnou technológiou, bude vo všeobecnosti obmedzovať schopnosť nadobúdateľa licencie využívať svoju vlastnú technológiu, a preto bude vylúčený z pôsobnosti skupinovej výnimky.

167. V prípadoch, keď nadobúdateľ licencie nevlastní konkurenčnú technológiu alebo takúto technológiu ešte nevyvíja, môže obmedzenie schopnosti strán vykonávať nezávislý výskum a vývoj obmedziť hospodársku súťaž, napríklad ak je k dispozícii len niekoľko technológií alebo ak sú strany dôležitým (potenciálnym) zdrojom inovácií na trhu. Platí to najmä v prípade, keď strany disponujú potrebnými aktívami a zručnosťami na vykonávanie ďalšieho výskumu a vývoja. V uvedenom prípade nie je pravdepodobné, že budú podmienky článku 101 ods. 3 zmluvy

([90]) V súvislosti s dohodou, ktorá technicky nie je výhradnou dohodou a v prípade ktorej sa preto na doložku o vypovedaní dohody nevzťahuje skupinová výnimka, môže byť v konkrétnom prípade poskytovateľ licencie v podobnej situácii závislosti vo vzťahu k nadobúdateľovi licencie so značnou kúpnou silou. Takáto závislosť sa zohľadní pri individuálnom posúdení dohody podľa článku 101.

([91]) Pozri bod 48 týchto usmernení.

splnené. V iných prípadoch, keď sú dostupné viaceré technológie a keď strany nedisponujú osobitnými aktívami ani schopnosťami, je pravdepodobné, že obmedzenie výskumu a vývoja v dôsledku absencie citeľne obmedzujúceho účinku nebude patriť do pôsobnosti článku 101 ods. 1 alebo že bude spĺňať podmienky článku 101 ods. 3. Obmedzením sa môže podporiť šírenie novej technológie, napríklad tým, že nadobúdateľa licencie motivuje zamerať sa na využívanie a vývoj licencovanej technológie.

3.6. *Odňatie a neuplatňovanie skupinovej výnimky*

3.6.1. **Odňatie výhody skupinovej výnimky**

168. Ako sa uvádza v článku 6 nariadenia TTBER, Komisia môže podľa článku 29 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1/2003 odňať výhodu skupinovej výnimky, ak v konkrétnom prípade zistí, že dohoda o transfere technológií, na ktorú sa skupinová výnimka vzťahuje, má účinky, ktoré sú nezlučiteľné s článkom 101 ods. 3 zmluvy. Podľa článku 29 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1/2003 môžu orgány členských štátov na ochranu hospodárskej súťaže podobne odňať výhodu skupinovej výnimky vo vzťahu k ich vnútroštátnemu územiu, ak má dohoda o transfere technológií, na ktorú sa skupinová výnimka vzťahuje, účinky, ktoré sú nezlučiteľné s článkom 101 ods. 3 na území ich členského štátu alebo na jeho časti, ktoré má charakteristiky osobitného geografického trhu.

169. Orgán na ochranu hospodárskej súťaže, ktorý navrhuje odňatie výhody skupinovej výnimky, nesie bremeno dokazovania, že dohoda patrí do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy a nespĺňa jednu alebo viacero podmienok článku 101 ods. 3 ([92]). Keďže odňatie výnimky znamená, že príslušná dohoda obmedzuje hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 a nespĺňa podmienky článku 101 ods. 3, k odňatiu musí byť nevyhnutne pripojené záporné rozhodnutie založené na článku 5, 7 alebo 9 nariadenia (ES) č. 1/2003. Odňatie výhody skupinovej výnimky má účinky len *ex nunc*, to znamená, že nemá vplyv na stav vyňatia dohody za obdobie predchádzajúce dátumu, keď odňatie nadobudlo účinnosť.

170. V súlade s článkom 6 nariadenia TTBER môže byť odňatie opodstatnené najmä za týchto okolností:

a) prístup technológií tretích strán na trh je obmedzený napríklad v dôsledku kumulatívneho účinku paralelných sietí podobných reštriktívnych dohôd, ktorými sa nadobúdateľom licencií zakazuje používať technológie tretích strán;

b) prístup potenciálnych nadobúdateľov licencie na trh je obmedzený napríklad v dôsledku kumulatívneho účinku paralelných sietí podobných reštriktívnych dohôd, ktorými sa poskytovateľom licencií zakazuje udeľovať licencie iným nadobúdateľom licencie, alebo preto, že jediný majiteľ technológie, ktorý udeľuje licenciu na príslušné technologické práva, uzavrie výhradnú licenciu s nadobúdateľom licencie, ktorý už pôsobí na produktovom trhu na základe nahraditeľných technologických práv. Na to, aby sa technologické práva mohli považovať za relevantné, musia byť technicky aj komerčne nahraditeľné, aby nadobúdateľ licencie mohol pôsobiť na relevantnom produktovom trhu.

171. V článku 6 ods. 1 písm. a) nariadenia TTBER sa odkazuje na možnosť odňatia výhody skupinovej výnimky v prípadoch, keď sú relevantné technologické trhy uzavreté pre externých poskytovateľov licencie vrátane potenciálnych poskytovateľov licencie v dôsledku kumulatívneho účinku sietí dohôd o transfere technológií, ktorými sa nadobúdateľom licencie zakazuje používať konkurenčné technológie. Uzavretie trhu pre iných poskytovateľov licencie nastane pravdepodobne v prípadoch, keď sa väčšine podnikov na trhu, ktoré by mohli (efektívne) získať konkurenčnú licenciu, bráni získať ju, a to v dôsledku reštriktívnych dohôd, a keď potenciálni nadobúdatelia licencie narážajú na relatívne veľké prekážky vstupu na trh. V článku 6 ods. 1 písm. b) nariadenia TTBER sa odkazuje na možnosť odňatia v prípadoch, keď je trh uzavretý pre iných nadobúdateľov licencie v dôsledku kumulatívneho účinku dohôd o prevode technológií, ktorými sa poskytovateľom licencie zakazuje udeľovať licenciu iným nadobúdateľom licencie, a ktoré tým bránia potenciálnym nadobúdateľom licencie získať prístup k potrebnej technológii. Problematika uzavretia trhu je podrobnejšie vysvetlená v oddieloch 4.2.2 a 4.2.7.

([92]) Výnimka stanovená v článku 101 ods. 3 sa uplatňuje len vtedy, ak sú splnené všetky štyri podmienky uvedené v danom článku, preto je možné skupinovú výnimku odňať, ak dohoda nespĺňa jednu alebo viacero z týchto štyroch podmienok.

172. Odňatie výhody skupinovej výnimky môže byť opodstatnené aj v týchto prípadoch:

a) hospodárska súťaž medzi poskytovateľmi licencie je obmedzená v dôsledku toho, že značný počet konkurenčných poskytovateľov licencie uložil svojim nadobúdateľom licencie požiadavky, aby im poskytli výhodnejšie podmienky dohodnuté s inými poskytovateľmi licencie;

b) prístup zákazníkov k zmluvným produktom je neprimerane obmedzený v dôsledku obmedzení schopnosti poskytovateľa licencie alebo nadobúdateľov licencie uskutočňovať pasívny predaj na výhradné územie alebo výhradnej skupine zákazníkov, ktoré sú vyhradené pre poskytovateľa licencie alebo nadobúdateľa licencie;

c) licenčné poplatky na relevantnom trhu s technológiami sú stanovené na nadkonkurenčnej úrovni v dôsledku kumulatívneho účinku podobných dohôd o krížovej licencii medzi konkurenčnými podnikmi.

3.6.2. **Neuplatňovanie nariadenia TTBER**

173. Článok 7 nariadenia TTBER umožňuje Komisii, aby formou nariadenia vylúčila z rozsahu pôsobnosti nariadenia TTBER paralelné siete podobných dohôd v prípade, keď tieto dohody pokrývajú viac ako 50 % relevantného trhu. Takéto opatrenie nie je určené jednotlivým podnikom, ale týka sa všetkých podnikov, ktorých dohody sú vymedzené v nariadení, ktorým sa vyhlasuje, že nariadenie TTBER sa neuplatňuje.

174. Zatiaľ čo odňatie výhody vyplývajúcej z nariadenia TTBER Komisiou podľa článku 6 znamená prijatie rozhodnutia podľa článku 7 alebo 9 nariadenia (ES) č. 1/2003, účinkom nariadenia Komisie podľa článku 7 nariadenia TTBER, ktorým sa vyhlasuje, že nariadenie TTBER sa nemá uplatňovať, je odobratie výhody vyplývajúcej z nariadenia TTBER a obnovenie úplného uplatňovania článku 101 ods. 1 a 3 zmluvy, pokiaľ ide o obmedzenia a dotknuté trhy. Po prijatí nariadenia, ktorým sa nariadenie TTBER vyhlasuje za neuplatniteľné pre konkrétny trh v súvislosti s dohodami, ktoré obsahujú určité obmedzenia, musia podniky na účely usmernenia k uplatňovaniu článku 101 na jednotlivé dohody použiť judikatúru Súdneho dvora Európskej únie a rozhodnutia, oznámenia a usmernenia Komisie. V prípade potreby Komisia prijme v individuálnom prípade rozhodnutie, ktoré môže slúžiť ako usmernenie pre všetky podniky pôsobiace na príslušnom trhu.

175. Na účely výpočtu 50 % podielu pokrytia trhu sa musí zohľadniť každá jednotlivá sieť dohôd o transfere technológií obsahujúcich obmedzenia alebo kombinácie obmedzení, ktoré vytvárajú na trhu podobné účinky.

176. Článok 7 nariadenia TTBER nezahŕňa povinnosť Komisie konať v prípade, keď je 50 % podiel pokrytia trhu prekročený. Vo všeobecnosti je prijatie nariadenia podľa článku 7 vhodné v tom prípade, keď je pravdepodobné, že prístup na relevantný trh alebo hospodárska súťaž na tomto trhu sú značne obmedzené. Pri posudzovaní potreby uplatniť článok 7 Komisia zváži, či by vhodnejším opravným prostriedkom nebolo individuálne odňatie výnimky. To môže závisieť predovšetkým od počtu konkurenčných podnikov prispievajúcich ku kumulatívnemu účinku na trh alebo od počtu ovplyvnených geografických trhov v rámci Únie.

177. V každom nariadení prijatom podľa článku 7 nariadenia TTBER musí byť jasne vymedzený rozsah jeho pôsobnosti. Komisia preto musí najprv vymedziť relevantný produktový a geografický trh (relevantné produktové a geografické trhy) a potom určiť druh obmedzenia udeľovania licencií, v súvislosti s ktorým sa nariadenie TTBER už nebude uplatňovať. Pokiaľ ide o druhý aspekt, Komisia môže upraviť rozsah pôsobnosti nariadenia podľa toho, akú obavu z narušenia hospodárskej súťaže má v úmysle riešiť. Napríklad, aj keď sa na účely stanovenia 50 % podielu pokrytia trhu zohľadnia všetky paralelné siete dohôd obsahujúcich povinnosť nekonkurovať si, Komisia môže napriek tomu obmedziť rozsah pôsobnosti nariadenia iba na povinnosť nekonkurovať si presahujúcu určité obdobie platnosti. V náležitých prípadoch môže Komisia poskytnúť usmernenie aj tým, že špecifikuje úroveň trhového podielu, ktorú možno na určitom konkrétnom trhu považovať za nedostatočnú na to, aby jednotlivý podnik výraznou mierou prispel ku kumulatívnemu účinku. Vo všeobecnosti platí, že ak trhový podiel produktov zahŕňajúcich technológiu licencovanú jedným poskytovateľom licencie nepresiahne 5 %, nepovažuje sa dohoda alebo sieť dohôd vzťahujúcich sa na túto technológiu za faktor, ktorý významne prispieva ku kumulatívnemu účinku uzavretia trhu ([93]).

([93]) V tejto súvislosti pozri bod 10 oznámenia *de minimis* citovaného v poznámke pod čiarou č. 40 týchto usmernení.

178. Komisia musí podľa článku 7 ods. 2 nariadenia TTBER stanoviť prechodné obdobie v trvaní aspoň šiestich mesiacov, ktoré by dotknutým podnikom malo umožniť upraviť svoje dohody tak, aby sa v nich zohľadňovalo nariadenie, ktorým sa vyhlasuje, že nariadenie TTBER sa neuplatňuje.

179. Nariadenie, ktorým sa vyhlasuje, že nariadenie TTBER sa neuplatňuje, nebude mať vplyv na to, že počas obdobia pred nadobudnutím účinnosti uvedeného nariadenia sa na dotknuté dohody vzťahuje skupinová výnimka.

4. UPLATŇOVANIE ČLÁNKU 101 ODS. 1 A 3 ZMLUVY MIMO ROZSAHU PÔSOBNOSTI NARIADENIA TTBER

4.1. *Všeobecný rámec analýzy*

180. V prípade dohôd, na ktoré sa nevzťahuje skupinová výnimka napríklad z dôvodu, že sú prekročené hraničné trhové podiely alebo že sa dohoda týka viac ako dvoch strán, neplatí žiadna domnienka nezákonnosti. Takéto dohody si vyžadujú individuálne posúdenie podľa článku 101 zmluvy. Dohody, ktoré buď neobmedzujú hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1, alebo spĺňajú podmienky uvedené v článku 101 ods. 3, sú platné a vymáhateľné.

Pravidlo bezpečného prístavu v prípade, ak sú k dispozícii dostatočné nezávisle kontrolované technológie

181. Komisia s cieľom podporiť predvídateľnosť nad rámec uplatňovania nariadenia TTBER a obmedziť podrobnú analýzu na prípady, ktoré pravdepodobne predstavujú skutočné obavy z narušenia hospodárskej súťaže, zastáva názor, že mimo oblasti veľmi závažných obmedzení hospodárskej súťaže je porušenie článku 101 zmluvy nepravdepodobné, ak okrem technológií kontrolovaných stranami dohody existujú aspoň štyri nezávisle kontrolované technológie, ktoré sú nahraditeľné za licencovanú technológiu pri porovnateľných nákladoch pre používateľa. Pri posudzovaní toho, či sú technológie nahraditeľné, sa musí zohľadniť relatívna komerčná sila daných technológií. Konkurenčný tlak spôsobený technológiou je obmedzený, ak nepredstavuje komerčne životaschopnú alternatívu k licencovanej technológii. Ak napríklad spotrebitelia v dôsledku sieťových účinkov na trhu výrazne uprednostňujú produkty zahŕňajúce licencovanú technológiu, ostatné technológie, ktoré už na trhu sú alebo sa pravdepodobne dostanú na trh v primeranej lehote, nemusia predstavovať skutočnú alternatívu, a preto môžu vyvíjať len obmedzený konkurenčný tlak.

182. Skutočnosť, že na dohodu sa nevzťahuje pravidlo bezpečného prístavu uvedené v bode 181 týchto usmernení, neznamená, že táto dohoda patrí do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy, a ak áno, neznamená to, že podmienky článku 101 ods. 3 nie sú splnené. Takéto dohody si vyžadujú individuálne posúdenie na základe zásad stanovených v týchto usmerneniach.

4.1.1. **Faktory relevantné pre posúdenie podľa článku 101 ods. 1 zmluvy**

183. Za predpokladu, že dohoda neobsahuje obmedzenia z hľadiska cieľa, je potrebné posúdiť, či má za následok obmedzenie hospodárskej súťaže ([94]). Príklady možných obmedzujúcich účinkov sa uvádzajú v oddiele 2.2.3 týchto usmernení.

184. Pri posudzovaní, či dohoda vytvára citeľné obmedzenie hospodárskej súťaže, treba náležite zohľadniť spôsob, akým hospodárska súťaž funguje na danom trhu. V súvislosti s tým sú relevantné najmä tieto aspekty:

a) povaha dohody;

b) trhová pozícia strán dohody;

c) trhová pozícia konkurentov;

d) trhová pozícia kupujúcich na relevantných trhoch;

e) prekážky vstupu na trh;

f) dynamika trhu.

([94]) Pozri bod 18.

185. Dôležitosť jednotlivých faktorov sa môže v jednotlivých prípadoch líšiť a závisí od všetkých ostatných faktorov. Napríklad vysoký trhový podiel strán je zvyčajne dobrým ukazovateľom trhovej sily, ale v prípade malých prekážok vstupu na trh nemusí byť smerodajným ukazovateľom trhovej sily. Preto nemožno stanoviť pevné pravidlá, pokiaľ ide o dôležitosť jednotlivých faktorov.

186. Dohody o transfere technológií môžu mať mnoho podôb a foriem. Je preto dôležité analyzovať povahu dohody z hľadiska konkurenčného vzťahu medzi stranami a obmedzení, ktoré dohoda obsahuje. Pokiaľ ide o druhý z uvedených aspektov, treba ísť nad rámec výslovných podmienok dohody. Existencia implicitných obmedzení môže vyplývať zo spôsobu, akým strany dohodu vykonávali, ako aj z pohnútok, ktoré sledujú.

187. Trhová pozícia strán vrátane všetkých podnikov, ktoré sú *de facto* alebo *de jure* ovládané stranami, je ukazovateľom stupňa prípadnej trhovej sily, ktorú má poskytovateľ licencie, nadobúdateľ licencie alebo oba tieto subjekty. Čím vyšší je ich trhový podiel, tým väčšia bude pravdepodobne ich trhová sila. To platí najmä v prípadoch, keď trhový podiel odráža nákladové výhody alebo iné konkurenčné výhody v porovnaní s konkurentmi. Takéto konkurenčné výhody môžu vyplývať napríklad z toho, že spoločnosť je prvý hráčom na trhu, vlastní patenty nevyhnutné pre normu alebo má vyspelejšiu technológiu. Trhové podiely sú však vždy len jedným faktorom pri posudzovaní trhovej pozície. Napríklad v prípade technologických trhov nemusia byť trhové podiely vždy dobrým ukazovateľom relatívnej sily danej technológie a údaje o trhovom podiele sa môžu značne líšiť v závislosti od rôznych možných metód výpočtu.

188. Trhové podiely a možné konkurenčné výhody a nevýhody sa používajú aj na posúdenie trhovej pozície konkurentov. Čím silnejší sú skutoční konkurenti a čím väčší je ich počet, tým menšie je riziko, že strany budú schopné uplatniť trhovú silu. Ak je však počet konkurentov pomerne malý a ich trhová pozícia (veľkosť, náklady, potenciál v oblasti výskumu a vývoja atď.) je skôr podobná, táto trhová štruktúra môže zvyšovať riziko kolúzie.

189. Trhová pozícia kupujúcich je ukazovateľom toho, či jeden alebo viacerí z týchto kupujúcich majú silu kupujúceho. Prvým ukazovateľom sily kupujúceho je trhový podiel kupujúceho na trhu, na ktorom nakupuje. Tento podiel odráža význam jeho dopytu pre prípadných dodávateľov. Ostatné ukazovatele sa zameriavajú na pozíciu kupujúceho na jeho trhu ďalšieho predaja vrátane takých charakteristických vlastností, ako sú široké geografické rozšírenie jeho predajní a imidž jeho značky medzi konečnými spotrebiteľmi. Za určitých okolností môže kúpna sila brániť poskytovateľovi licencie alebo nadobúdateľovi licencie v uplatňovaní trhovej sily na trhu, a tým vyriešiť problém v oblasti hospodárskej súťaže, ktorý by inak existoval. Platí to najmä vtedy, keď majú silní kupujúci schopnosť a motiváciu v prípade malého, ale trvalého zvyšovania relatívnych cien priniesť na trh nové zdroje dodávok. Ak silní kupujúci len získavajú priaznivé podmienky od dodávateľa alebo jednoducho prenášajú každé zvýšenie ceny na svojich zákazníkov, pozícia kupujúcich nie je taká, aby mohla nadobúdateľovi licencie zabrániť uplatniť svoju trhovú silu na produktovom trhu, a aby tým mohla vyriešiť problém s hospodárskou súťažou na tomto trhu ([95]).

190. Prekážky vstupu na trh sa merajú rozsahom, v akom môžu etablované spoločnosti zvyšovať svoje ceny nad konkurencieschopnú úroveň bez toho, aby prilákali nových účastníkov. V prípade neexistencie prekážok vstupu na trh by jednoduchý a rýchly vstup nového podniku na trh mal za následok, že by sa zvyšovanie cien stalo neziskovým. Vo všeobecnosti platí, že prekážky vstupu na trh možno považovať za nízke, ak je pravdepodobné, že k skutočnému vstupu na trh, ktorý je dostatočný na to, aby zabránil uplatňovaniu trhovej sily alebo ho narušil, dôjde v priebehu jedného alebo dvoch rokov.

191. Prekážky vstupu môžu vyplývať zo širokej škály faktorov, ako sú napríklad úspory z rozsahu a úspory zo sortimentu (vrátane sieťových účinkov viacstranných podnikov), právne predpisy vlády (najmä ak sa nimi stanovujú výhradné práva), štátna pomoc, dovozné clá, práva duševného vlastníctva, vlastníctvo zdrojov v prípadoch obmedzenej ponuky, napríklad z dôvodu prírodných obmedzení, nevyhnutné vybavenie, výhoda z prvenstva alebo vernosť spotrebiteľov značke vybudovaná časom pomocou intenzívnej reklamy. Reštriktívne

([95]) Pozri rozsudok zo 7. októbra 1999, Irish Sugar, T-228/97, ECLI:EU:T:1999:246, bod 101.

dohody uzatvorené podnikmi môžu takisto pôsobiť ako prekážka vstupu na trh, keďže sťažujú prístup na trh a uzatvárajú trh pre (potenciálnych) konkurentov. Prekážky vstupu na trh môžu existovať v ktorejkoľvek fáze procesu výskumu a vývoja, výroby a distribúcie. Otázka, či by ktorýkoľvek z týchto faktorov mal byť opísaný ako prekážky vstupu na trh, závisí najmä od toho, či sú spojené s utopenými nákladmi. Utopené náklady sú náklady, ktoré sa musia vynaložiť na vstup na trh alebo na pôsobenie na trhu, ale v prípade odchodu z trhu sú nenávratné. Čím viac nákladov je utopených, o to viac musia potenciálni účastníci zvážiť riziká vstupu na trh, a tým presvedčivejšie môžu etablované podniky hroziť, že sa novej konkurencii vyrovnajú, pretože vzhľadom na utopené náklady by bol pre etablované podniky odchod z trhu nákladný. Vstup na trh si vo všeobecnosti vyžaduje utopené náklady, ktoré sú niekedy nízke a inokedy vysoké. Skutočná hospodárska súťaž je preto vo všeobecnosti účinnejšia a pri posudzovaní prípadu má väčšiu váhu viac ako potenciálna hospodárska súťaž.

192. Takisto treba zohľadniť dynamiku relevantných trhov. Na niektorých dynamických trhoch môžu byť potenciálne negatívne účinky určitých obmedzení menej problematické, keďže hospodárska súťaž medzi rôznymi technológiami zo strany dynamických a inovatívnych konkurentov môže slúžiť ako dostatočné obmedzenie. V iných prípadoch však môžu obmedzenia poskytnúť etablovanému podniku na dynamickom trhu trvalú konkurenčnú výhodu, a teda vedú k dlhodobým negatívnym účinkom na hospodársku súťaž. Môže tomu tak byť v prípade, ak obmedzenie bráni konkurentom využívať výhody sieťových účinkov alebo ak má trh tendenciu k preklopeniu rovnováhy.

193. Pri posudzovaní konkrétnych obmedzení môže byť potrebné zohľadniť aj ďalšie faktory. Takéto faktory zahŕňajú kumulatívne účinky, to znamená pokrytie trhu podobnými dohodami, obdobie platnosti dohôd, regulačné prostredie a správanie, ktoré môže naznačovať alebo uľahčovať kolúziu, ako napríklad vedúce postavenie pri stanovovaní cien, vopred oznámené zmeny cien a diskusie o „správnej“ cene, nepružnosť cien v reakcii na nadmernú kapacitu, cenová diskriminácia a koluzívne správanie v minulosti.

4.1.2. **Faktory relevantné pre posúdenie podľa článku 101 ods. 3 zmluvy**

194. Dohody o transfere technológií, ktoré obmedzujú hospodársku súťaž, môžu vytvárať aj priaznivé účinky na hospodársku súťaž v podobe zvýšenia efektívnosti, ktoré prevažujú nad ich nepriaznivými účinkami na hospodársku súťaž. Posúdenie priaznivých účinkov na hospodársku súťaž sa vykonáva v rámci článku 101 ods. 3 zmluvy, v ktorom sa uvádza výnimka zo zákazu stanoveného v článku 101 ods. 1. Aby bola táto výnimka uplatniteľná, dohoda o transfere technológií musí spĺňať štyri podmienky stanovené v článku 101 ods. 3 (pozri bod 9 týchto usmernení). Podnik, ktorý sa odvoláva na článok 101 ods. 3, musí preukázať, a to prostredníctvom presvedčivých argumentov a dôkazov, že sú splnené štyri podmienky uvedeného článku ([96]).

195. Posudzovanie reštriktívnych dohôd v zmysle článku 101 ods. 3 zmluvy sa uskutočňuje v skutočnom kontexte, v ktorom sa vyskytujú ([97]), a na základe skutočností existujúcich v ktoromkoľvek danom momente. Posudzovanie je preto citlivé voči podstatným zmenám skutočností. Pravidlo výnimky podľa článku 101 ods. 3 sa uplatňuje, pokiaľ sú splnené štyri podmienky, a prestáva sa uplatňovať, keď už splnené nie sú ([98]). Pri uplatňovaní článku 101 ods. 3 je však potrebné zohľadniť počiatočné nenávratné investície vynaložené ktoroukoľvek zo strán, ako aj čas a obmedzenia potrebné na vynaloženie a dosiahnutie návratnosti investície, ktorá zvyšuje efektívnosť. Článok 101 nemožno uplatniť bez posúdenia *ex ante* investície a s ňou súvisiacich rizík. Riziko, ktorému sú strany vystavené, a nenávratné investície, ktoré sa musia vynaložiť na vykonávanie dohody, môžu preto viesť k tomu, že dohoda nebude patriť do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 alebo bude spĺňať podmienky článku 101 ods. 3 počas obdobia potrebného na dosiahnutie návratnosti investície.

([96]) Pozri rozsudok Súdneho dvora z 27. júna 2024, Teva UK a i./Komisia, C-198/19 P, ECLI:EU:C:2024:551, bod 135.

([97]) Pozri rozsudok Súdneho dvora zo 17. septembra 1985, Ford/Komisia, spojené veci 25/84 a 26/84, ECLI:EU:C:1985:340, body 25 – 26, a Usmernenia o uplatňovaní článku 81 ods. 3 zmluvy (citované v poznámke pod čiarou č. 9), bod 44.

([98]) Pozri napríklad rozhodnutie Komisie 1999/242/ES z 3. marca 1999 týkajúce sa konania podľa článku 85 Zmluvy o ES (IV/36.237 – TPS) (Ú. v. ES L 90, 2.4.1999, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1999/242/oj). Podobne sa zákaz podľa článku 101 ods. 1 uplatňuje len dovtedy, kým má dohoda obmedzujúci cieľ alebo obmedzujúce účinky.

196. Podľa prvej podmienky článku 101 ods. 3 zmluvy sa vyžaduje posúdenie objektívnych výhod, ktoré vytvára dohoda. Príklady takéhoto zvýšenia efektívnosti sa uvádzajú v oddiele 2.2 týchto usmernení.

197. Podľa tretej podmienky článku 101 ods. 3 zmluvy sa vyžaduje, aby dohoda neukladala obmedzenia, ktoré nie sú nevyhnutné na dosiahnutie objektívnych výhod dohody. Komisia na účely posúdenia, či je splnený test nevyhnutnosti, preskúma najmä to, či jednotlivé obmedzenia umožňujú vykonávanie danej činnosti efektívnejšie ako v prípade neexistencie daného obmedzenia. Pri vykonávaní tohto posúdenia sa musia zohľadniť trhové podmienky a skutočné podmienky, ktorým strany čelia. Od podnikov, ktoré si uplatňujú výhody vyplývajúce z článku 101 ods. 3, sa nevyžaduje, aby zvažovali hypotetické a teoretické alternatívy. Musia však vysvetliť a preukázať, prečo by zdanlivo realistické a podstatne menej obmedzujúce alternatívy boli oveľa menej efektívne. Ak by uplatnenie na prvý pohľad komerčne realistickej a menej obmedzujúcej alternatívy viedlo k značnej strate účinkov zvyšujúcich efektívnosť, dané opatrenie sa považuje za nevyhnutné. V niektorých prípadoch môže byť tiež potrebné preskúmať, či je dohoda ako taká nevyhnutná na dosiahnutie zvýšenia efektívnosti. V prípade jednoduchého udeľovania licencií medzi dvoma stranami nie je vo všeobecnosti potrebné ísť nad rámec preskúmania toho, či sú jednotlivé obmedzenia nevyhnutné. Zvyčajne neexistujú menej reštriktívne alternatívy k licenčnej zmluve ako takej.

198. V druhej podmienke článku 101 ods. 3 zmluvy sa vyžaduje, aby spotrebitelia dostali spravodlivý podiel na výhodách. To znamená, že spotrebitelia produktov vyrábaných na základe licencie musia získať aspoň kompenzáciu za negatívne účinky danej dohody ([99]). To znamená, že zvýšenie efektívnosti musí úplne kompenzovať pravdepodobný negatívny vplyv na ceny, produkciu a iné relevantné faktory spôsobené dohodou. To je možné dosiahnuť zmenou štruktúry nákladov príslušných podnikov, poskytnutím stimulov týmto podnikom zameraných na zníženie ceny alebo umožnením spotrebiteľom získať prístup k novým alebo vylepšeným produktom, ktoré kompenzujú akékoľvek možné zvýšenie ceny ([100]).

199. Podľa poslednej podmienky článku 101 ods. 3 zmluvy sa vyžaduje, aby dohoda neumožňovala stranám vylúčiť hospodársku súťaž vo vzťahu k podstatnej časti daných produktov. To predpokladá analýzu zostávajúcich konkurenčných tlakov na trhu a vplyvu dohody na takéto zdroje hospodárskej súťaže. Na účely uplatňovania tejto podmienky sa musí zohľadniť vzťah medzi článkom 101 ods. 3 a článkom 102. Podľa ustálenej judikatúry nemôže uplatnenie článku 101 ods. 3 brániť uplatneniu článku 102 zmluvy ([101]). Navyše, keďže cieľom článku 101 aj článku 102 je zachovanie účinnej hospodárskej súťaže na trhu, v záujme konzistencie je potrebné, aby sa článok 101 ods. 3 vykladal ako článok vylučujúci akékoľvek uplatnenie pravidla výnimky na reštriktívne dohody, ktoré predstavujú zneužitie dominantného postavenia ([102]). Skutočnosť, že dohoda značne obmedzuje hospodársku súťaž vo vzťahu k jednému z relevantných parametrov, nevyhnutne neznamená, že hospodárska súťaž je vylúčená v zmysle článku 101 ods. 3. Technologický fond môže napríklad viesť k vzniku odvetvovej normy, čo vedie k situácii, keď je medzi technologickými formátmi malá hospodárska súťaž. Keď hlavní účastníci trhu prijmú určitý formát, sieťové účinky môžu veľmi sťažiť prežitie alternatívnych formátov. To však neznamená, že sa vytvorením *de facto* odvetvovej normy vždy vylučuje hospodárska súťaž v zmysle poslednej podmienky článku 101 ods. 3, najmä ak si dodávatelia stále môžu konkurovať cenou, kvalitou, výberom, inováciami a vlastnosťami produktov.

([99]) Pozri bod 85 usmernení o uplatňovaní článku 81 ods. 3 zmluvy citovaných v poznámke pod čiarou č. 9.

([100]) Tamže, body 98 a 102.

([101]) Pozri analogicky rozsudok Súdneho dvora zo 16. marca 2000, Compagnie Maritime Belge, spojené veci C-395/96 P a C-396/96 P, ECLI:EU:C:2000:132, bod 130. Podobne uplatňovanie článku 101 ods. 3 nebráni uplatňovaniu pravidiel zmluvy týkajúcich sa voľného pohybu tovaru, služieb, osôb a kapitálu. Tieto pravidlá sú za určitých okolností uplatniteľné na dohody, rozhodnutia a zosúladené postupy v zmysle článku 101. Pozri v tejto súvislosti rozsudky Súdneho dvora z 19. februára 2002, Wouters, C-309/99, ECLI:EU:C:2002:98, bod 120.

([102]) V tejto súvislosti pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 10. júla 1990, Tetra Pak (I), T-51/89, ECLI:EU:T:1990:41. Pozri aj bod 106 usmernení o uplatňovaní článku 81 ods. 3 zmluvy citovaných v poznámke pod čiarou č. 9 týchto usmernení.

4.2. *Uplatňovanie článku 101 zmluvy na rôzne druhy obmedzení udeľovania licencií*

200. Tento oddiel sa zaoberá rôznymi druhmi obmedzení, ktoré sú bežne zahrnuté v dohodách o transfere technológií. Tento oddiel sa len stručne zaoberá obmedzeniami, ktoré už boli riešené v iných oddieloch týchto usmernení, najmä v oddiele 3.4 týkajúcom sa veľmi závažných obmedzení hospodárskej súťaže a v oddiele 3.5 týkajúcom sa vylúčených obmedzení.

201. Tento oddiel sa vzťahuje na dohody medzi konkurentmi, ako aj na dohody medzi stranami, ktoré si nekonkurujú. Pokiaľ ide o dohody medzi konkurentmi, podľa potreby sa rozlišuje medzi recipročnými a nerecipročnými dohodami. V prípade dohôd medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, nie je takéto rozlišovanie potrebné. Ak podniky nie sú skutočnými ani potenciálnymi konkurentmi na relevantnom technologickom trhu alebo na produktovom trhu s produktmi zahŕňajúcimi licencovanú technológiu, recipročná licencia je na všetky praktické účely rovnocenná dvom samostatným licenciám. Iná situácia je v prípade dojednaní, na základe ktorých strany zostavia balík technológií, na ktorý sa potom tretím stranám udeľuje licencia. Takéto dojednania sú predmetom tohto oddielu.

202. Tento oddiel sa nezaoberá záväzkami uvedenými v dohodách o transfere technológií, ktorými sa vo všeobecnosti neobmedzuje hospodárska súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 zmluvy. Tieto záväzky okrem iného zahŕňajú:

a) záväzky zachovania dôvernosti;

b) záväzky nadobúdateľov licencie neudeliť sublicencie;

c) záväzky nepoužívať licencované technologické práva po skončení platnosti dohody, ak licencované technologické práva naďalej zostávajú platné a účinné;

d) záväzky pomáhať poskytovateľovi licencie pri presadzovaní licencovaných práv duševného vlastníctva;

e) záväzky platiť minimálne licenčné poplatky alebo vyrábať minimálne množstvo produktov zahŕňajúcich licencovanú technológiu;

f) záväzky používať ochrannú známku poskytovateľa licencie alebo uvádzať názov poskytovateľa licencie na produkte.

4.2.1. **Záväzky v súvislosti s licenčnými poplatkami**

203. Strany dohody o transfere technológií môžu vo všeobecnosti určiť licenčný poplatok, ktorý má platiť nadobúdateľom licencie, a spôsob jeho platby bez toho, aby to patrilo do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy. Táto zásada sa uplatňuje na dohody medzi konkurentmi, ako aj na dohody medzi stranami, ktoré si nekonkurujú. Záväzky v súvislosti s licenčnými poplatkami môžu mať napríklad formu paušálnych platieb, percentuálneho podielu z predajnej ceny alebo pevnej sumy za každý produkt zahŕňajúci licencovanú technológiu. Ak sa licencovaná technológia týka vstupu, ktorý je zahrnutý do konečného produktu, vo všeobecnosti platí, že výpočtom licenčných poplatkov na základe ceny konečného produktu, pokiaľ tento zahŕňa licencovanú technológiu, sa neobmedzuje hospodárska súťaž ([103]). V prípade udeľovania licencií na softvér sú licenčné poplatky založené na počte používateľov a licenčné poplatky vypočítané za jeden stroj vo všeobecnosti zlučiteľné s článkom 101 ods. 1.

204. V prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje skupinová výnimka, môžu ustanovenia o licenčných poplatkoch v dohodách o transfere technológií medzi konkurentmi obmedzovať hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 zmluvy, ak sa konkurenti uskutočňujú udeľovanie krížových licencií a ukladajú platby licenčných poplatkov, ktoré sú zjavne neprimerané v porovnaní s trhovou hodnotou licencie, a ak majú strany podobnú štruktúru nákladov, alebo ak takéto licenčné poplatky majú významný vplyv na trhové ceny. Pri posudzovaní, či sú licenčné poplatky neprimerané, je potrebné preskúmať licenčné poplatky, ktoré platia iní nadobúdatelia licencie na produktovom trhu za tie isté alebo náhradné technológie. V takýchto prípadoch je nepravdepodobné, že sú splnené podmienky uvedené v článku 101 ods. 3.

([103]) Tým nie je dotknuté prípadné uplatňovanie článku 102 zmluvy na stanovenie licenčných poplatkov (pozri rozsudok Súdneho dvora zo 14. februára 1978, United Brands, C-27/76, ECLI:EU:C:1978:22, bod 250, pozri aj rozsudok Súdneho dvora zo 16. júla 2009, Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH, C-385/07 P, ECLI:EU:C:2009:456, bod 142).

205. Skupinová výnimka sa vzťahuje na dohody o transfere technológií len dovtedy, kým sú technologické práva licencované na základe dohody platné a účinné. Dohody, ktoré obsahujú záväzky v súvislosti s licenčnými poplatkami, ktoré presahujú obdobie platnosti licencovaných technologických práv, nevyhnutne neobmedzujú hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 zmluvy, najmä ak nadobúdateľ licencie môže dohodu slobodne vypovedať. Tento typ ustanovenia môže nadobúdateľovi licencie napríklad umožniť rozložiť licenčné poplatky na dlhšie obdobie. Ak po skončení platnosti licencovaných technologických práv môžu tretie strany legálne využívať technológiu a vytvárať dostatočný konkurenčný tlak na trhu, je nepravdepodobné, že by sa licenčnými poplatkami po skončení platnosti obmedzovala hospodárska súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 ([104]). Za určitých okolností však takéto povinnosti môžu obmedzovať hospodársku súťaž, napríklad ak by po skončení platnosti práv vypovedanie dohody významne obmedzilo schopnosť nadobúdateľa licencie naďalej pôsobiť na trhu a neexistuje dostatočný konkurenčný tlak tretích strán (napríklad v dôsledku veľkých prekážok vstupu na trh) ([105]).

206. V prípade dohôd medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, sa skupinová výnimka vzťahuje na dohody, podľa ktorých sa licenčné poplatky vypočítavajú na základe produktov vyrábaných licencovanou technológiou, ako aj na základe produktov vyrábaných technológiami, na ktoré udelili licencie tretie strany. Takéto dojednania môžu uľahčovať meranie licenčných poplatkov. Môžu však viesť aj k uzavretiu trhu v dôsledku zvýšenia nákladov na používanie výrobných vstupov tretích strán, a preto môžu mať podobné účinky, ako má povinnosť nekonkurovať si. Ak sa licenčné poplatky platia nielen za produkty vyrábané licencovanou technológiou, ale aj za produkty vyrábané technológiou tretej strany, potom tieto licenčné poplatky budú zvyšovať náklady na produkty vyrábané technológiou tretej strany a znižovať dopyt po technológii tretej strany. V prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje skupinová výnimka, sa preto musí zvážiť, či má obmedzenie účinky vedúce k uzavretiu trhu. Na tento účel je vhodné použiť analytický rámec stanovený v oddiele 4.2.7 týchto usmernení. V prípade citeľných účinkov vedúcich k uzavretiu trhu sa na takéto dohody vzťahuje článok 101 ods. 1 zmluvy a pravdepodobne nebudú spĺňať podmienky článku 101 ods. 3, pokiaľ neexistuje iný praktický spôsob výpočtu a monitorovania platieb licenčných poplatkov.

4.2.2. **Udeľovanie výhradných licencií a obmedzenia predaja**

207. Na účely týchto usmernení je užitočné rozlišovať medzi obmedzeniami týkajúcimi sa výroby v rámci daného územia (výhradné alebo jedinečné licencie) a obmedzeniami týkajúcimi sa predaja produktov zahŕňajúcich licencovanú technológiu na dané územie a/alebo danej skupine zákazníkov (obmedzenia predaja).

4.2.2.1. *Výhradné a jedinečné licencie*

208. Výhradná licencia znamená, že samotný poskytovateľ licencie nemá povolené vyrábať na základe licencovaných technologických práv, a ani udeľovať licenciu na tieto práva tretím stranám, a to vo všeobecnosti alebo na konkrétne použitie alebo na konkrétnom území. V takýchto prípadoch je nadobúdateľ licencie jedinou stranou, ktorá je oprávnená vyrábať na základe licencovaných technologických práv na dané použitie alebo na danom území.

209. Jedinečná licencia znamená, že poskytovateľ licencie sa zaväzuje neudeliť licenciu tretím stranám na výrobu na danom území, ale ponecháva si právo sám vyrábať s použitím licencovanej technológie.

210. Ak sa poskytovateľ licencie zaviaže, že sám nebude vyrábať alebo udeľovať licencie na výrobu v rámci daného územia, toto územie môže pokrývať celý svet alebo ktorúkoľvek jeho časť.

211. Výhradné a jedinečné licencie sú často spojené s obmedzeniami predaja, ktorými sa obmedzuje to, kde strany môžu predávať produkty zahŕňajúce licencovanú technológiu.

212. Recipročné udelenie výhradnej licencie medzi konkurentmi je formou rozdelenia trhov a zákazníkov, ako sa uvádza v článku 4 ods. 1 písm. c) nariadenia TTBER. Na recipročné udelenie jedinečnej licencie medzi konkurentmi sa vzťahuje skupinová výnimka do hraničného trhového podielu 20 %. V rámci takejto dohody sa strany vzájomne zaväzujú, že nebudú udeľovať licencie na svoje konkurenčné technológie tretím stranám, ale môžu tieto technológie naďalej samy používať. Ak majú strany významnú trhovú silu, takéto dohody môžu uľahčovať kolúziu tým, že zabezpečujú, že strany sú na základe licencovaných technológií jedinými zdrojmi produkcie na trhu.

([104]) Pozri rozsudok Súdneho dvora zo 7. júla 2016, Genentech, C-567/14, ECLI:EU:C:2016:526, body 39 – 40.
([105]) Pozri tiež bod 124 a nasl.

213. Na nereciprocné udelenie výhradnej licencie medzi konkurentmi sa vzťahuje skupinová výnimka do hraničného trhového podielu 20 %. Po prekročení hraničného trhového podielu môže udeľovanie výhradných licencií vytvárať obmedzujúce účinky; čím väčšia je trhová sila jednej zo strán, tým väčšia je pravdepodobnosť obmedzujúcich účinkov. Ak je výhradná licencia celosvetová, znamená to, že poskytovateľ licencie opúšťa trh. Ak sa výhradnosť obmedzuje na konkrétne územie, napríklad na členský štát, dohoda znamená, že poskytovateľ licencie sa na dotknutom území zdrží výroby tovaru a poskytovania služieb na základe licencovanej technológie. Na účely posúdenia takýchto výhradných licencií treba zohľadniť trhovú silu poskytovateľa licencie a nadobúdateľa licencie. Ak majú obe strany obmedzenú trhovú pozíciu na produktovom trhu alebo poskytovateľ licencie nemá kapacitu na účinné využívanie technológie na území nadobúdateľa licencie, je nepravdepodobné, že by dohoda patrila do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy. Osobitný prípad existuje vtedy, keď si poskytovateľ licencie a nadobúdateľ licencie konkurujú len na technologickom trhu. Poskytovateľ licencie, napríklad výskumný ústav alebo malý výskumný podnik, ako je napríklad spin-off podnik, ktorý konkuruje nadobúdateľovi licencie len na technologickom trhu, nemá výrobné a distribučné kapacity na účinné uvádzanie produktov zahŕňajúcich licencovanú technológiu na trh. V takýchto prípadoch poskytovateľ licencie nie je schopný účinne konkurovať na odberateľskom produktovom trhu. V dôsledku toho je nepravdepodobné, že by výhradná licencia obmedzovala hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 za predpokladu, že nadobúdateľ licencie nemá na produktovom trhu významnú trhovú silu.

214. Udelenie výhradnej licencie medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, – v rozsahu, v akom sa naň vzťahuje článok 101 ods. 1 zmluvy – bude pravdepodobne spĺňať podmienky článku 101 ods. 3. Výhradná licencia je často nevyhnutná s cieľom motivovať nadobúdateľa licencie, aby investoval do licencovanej technológie a uviedol produkty na trh včas. Platí to najmä v prípade, keď nadobúdateľ licencie musí uskutočniť veľké investície do ďalšieho rozvoja licencovanej technológie. Zasahovanie proti výhradnosti potom, ako sa nadobúdateľovi licencie podarilo úspešne komercializovať licencovanú technológiu, by nadobúdateľa licencie pripravilo o finančnú návratnosť jeho investície a bolo by škodlivé pre hospodársku súťaž, šírenie technológie a inovácie. Komisia bude preto len výnimočne zasahovať proti udeľovaniu výhradných licencií v dohodách medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, bez ohľadu na územný rozsah pôsobnosti licencie.

215. Ak však už nadobúdateľ licencie vlastní nahraditeľnú technológiu, ktorú používa na internú výrobu, výhradná licencia nemusí byť potrebná na motivovanie nadobúdateľa licencie, aby uviedol produkt na trh. V takýchto prípadoch sa na udeľovanie výhradných licencií môže namiesto toho vzťahovať článok 101 ods. 1 zmluvy, najmä ak má nadobúdateľ licencie trhovú silu na produktovom trhu. Zásah môže byť opodstatnený najmä vtedy, keď dominantný nadobúdateľ licencie získa výhradnú licenciu na jednu alebo viac konkurenčných technológií. Takéto dohody pravdepodobne budú patriť do pôsobnosti článku 101 ods. 1 a pravdepodobne nebudú spĺňať podmienky článku 101 ods. 3. Aby sa uplatňoval článok 101 ods. 1, vstup na technologický trh musí byť ťažký a licencovaná technológia musí predstavovať skutočný zdroj hospodárskej súťaže na trhu. Za takýchto okolností môže výhradná licencia viesť k uzavretiu trhu pre externých nadobúdateľov licencie, zvýšiť prekážky vstupu a umožniť nadobúdateľovi licencie zachovať si svoju trhovú silu alebo ju posilniť.

216. Dojednania týkajúce sa udeľovania krížových licencií, na základe ktorých sa najmenej dve strany dohodnú, že licenciu na svoje technológie si udelia len navzájom a tretím stranám licenciu neudelia, vyvolávajú mimoriadne obavy, ak výsledný balík technológií vytvára *de facto* odvetvovú normu, ku ktorej musia mať tretie strany prístup, aby mohli na trhu účinne konkurovať. V takýchto prípadoch dojednanie vytvára uzatvorenú odvetvovú normu vyhradenú pre strany daného dojednania. Komisia takéto dojednania posúdi v súlade so zásadami uplatňovanými na technologické fondy (pozri oddiel 4.4 týchto usmernení). Najmä na technológie, ktorými sa podporuje takáto norma, by sa mali licencie za normálnych okolností udeľovať tretím stranám za spravodlivých, primeraných a nediskriminačných podmienok ([106]), a to v súlade s uplatniteľným procesom vývoja noriem ([107]). Keď strany dojednania konkurujú tretím stranám na existujúcom produktovom trhu a dojednania sa týkajú tohto produktového trhu, uzatvorená norma bude mať pravdepodobne značné vylučovacie účinky. Takémuto negatívnemu vplyvu na hospodársku súťaž možno predísť len udelením licencie aj tretím stranám.

([106]) V tejto súvislosti pozri oznámenie Komisie vo veci Canon/Kodak (Ú. v. ES C 330, 1.11.1997, s. 10) a vo veci IGR Stereo Television, uvedené v: Európska komisia, *Eleventh report on competition policy* (Jedenásta správa o politike hospodárskej súťaže) – uverejnená spolu so správou *Fifteenth General Report on the Activities of the European Communities in 1981* (Pätnásta všeobecná správa o činnosti Európskych spoločenstiev v roku 1981), Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 1982, bod 94.

([107]) Pozri usmernenie k dohodám o štandardizácii v kapitole 7 usmernení o horizontálnych dohodách.

4.2.2.2. *Obmedzenia predaja*

217. Pokiaľ ide o obmedzenia predaja, je dôležité rozlišovať medzi udeľovaním licencií medzi konkurentmi a udeľovaním licencií medzi stranami, ktoré si nekonkurujú.

218. Obmedzenia aktívneho a pasívneho predaja jednou alebo oboma stranami v recipročnej dohode medzi konkurentmi sú veľmi závažné obmedzenia hospodárskej súťaže podľa článku 4 ods. 1 písm. c) nariadenia TTBER. Na takéto obmedzenia predaja sa vzťahuje článok 101 ods. 1 zmluvy, pričom je nepravdepodobné, že spĺňajú podmienky článku 101 ods. 3. Takéto obmedzenia sa vo všeobecnosti považujú za rozdelenie trhu, keďže bránia dotknutej strane aktívne a pasívne predávať na územia a skupinám zákazníkov, ktoré predtým skutočne zásobovala alebo by ich reálne mohla zásobovať, keby predmetná dohoda neexistovala.

219. V prípade nerecipročných dohôd medzi konkurentmi sa skupinová výnimka uplatňuje na obmedzenia aktívneho alebo pasívneho predaja nadobúdateľom licencie alebo poskytovateľom licencie na výhradné územie alebo výhradnej skupine zákazníkov, ktoré sú vyhradené pre druhú stranu [pozri článok 4 ods. 1 písm. c) bod i) nariadenia TTBER], a to do hraničného trhového podielu 20 %. Po prekročení hraničného trhového podielu sa na obmedzenia predaja vzťahuje článok 101 ods. 1 zmluvy, ak jedna strana alebo obe strany majú významnú trhovú silu. Takéto obmedzenia však môžu byť nevyhnutné pre šírenie hodnotných technológií, a preto môžu spĺňať podmienky článku 101 ods. 3. Takýto prípad môže nastať vtedy, keď má poskytovateľ licencie pomerne slabú trhovú pozíciu na území, na ktorom predmetnú technológiu sám využíva. V takýchto prípadoch môžu byť obmedzenia aktívneho predaja nadobúdateľom licencie nevyhnutné s cieľom motivovať poskytovateľa licencie, aby licenciu udelil. V prípade neexistencie takýchto obmedzení by poskytovateľ licencie čelil aktívnej konkurencii v hlavnej oblasti svojej činnosti. Podobne obmedzenia aktívneho predaja poskytovateľom licencie môžu byť nevyhnutné najmä vtedy, keď ma nadobúdateľ licencie relatívne slabú trhovú pozíciu na území, ktoré mu je pridelené, a musí uskutočniť značné investície, aby mohol licencovanú technológiu účinne využívať.

220. Skupinová výnimka sa vzťahuje aj na obmedzenia aktívneho predaja nadobúdateľom licencie na výhradné územie alebo skupine zákazníkov pridelenej inému nadobúdateľovi licencie, ktorý nebol konkurentom poskytovateľa licencie v čase, keď bola dohoda o transfere technológií uzatvorená. Platí to však len v prípade, ak je dohoda nerecipročná [pozri článok 4 ods. 1 písm. c) bod ii) nariadenia TTBER]. Po prekročení hraničného trhového podielu sa na takéto obmedzenia aktívneho predaja pravdepodobne bude vzťahovať článok 101 ods. 1 zmluvy, ak strany majú významnú trhovú silu. Napriek tomu je však obmedzenie pravdepodobne nevyhnutné v zmysle článku 101 ods. 3 počas obdobia potrebného na to, aby chránený nadobúdateľ licencie prenikol na nový trh a etabloval sa na trhu na pridelenom území alebo voči pridelenej skupine zákazníkov. Táto ochrana proti aktívnemu predaju umožňuje nadobúdateľovi licencie prekonať asymetriu, ktorej čelí vzhľadom na skutočnosť, že niektorí nadobúdatelia licencie sú konkurenčnými podnikmi poskytovateľa licencie, a teda sú už etablované na danom trhu. Obmedzenia pasívneho predaja nadobúdateľmi licencie na územie alebo skupine zákazníkov, ktoré boli výhradne pridelené inému nadobúdateľovi licencie, sú veľmi závažné obmedzenia hospodárskej súťaže podľa článku 4 ods. 1 písm. c) nariadenia TTBER.

221. V prípade dohôd medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, sa na obmedzenia schopnosti nadobúdateľa licencie uskutočňovať aktívny a pasívny predaj na územie alebo skupine zákazníkov, ktoré sú vyhradené výhradne pre poskytovateľa licencie, vzťahuje skupinová výnimka do hraničného trhového podielu 30 %. Po prekročení tejto hraničnej hodnoty si takéto obmedzenia vyžadujú individuálne posúdenie. V niektorých prípadoch nemusia patriť do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy alebo môžu spĺňať podmienky článku 101 ods. 3, napríklad ak sú objektívne potrebné na šírenie cenných technológií. Takýto prípad môže nastať vtedy, keď má poskytovateľ licencie pomerne slabú trhovú pozíciu na území, na ktorom predmetnú technológiu sám využíva. V takýchto prípadoch môžu byť obmedzenia možnosti nadobúdateľa licencie vykonávať aktívny predaj nevyhnutné s cieľom motivovať poskytovateľa licencie, aby licenciu udelil. V prípade neexistencie takýchto obmedzení by poskytovateľ licencie čelil aktívnej konkurencii v hlavnej oblasti svojej činnosti. V iných prípadoch sa na obmedzenia predaja uložené nadobúdateľovi licencie môže vzťahovať článok 101 ods. 1 a tieto obmedzenia nemusia spĺňať podmienky článku 101 ods. 3. Je to pravdepodobné v prípadoch, keď má poskytovateľ licencie samostatne značný stupeň trhovej sily a keď má séria podobných dohôd uzatvorených poskytovateľmi licencie, ktorí majú spolu silnú trhovú pozíciu, kumulatívny účinok.

222. V prípade dohôd medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, ak poskytovateľ licencie prevádzkuje na danom území selektívny distribučný systém, však nie je povolené kombinovať tento systém s výhradným pridelením územia alebo skupiny zákazníkov, ak by to viedlo k obmedzeniu aktívneho alebo pasívneho predaja koncovým používateľom. Takáto kombinácia by predstavovala veľmi závažné obmedzenie hospodárskej súťaže podľa článku 4 ods. 2 písm. c) nariadenia TTBER (pozri bod 151 usmernení).

223. Obmedzenia predaja uložené poskytovateľovi licencie, ak patria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy, pravdepodobne budú spĺňať podmienky článku 101 ods. 3 okrem prípade, že na trhu neexistujú žiadne skutočné alternatívy k technológii poskytovateľa licencie alebo tretie strany udelili nadobúdateľovi licencie licenciu na takéto alternatívy. Takéto obmedzenia, a najmä obmedzenia aktívneho predaja, budú pravdepodobne nevyhnutné v zmysle článku 101 ods. 3 s cieľom motivovať nadobúdateľa licencie, aby investoval do výroby, uvedenia na trh a predaja produktov zahŕňajúcich licencovanú technológiu. Je pravdepodobné, že motivácia nadobúdateľa licencie investovať by bola výrazne menšia, ak by čelil priamej konkurencii poskytovateľa licencie, ktorého výrobné náklady nie sú zaťažené platbami licenčných poplatkov, čo by mohlo viesť k nižším ako optimálnym úrovniam investícií.

224. Pokiaľ ide o obmedzenia v dohodách medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, týkajúce sa obmedzenia schopnosti nadobúdateľa licencie uskutočňovať aktívny predaj na územia alebo skupinám zákazníkov, ktoré sú pridelené výhradne iným nadobúdateľom licencie, na tieto obmedzenia sa vzťahuje skupinová výnimka do hraničného trhového podielu 30 %. Po prekročení tejto hraničnej hodnoty si takéto obmedzenia vyžadujú individuálne posúdenie. Ak má nadobúdateľ licencie významnú trhovú silu, týmito obmedzeniami sa môže obmedziť hospodárska súťaž v rámci jednej technológie a pravdepodobne sa na ne vzťahuje článok 101 ods. 1 zmluvy. Takéto obmedzenia však môžu spĺňať podmienky článku 101 ods. 3, ak sú nevyhnutné s cieľom zabrániť parazitovaniu a motivovať nadobúdateľa licencie, aby uskutočnil investície potrebné na účinné využívanie licencovanej technológie v rámci jeho územia a na podporu predaja licencovaného produktu. Obmedzenia pasívneho predaja sú podľa článku 4 ods. 2 písm. b) nariadenia TTBER kategorizované ako veľmi závažné obmedzenia hospodárskej súťaže (pozri predchádzajúce body 144 až 151). Vo všeobecnosti je nepravdepodobné, že takéto obmedzenia spĺňali podmienky článku 101 ods. 3.

4.2.3. **Obmedzenia produkcie**

225. Recipročné obmedzenia produkcie v dohodách o transfere technológií medzi konkurentmi predstavujú veľmi závažné obmedzenie hospodárskej súťaže, ako sa stanovuje v článku 4 ods. 1 písm. b) nariadenia TTBER (pozri bod 128 usmernení). Článok 4 ods. 1 písm. b) sa nevzťahuje na obmedzenia produkcie týkajúce sa licencovanej technológie uložené nadobúdateľovi licencie v nerecipročnej dohode alebo uložené len jednému z nadobúdateľov licencie v recipročnej dohode. Na takéto obmedzenia sa skupinová výnimka vzťahuje až do hraničného trhového podielu 20 %. Po prekročení tejto hraničnej hodnoty si obmedzenia produkcie vyžadujú individuálne posúdenie. Takéto obmedzenia môžu obmedzovať hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 zmluvy, ak majú strany významnú trhovú silu. Článok 101 ods. 3 sa však pravdepodobne uplatní v prípadoch, keď je technológia poskytovateľa licencie podstatne lepšia ako technológia nadobúdateľa licencie a obmedzenie produkcie výrazne prekračuje objem produkcie nadobúdateľa licencie pred uzatvorením dohody. V takomto prípade je účinok obmedzenia produkcie obmedzený, a to aj na trhoch, na ktorých dopyt rastie. Na účely uplatňovania článku 101 ods. 3 zmluvy sa musí zohľadniť aj skutočnosť, že takéto obmedzenia môžu byť nevyhnutné s cieľom motivovať poskytovateľa licencie, aby šíril svoju technológiu v čo najväčšej možnej miere. Poskytovateľ licencie sa môže napríklad zdráhať udeliť licenciu svojim konkurentom, ak nemôže licenciu obmedziť na konkrétnu výrobnú prevádzku s konkrétnou kapacitou (licencia viazaná na prevádzku). Ak dohoda o transfere technológií vedie k skutočnej integrácii doplnkových aktív, obmedzenia produkcie uložené nadobúdateľovi licencie môžu spĺňať podmienky článku 101 ods. 3. To je však nepravdepodobné, ak strany majú významnú trhovú silu.

226. Na obmedzenia produkcie v dohodách o transfere technológií medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, sa vzťahuje skupinová výnimka do hraničného trhového podielu 30 %. Po prekročení tejto hraničnej hodnoty sa vyžaduje individuálne posúdenie. Hlavným rizikom s nepriaznivým účinkom na hospodársku súťaž, ktoré vyplýva z obmedzení produkcie uložených nadobúdateľom licencie v dohodách medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, je obmedzenie hospodárskej súťaže v rámci jednej technológie medzi nadobúdateľmi licencie. Významnosť takýchto nepriaznivých účinkov na hospodársku súťaž závisí od trhovej pozície poskytovateľa licencie a nadobúdateľov licencie a od rozsahu, v akom obmedzenie produkcie bráni nadobúdateľovi licencie uspokojiť dopyt po produktoch zahŕňajúcich licencovanú technológiu.

227. Ak sú obmedzenia produkcie spojené s výhradnými územiami alebo výhradnými skupinami zákazníkov, ich obmedzujúce účinky sú zvýšené. Spojenie týchto dvoch druhov obmedzení zvyšuje pravdepodobnosť, že dohoda slúži na rozdelenie trhov.

228. Obmedzenia produkcie uložené nadobúdateľovi licencie v dohodách medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, môžu mať aj priaznivé účinky na hospodársku súťaž tým, že podporujú šírenie technológie. Poskytovateľ licencie ako dodávateľ technológie by mal mať za normálnych okolností možnosť slobodne určiť produkciu vyrábanú licencovanou technológiou nadobúdateľom licencie. Ak by poskytovateľ licencie nemal možnosť slobodne určiť produkciu nadobúdateľa licencie, k uzatvoreniu mnohých dohôd o transfere technológií by možno vôbec

nedošlo, čo by malo negatívny vplyv na šírenie technológií. K takej situácii by veľmi pravdepodobne mohlo dôjsť, keď je poskytovateľ licencie zároveň aj výrobcom, keďže produkcia nadobúdateľa licencie sa môže dostať späť do hlavnej oblasti pôsobenia poskytovateľa licencie, a tým mať priamy vplyv na tieto činnosti. Na druhej strane je menej pravdepodobné, že na zabezpečenie šírenia technológie poskytovateľa licencie sú potrebné obmedzenia produkcie, ak sú spojené s obmedzeniami predaja uloženými nadobúdateľovi licencie, ktoré mu zakazujú predávať na územie alebo skupine zákazníkov, ktoré sú vyhradené pre poskytovateľa licencie.

4.2.4. **Obmedzenia oblasti použitia**

229. V rámci obmedzenia oblasti použitia je používanie licencovanej technológie nadobúdateľom licencie obmedzené aspoň na jednu technickú oblasť použitia, aspoň na jeden produktový trh alebo aspoň na jedno priemyselné odvetvie. To znamená, že nadobúdateľ licencie môže licencované technologické práva používať len v týchto určených oblastiach. Priemyselné odvetvie môže zahŕňať niekoľko produktových trhov, nie však časť produktového trhu. Tá istá technológia sa často môže používať na výrobu rôznych produktov; tieto produkty môžu patriť na rovnaké alebo odlišné produktové trhy. Napríklad formovacia technológia by sa mohla používať v tom istom priemyselnom odvetví na výrobu plastových fliaš aj na výrobu plastových pohárov, pričom každý produkt patrí na samostatný produktový trh. Jeden produktový trh však môže zahŕňať viacero technických oblastí použitia. Podobne technológia na výrobu čipových sád sa môže používať na výrobu čipových sád s najviac štyrmi centrálnymi procesorovými jednotkami, ako na čipových sád s viac ako štyrmi centrálnymi procesorovými jednotkami. Licencia, ktorou sa obmedzuje používanie licencovanej technológie na výrobu čipových sád s najviac štyrmi centrálnymi procesorovými jednotkami, predstavuje obmedzenie technickej oblasti použitia.

230. Keďže na obmedzenia oblasti použitia sa vzťahuje skupinová výnimka a niektoré obmedzenia týkajúce sa zákazníkov sú veľmi závažné obmedzenia hospodárskej súťaže podľa článku 4 ods. 1 písm. c) a článku 4 ods. 2 písm. b) nariadenia TTBER, je dôležité rozlišovať tieto dve kategórie obmedzení (pozri aj body 138 a 139 týchto usmernení). Predpokladom obmedzenia týkajúceho sa zákazníkov je, že sú určené osobitné skupiny zákazníkov a stranám je uložené obmedzenie predaja takýmto určeným skupinám. Skutočnosť, že obmedzenie technickej oblasti použitia môže zodpovedať určitým skupinám zákazníkov v rámci produktového trhu, neznamená, že toto obmedzenie je obmedzenie týkajúce sa zákazníkov. Napríklad skutočnosť, že určití zákazníci kupujú prevažne alebo výlučne čipové sady s viac ako štyrmi centrálnymi procesorovými jednotkami, ešte neznamená, že licencia, ktorá je obmedzená na čipové sady s maximálne štyrmi centrálnymi procesorovými jednotkami, predstavuje obmedzenie týkajúce sa zákazníkov. Oblasť použitia však musí byť definovaná objektívne na základe určených a zmysluplných technických charakteristík zmluvného produktu.

231. Keďže určité obmedzenia produkcie sú veľmi závažnými obmedzeniami hospodárskej súťaže podľa článku 4 ods. 1 písm. b) nariadenia TTBER, je dôležité uviesť, že obmedzenia oblasti použitia sa nepovažujú za obmedzenia produkcie. Je to z toho dôvodu, že obmedzením oblasti použitia sa neobmedzuje produkcia, ktorú môže nadobúdateľ licencie vyrábať v rámci licencovanej oblasti použitia.

232. Oblasti použitia možno podobne ako územia prideliť nadobúdateľovi licencie na základe výhradnej alebo jedinečnej licencie. Vysvetlenie rozdielu medzi udeľovaním výhradných a jedinečných licencií vrátane vplyvu na schopnosť poskytovateľa licencie využívať licencovanú technológiu v rámci dotknutej oblasti použitia sa uvádza v oddiele 4.2.2.1 týchto usmernení. Najmä v prípade udeľovania licencií medzi konkurentmi to znamená, že recipročné udelenie výhradnej licencie je veľmi závažné obmedzenie hospodárskej súťaže podľa článku 4 ods. 1 písm. c) nariadenia TTBER.

233. Obmedzenie oblasti použitia môže mať priaznivé účinky na hospodársku súťaž tým, že podnecuje poskytovateľa licencie, aby udelil licenciu na svoju technológiu pre použitia, ktoré nepatria do hlavnej oblasti jeho činnosti. Ak by poskytovateľ licencie nemohol zabrániť nadobúdateľom licencie, aby pôsobili v oblastiach, v ktorých sám využíva danú technológiu, alebo v oblastiach, v ktorých hodnota tejto technológie ešte nie je presne stanovená, pravdepodobne by to poskytovateľa licencie odrádzalo od udelenia licencie alebo by ho to viedlo k účtovaniu vyšších licenčných poplatkov. Treba zohľadniť aj skutočnosť, že v niektorých odvetviach sa udeľovanie licencií často uskutočňuje s cieľom zabezpečiť tvorivú voľnosť tým, že sa zabráni nárokom z dôvodu porušenia práv. V rámci rozsahu licencie môže nadobúdateľ licencie vyvíjať svoju vlastnú technológiu bez toho, aby sa musel obávať nárokov poskytovateľa licencie z dôvodu porušenia práv.

234. Na obmedzenia oblasti použitia, ktoré boli uložené nadobúdateľom licencie v dohodách medzi skutočnými alebo potenciálnymi konkurentmi, sa skupinová výnimka vzťahuje do hraničného trhového podielu 20 %. Po prekročení hraničného trhového podielu sa takéto obmedzenia musia posudzovať individuálne. Hlavnou obavou z narušenia hospodárskej súťaže je riziko, že nadobúdateľ licencie stratí konkurenčnú silu mimo licencovanej oblasti použitia. Toto riziko je vyššie v prípade udeľovania krížových licencií medzi konkurentmi, ak sa v príslušnej dohode stanovujú asymetrické obmedzenia oblasti použitia. Obmedzenia oblasti použitia sú asymetrické, keď má jedna strana povolené používať licencovanú technológiu v jednom priemyselnom odvetví, na jednom produktovom

trhu alebo v jednej technickej oblasti použitia, pričom druhá strana má povolené používať inú licencovanú technológiu v inom priemyselnom odvetví, na inom produktovom trhu alebo v inej technickej oblasti použitia. Obavy z narušenia hospodárskej súťaže môžu vzniknúť najmä v prípade, keď sa výrobné zariadenie nadobúdateľa licencie, ktoré je vybavené na používanie licencovanej technológie, používa aj na výrobu produktov mimo licencovanej oblasti použitia s použitím vlastnej technológie nadobúdateľa licencie. Ak je pravdepodobné, že dohoda bude viesť nadobúdateľa licencie k zníženiu produkcie mimo licencovanej oblasti použitia, dohoda pravdepodobne patrí do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy. Symetrické obmedzenia oblasti použitia, to znamená, dohody, na základe ktorých majú strany udelenú licenciu na používanie technológie druhej strany v tej istej oblasti použitia (v tých istých oblastiach použitia), pravdepodobne nebudú patriť do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1. Takéto dohody pravdepodobne neobmedzujú hospodársku súťaž, ktorá existovala v prípade neexistencie dohody. Takisto je nepravdepodobné, že sa článok 101 ods. 1 bude uplatňovať na dohody, ktoré nadobúdateľovi licencie len umožňujú vyvíjať a využívať svoju vlastnú technológiu v rámci rozsahu pôsobnosti licencie bez toho, aby sa musel obávať nárokov poskytovateľa licencie z dôvodu porušenia práv. V takýchto prípadoch obmedzenia oblasti použitia ako také obmedzujú hospodársku súťaž, ktorá existovala v prípade neexistencie dohody. V prípade neexistencie dohody hrozili nadobúdateľovi licencie aj nároky z dôvodu porušenia práv mimo rozsahu pôsobnosti licencovanej oblasti použitia. Ak však nadobúdateľ licencie ukončí svoje činnosti alebo zmenší ich rozsah v oblasti mimo licencovanej oblasti použitia bez obchodného opodstatnenia, môže to byť znakom existencie základného dojednania o rozdelení trhu, ktoré predstavuje veľmi závažné obmedzenie hospodárskej súťaže podľa článku 4 ods. 1 písm. c) nariadenia TTBER.

235. Na obmedzenia oblasti použitia uložené nadobúdateľovi licencie a poskytovateľovi licencie v dohodách medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, sa vzťahuje skupinová výnimka do hraničného trhového podielu 30 %. Po prekročení hraničného trhového podielu si takéto obmedzenia vyžadujú individuálne posúdenie. Vo všeobecnosti buď neobmedzujú hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 zmluvy, alebo zvyšujú efektívnosť, a preto môžu spĺňať podmienky článku 101 ods. 3. Podporujú šírenie technológie tým, že poskytovateľa licencie motivujú, aby udeľoval licencie na využívanie technológie v oblastiach, v ktorých ju on sám využívať nechce. Ak by poskytovateľ licencie nemohol zabrániť nadobúdateľom licencie v pôsobení v oblastiach, v ktorých poskytovateľ licencie sám využíva technológiu, mohlo by ho to odradiť od udeľovania licencií.

236. V dohodách medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, je poskytovateľ licencie zvyčajne oprávnený udeľovať rôznym nadobúdateľom licencie aj výhradné alebo jedinečné licencie obmedzené na jednu alebo viacero oblastí použitia. Takéto obmedzenia obmedzujú hospodársku súťaž medzi nadobúdateľmi licencie v rámci jednej technológie rovnakým spôsobom ako udeľovanie výhradných územných licencií a posudzujú sa rovnakým spôsobom (pozri oddiel 4.2.2.1 týchto usmernení).

4.2.5. **Obmedzenia používania len pre vlastnú potrebu**

237. Obmedzenie používania len pre vlastnú potrebu je záväzok uložený nadobúdateľovi licencie, aby obmedzil svoju výrobu produktov zahŕňajúcich licencovanú technológiu na množstvá, ktoré sú potrebné na výrobu, údržbu a opravy jeho vlastných produktov. Inými slovami, tento typ obmedzení použitia zaväzuje nadobúdateľa licencie používať produkty zahŕňajúce licencovanú technológiu len ako vstup na účely ich začlenenia do jeho vlastnej výroby. Nadobúdateľovi licencie sa ním nepovoľuje predávať produkt zahŕňajúci licencovanú technológiu na účely jeho začlenenia do produktov iných výrobcov.

238. Na obmedzenia používania len pre vlastnú potrebu sa vzťahuje skupinová výnimka do príslušného hraničného trhového podielu 20 %, resp. 30 %. Po prekročení týchto hraničných hodnôt si takéto obmedzenia vyžadujú individuálne posúdenie. V tejto súvislosti treba rozlišovať dohody medzi konkurentmi a dohody medzi stranami, ktoré si nekonkurujú.

239. Požiadavka v dohodách o transfere technológií medzi konkurentmi, aby nadobúdateľ licencie používal licencovanú technológiu len na výrobu vstupov na účely ich začlenenia do svojich vlastných produktov, bráni nadobúdateľovi licencie dodávať komponenty externým výrobcom. Ak nadobúdateľ licencie nebol pred uzatvorením dohody skutočným ani potenciálnym dodávateľom komponentov pre iných výrobcov, obmedzením používania len pre vlastnú potrebu sa nič nemení v porovnaní so situáciou pred uzatvorením dohody. V takýchto prípadoch sa toto obmedzenie posudzuje rovnako ako v prípade dohôd medzi stranami, ktoré si nekonkurujú. Na druhej strane, ak je nadobúdateľ licencie skutočným alebo potenciálnym dodávateľom komponentov, treba posúdiť vplyv dohody na túto činnosť. Ak nadobúdateľ licencie prestane samostatne používať svoju vlastnú technológiu v dôsledku toho, že si zaobstaral zariadenie na používanie technológie poskytovateľa licencie, a tým prestane pôsobiť ako dodávateľ komponentov, dohoda obmedzuje hospodársku súťaž, ktorá existovala pred uzatvorením dohody. Môže to mať vážne nepriaznivé účinky na hospodársku súťaž, ak má poskytovateľ licencie významný stupeň trhovej sily na trhu s komponentmi.

240. V prípade dohôd o transfere technológií medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, z obmedzení používania len pre vlastnú potrebu vyplývajú dve hlavné riziká pre hospodársku súťaž: obmedzenie hospodárskej súťaže v rámci jednej technológie na trhu s dodávkami vstupov; a zabránenie arbitráži medzi nadobúdateľmi licencie, čím sa môže zvýšiť schopnosť poskytovateľa licencie ukladať nadobúdateľom licencie diskriminačné licenčné poplatky.

241. Obmedzeniami používania len pre vlastnú potrebu sa však môže podporiť aj udeľovanie licencií s priaznivým účinkom na hospodársku súťaž. Ak je poskytovateľ licencie dodávateľom komponentov, obmedzenie môže byť potrebné, aby došlo k šíreniu technológie medzi stranami, ktoré si nekonkurujú. Ak by takéto obmedzenie neexistovalo, poskytovateľ licencie by nemusel licenciu udeliť alebo by ju mohol udeliť len za vyššie licenčné poplatky, pretože v opačnom prípade by si na trhu s komponentmi vytvoril priamu konkurenciu so sebou. V takýchto prípadoch obmedzenie používania len pre vlastnú potrebu buď neobmedzuje hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 zmluvy, alebo spĺňa podmienky článku 101 ods. 3. Nadobúdateľ licencie však nesmie byť obmedzovaný v predaji licencovaného produktu ako náhradných dielov pre svoje vlastné produkty. Nadobúdateľ licencie musí byť schopný zásobovať trh s náhradnými dielmi pre svoje vlastné produkty vrátane nezávislých poskytovateľov služieb, ktorí zabezpečujú servis a opravy produktov vyrobených nadobúdateľom licencie.

242. Keď poskytovateľ licencie nie je dodávateľom komponentov na relevantnom produktovom trhu, uvedený dôvod uloženia obmedzenia používania len pre vlastnú potrebu sa neuplatňuje. V takýchto prípadoch môže obmedzenie používania len pre vlastnú potrebu v zásade podporovať šírenie technológie tým, že zabezpečuje, aby nadobúdatelia licencie nepredávali výrobcom, ktorí konkurujú poskytovateľovi licencie na iných produktových trhoch. Za normálnych okolností však obmedzenie uložené nadobúdateľovi licencie, aby nepredával určitým skupinám zákazníkov vyhradeným pre poskytovateľa licencie, predstavuje menej reštriktívnu alternatívu. V takýchto prípadoch preto obmedzenie používania len pre vlastnú potrebu nie je vo všeobecnosti potrebné na to, aby sa uskutočnilo šírenie technológie.

4.2.6. **Viazaný predaj a balíkový predaj**

243. V súvislosti s udeľovaním licencií na technológie dochádza ku viazanému predaju vtedy, keď poskytovateľ licencie podmieňuje udelenie licencie na jednu technológiu (ďalej len „viažuci produkt“) tým, že nadobúdateľ licencie získa licenciu na inú technológiu alebo kúpi iný produkt od poskytovateľa licencie alebo od niekoho, koho určí poskytovateľ licencie (ďalej len „viazaný produkt“). K balíkovému predaju dochádza vtedy, keď sa dve technológie alebo technológia a produkt predávajú len spolu ako balík. V oboch prípadoch je však podmienkou, aby príslušné produkty a technológie boli odlišné v tom zmysle, že existuje odlišný dopyt po každom z týchto produktov a po každej z týchto technológií, ktoré sú súčasťou viazaného alebo balíkového predaja. Pojem „viazaný predaj“ uvedený v nasledujúcom texte znamená tak viazaný predaj, ako aj balíkový predaj.

244. Článkom 3 nariadenia TTBER, ktorým sa obmedzuje rozsah pôsobnosti skupinovej výnimky prostredníctvom hraničných trhových podielov, sa zabezpečuje, že na viazaný predaj a balíkový predaj sa nevzťahuje skupinová výnimka po prekročení hraničných trhových podielov na úrovni 20 % v prípade dohôd medzi konkurentmi a na úrovni 30 % v prípade dohôd medzi stranami, ktoré si nekonkurujú. Hraničný trhový podiel sa uplatňuje na akúkoľvek relevantnú technológiu alebo akýkoľvek relevantný produktový trh, ktorých sa dohoda o transfere technológií týka, a to vrátane trhu s viazanými produktmi. Vo zvyšnej časti tohto oddielu sa uvádzajú usmernenia na posúdenie viazaného predaja v jednotlivých prípadoch po prekročení hraničných trhových podielov ([108]).

245. Hlavným obmedzujúcim účinkom viazaného predaja je uzavretie trhu pre konkurenčných dodávateľov viazaného produktu. Viazaný predaj môže tiež poskytovateľovi licencie umožňovať, aby si udržať trhovú silu na trhu s viažucim produktom tým, že sa ním zvyšujú prekážky vstupu na trh. Napríklad môže nových účastníkov prinútiť vstúpiť na niekoľko trhov súčasne. Viazaný predaj môže navyše umožniť poskytovateľovi licencie, aby zvýšil licenčné poplatky, napríklad ak viažuci produkt a viazaný produkt sú čiastočne nahraditeľné a tieto dva produkty sa nepoužívajú v pevne stanovených pomeroch. Viazaný predaj bráni nadobúdateľovi licencie prejsť na využívanie náhradných vstupov v reakcii na zvýšenie licenčných poplatkov za viažuci produkt. Tieto obavy z narušenia hospodárskej súťaže nezávisia od toho, či strany dohody sú konkurentmi, alebo nie. Aby viazaný predaj vytváral pravdepodobné nepriaznivé účinky na hospodársku súťaž, poskytovateľ licencie musí mať na trhu

([108]) Príklad uplatnenia tohto analytického rámca v praxi sa uvádza v rozhodnutí Komisie z 20. decembra 2012 vo veci AT.39230 – Rio Tinto Alcan, bod 96 a nasl.

s viažucim produktom taký značný stupeň trhovej sily, aby mohol obmedziť hospodársku súťaž v oblasti viazaného produktu. Ak takáto trhová sila neexistuje, je nepravdepodobné, že by poskytovateľ licencie dokázal využiť svoju technológiu na uzavretie trhu pre dodávateľov viazaného produktu. Navyše, rovnako ako v prípade povinností nekonkurovať si, viazanie sa musí vzťahovať na dostatočný podiel trhu s viazaným produktom, aby sa prejavili citeľné účinky vedúce k uzavretiu trhu. V prípadoch, keď má poskytovateľ licencie trhovú silu na trhu s viazaným produktom, a nie na trhu s viažucim produktom, obmedzenie sa vo všeobecnosti analyzuje ako doložka o nekonkurovaní si alebo množstevná povinnosť. To odráža skutočnosť, že každá obava z narušenia hospodárskej súťaže pravdepodobne vznikne na trhu s viazaným produktom, a nie na trhu s viažucim produktom ([109]).

246. Viazaný predaj môže viesť aj k zvýšeniu efektívnosti. Dochádza k tomu napríklad vtedy, keď je viazaný produkt potrebný na technicky uspokojivé využívanie licencovanej technológie alebo na zabezpečenie toho, aby produkcia na základe licencie zodpovedala normám kvality, ktoré dodržiava poskytovateľ licencie a ostatní nadobúdatelia licencie. V takýchto prípadoch viazaný predaj často spĺňa podmienky článku 101 ods. 3 zmluvy. Ak nadobúdatelia licencie používajú ochrannú známku alebo obchodnú značku poskytovateľa licencie alebo ak je spotrebiteľom inak jasné, že medzi produktom zahŕňajúcim licencovanú technológiu a poskytovateľom licencie existuje prepojenie, poskytovateľ licencie má oprávnený záujem na zabezpečení toho, aby kvalita produktov neznižovala hodnotu jeho technológie alebo jeho dobrú obchodnú povesť. Okrem toho, ak je spotrebiteľom známe, že poskytovateľ licencie a nadobúdatelia jeho licencie vyrábajú na základe rovnakej technológie, je nepravdepodobné, že by nadobúdatelia licencie boli ochotní nadobudnúť licenciu, pokiaľ danú technológiu nevyužívajú všetky strany technicky uspokojivým spôsobom.

4.2.7. **Povinnosti nekonkurovať si**

247. Povinnosti nekonkurovať si v súvislosti s udeľovaním licencií na technológie majú formu záväzku nadobúdateľa licencie nepoužívať technológie tretích strán, ktoré konkurujú licencovanej technológii. Pokiaľ sa povinnosť nekonkurovať si vzťahuje na produkt alebo dodatočnú technológiu dodanú poskytovateľom licencie, touto povinnosťou sa zaoberá oddiel 4.2.6 týchto usmernení o viazanom predaji.

248. Na základe nariadenia TTBER sa udeľuje výnimka pre povinnosti nekonkurovať si uvedené v dohodách medzi konkurentmi a v dohodách medzi stranami, ktoré si nekonkurujú, a to do hraničného trhového podielu 20 % v prípade dohôd medzi konkurentmi alebo 30 % v prípade dohôd medzi stranami, ktoré si nekonkurujú. Vo zvyšnej časti tohto oddielu sa uvádzajú usmernenia na účely posúdenia povinností nekonkurovať si v jednotlivých prípadoch po prekročení hraničných trhových podielov.

249. Hlavným rizikom v súvislosti s hospodárskou súťažou, ktoré povinnosť nekonkurovať si predstavuje, je uzavretie trhu pre technológie tretích strán. Povinnosti nekonkurovať si môžu uľahčovať aj kolúziu medzi poskytovateľmi licencie, ak ich viacerí poskytovatelia licencií používajú v samostatných dohodách (kumulatívne používanie) alebo v prípade udeľovania krížových licencií medzi konkurentmi, keď sa obe strany dohodnú, že nebudú používať technológie tretích strán. Uzavretím trhu pre konkurenčné technológie sa znižuje konkurenčný tlak na licenčné poplatky, ktoré účtuje poskytovateľ licencie, a obmedzuje sa hospodárska súťaž medzi etablovanými technológiami obmedzením možnosti nadobúdateľov licencie prejsť na konkurenčné technológie. Keďže v oboch prípadoch je hlavným problémom uzavretie trhu, analýza môže byť vo všeobecnosti rovnaká v prípade dohôd medzi konkurentmi aj dohôd medzi stranami, ktoré si nekonkurujú.

250. Uzavretie trhu môže vzniknúť, keď je významná časť potenciálnych nadobúdateľov licencie už viazaná na jeden zdroj technológie alebo v prípade kumulatívnych účinkov na viacero zdrojov technológie, pričom sa im bráni vo využívaní konkurenčných technológií. Účinky vedúce k uzavretiu trhu môžu vyplývať z dohôd uzatvorených jediným poskytovateľom licencie s významným stupňom trhovej sily alebo z kumulatívneho účinku dohôd uzatvorených viacerými poskytovateľmi licencie, a to aj v prípade, keď sa na každú jednotlivú dohodu alebo sieť dohôd vzťahuje nariadenie TTBER. V druhom prípade je však vznik závažného kumulatívneho účinku nepravdepodobný, pokiaľ je viazaných menej ako 50 % trhu. Po prekročení tejto hraničnej hodnoty je výskyt významného uzavretia trhu pravdepodobný, ak existujú relatívne veľké prekážky vstupu nových nadobúdateľov licencií na trh. Ak sú prekážky vstupu na trh malé, noví nadobúdatelia licencií sú schopní vstúpiť na trh a využívať komerčne atraktívne technológie, ktoré majú tretie strany, a preto predstavujú reálnu alternatívu

([109]) Uplatniteľný analytický rámec sa uvádza v oddiele 4.2.7 týchto usmernení a v bode 298 a nasl. vertikálnych usmernení.

k etablovaným nadobúdateľom licencií. Na účely určenia skutočnej možnosti vstupu tretích strán na trh a ich expanzie je potrebné zohľadniť aj rozsah, v akom sú distribútori viazaní s nadobúdateľmi licencie prostredníctvom povinností nekonkurovať si. Technológie tretích strán majú skutočnú možnosť vstupu na trh len vtedy, keď majú prístup k potrebným výrobným a distribučným aktívam. Inými slovami, jednoduchosť vstupu na trh závisí nielen od dostupnosti nadobúdateľov licencie, ale aj od rozsahu, v akom majú prístup k distribúcii. Komisia pri posudzovaní účinkov vedúcich k uzavretiu trhu na úrovni distribúcie uplatní analytický rámec stanovený v oddiele 8.2.1 vertikálnych usmernení ([110]).

251. Ak má poskytovateľ licencie významnú trhovú silu, záväzky nadobúdateľov licencie získať technológiu len od poskytovateľa licencie môžu viesť k významným účinkom vedúcim k uzavretiu trhu. Čím silnejšia je trhová pozícia poskytovateľa licencie, tým väčšie je riziko uzavretia trhu pre konkurenčné technológie. Na to, aby sa prejavili citeľné účinky vedúce k uzavretiu trhu, povinnosti nekonkurovať si sa nemusia nevyhnutne vzťahovať na podstatnú časť trhu. Citeľné účinky vedúce k uzavretiu trhu môžu nastať, ak sú povinnosti nekonkurovať si zamerané na podniky, v prípade ktorých je najväčšia pravdepodobnosť, že získajú licenciu na konkurenčné technológie. Riziko uzavretia trhu je mimoriadne vysoké, ak existuje len obmedzený počet potenciálnych nadobúdateľov licencie.

252. Povinnosti nekonkurovať si môžu vytvárať aj priaznivé účinky na hospodársku súťaž. Po prvé, takéto povinnosti môžu podporovať šírenie technológie znížením rizika zneužitia, najmä v súvislosti s licencovaným know-how. Ak je nadobúdateľ licencie oprávnený získať od tretích strán licenciu na konkurenčné technologické práva, existuje riziko, že licencované know-how by sa použilo pri využívaní konkurenčných technológií, a tým by prinášalo prospech konkurentom. Ak nadobúdateľ licencie využíva aj konkurenčné technológie, môže sa tým sťažiť monitorovanie platieb licenčných poplatkov. To môže odrádzať poskytovateľov licencií od uzatvárania licenčných zmlúv.

253. Po druhé, povinnosti nekonkurovať si, ktoré môžu byť spojené s výhradným územím, môžu byť potrebné na zabezpečenie toho, aby mal nadobúdateľ licencie motiváciu investovať do licencovanej technológie a účinne ju využívať. V prípadoch, keď sa na dohodu vzťahuje článok 101 ods. 1 zmluvy z dôvodu citeľného účinku vedúceho k uzavretiu trhu, môže byť potrebné zvoliť menej obmedzujúcu alternatívu, aby sa mohla využiť výhoda vyplývajúca z článku 101 ods. 3. Takéto alternatívy by mohli zahŕňať uloženie záväzkov v súvislosti s minimálnou produkciou alebo licenčnými poplatkami, ktoré zvyčajne majú menší potenciál uzavretia trhu pre konkurenčné technológie.

254. Po tretie, v prípadoch, keď sa poskytovateľ licencie zaviaže uskutočniť značné investície vo vzťahu ku konkrétnemu klientovi, napríklad investície do odbornej prípravy a prispôsobenia licencovanej technológie potrebám nadobúdateľa licencie, môžu byť potrebné povinnosti nekonkurovať si alebo záväzky v súvislosti s minimálnou produkciou alebo minimálnymi licenčnými poplatkami s cieľom motivovať poskytovateľa licencie, aby tieto investície uskutočnil, a zabrániť problémom finančnej podpory (hold-up problems). Vo väčšine prípadov však poskytovateľ licencie bude schopný získať späť náklady na takéto investície prostredníctvom paušálnej platby. Znamená to, že menej obmedzujúce alternatívy sú k dispozícii.

4.3. *Dohody o urovnaní sporov*

255. Udeľovanie licencií na technologické práva v dohodách o urovnaní sporov môže slúžiť ako prostriedok na urovnávanie sporov alebo predchádzanie tomu, aby jedna strana uplatňovala svoje práva duševného vlastníctva s cieľom zabrániť druhej strane využívať svoju vlastné práva duševného vlastníctva ([111]).

256. Dohody o urovnaní sporov v súvislosti so spormi o technológie sú v zásade legitímnym spôsobom, ako nájsť vzájomne prijateľný kompromis v prípade právneho sporu vedeného v dobrej viere. Na druhej strane napadnutie platnosti a rozsahu práv duševného vlastníctva je súčasťou bežnej hospodárskej súťaže v odvetviach, v ktorých existujú výhradné práva v súvislosti s technológiou ([112]). Takisto je vo všeobecnom verejnom záujme, aby sa odstránili neplatné práva duševného vlastníctva, ktoré predstavujú neopodstatnenú prekážku inovácií a hospodárskej činnosti ([113]).

([110]) Pozri poznámku pod čiarou č. 20.

([111]) Nariadením TTBER a týmito usmerneniami nie je dotknuté uplatňovanie článku 101 zmluvy na dohody o urovnaní sporov, ktorých súčasťou nie je licenčná zmluva.

([112]) Pozri rozsudky Súdneho dvora z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, ECLI:EU:C:2020:52, bod 81; z 27. júna 2024, Komisia/Krka, C-151/19 P, ECLI: EU:C:2024:546, bod 72; z 27. júna 2024, Komisia/Servier a i., C-176/19 P, ECLI:EU:C:2024:549, bod 105.

([113]) Pozri rozsudok z 25. februára 1986, Windsurfing/Komisia, C-193/83, ECLI:EU:C:1986:75, bod 92.

257. Na základe posúdenia konkrétneho obsahu a hospodárskeho kontextu možno udeľovanie licencií, a to vrátane udeľovania krížových licencií, v súvislosti s dohodami o urovnaní sporov považovať za oprávnené z hľadiska práva hospodárskej súťaže, ak by bol v prípade neexistencie licencie nadobúdateľ licencie vylúčený z trhu ([114]).

258. Dohody o urovnaní sporov však tiež môžu obmedzovať hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 zmluvy, a to v závislosti od ich podmienok a od podmienok iných dohôd medzi stranami, ako aj od ich právneho a hospodárskeho kontextu ([115]). V takýchto prípadoch je osobitne potrebné posúdiť, či sú strany potenciálnymi alebo skutočnými konkurentmi.

Kompenzácie za uvedenie obmedzení v dohodách o urovnaní sporov

259. Tzv. kompenzácie za uvedenie obmedzení alebo kompenzácie za oneskorenie sú typmi dohôd o urovnaní sporov, ktoré často nezahŕňajú transfer technologických práv, ale sú založené na prevode hodnoty jednou stranou výmenou za obmedzenie vstupu na trh a/alebo expanzie na trhu druhej strany a môže sa na ne vzťahovať článok 101 ods. 1 ([116]).

260. Napríklad dohody o urovnaní sporov typu kompenzácie za uvedenie obmedzení alebo kompenzácie za oneskorenie medzi skutočnými alebo potenciálnymi konkurentmi sa považujú za obmedzenie z hľadiska cieľa, ak je z preskúmania dohody zjavné, že príslušné prevody hodnoty nemajú iné vysvetlenie ako to, že slúžia obchodným záujmom držiteľa technológie, ako aj ostatných zúčastnených strán, aby sa nezapájali do hospodárskej súťaže na základe kvality ([117]). Platí to napríklad v prípade, keď jedna strana uskutoční prevody hodnoty na jednu alebo viacero iných strán, v dôsledku čoho majú tieto strany čistý zisk, ktorý je dostatočne významný na to, aby ich odradil od nezávislého vstupu na trh alebo expanzie na trhu ([118]).

Krížové licencie v dohodách o urovnaní sporov

261. Dohody o urovnaní sporov, na základe ktorých si strany navzájom udelia len krížovú licenciu a uložia obmedzenia možnosti používať svoje technológie vrátane obmedzení týkajúcich sa udeľovania licencií tretím stranám, môžu patriť do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy. Je nepravdepodobné, že dohoda vyvolá obavy z narušenia hospodárskej súťaže, ak strany nie sú skutočnými alebo potenciálnymi konkurentmi a udeľovanie krížových licencií sa obmedzuje na to, čo je potrebné na vyriešenie skutočného dvojsmerného blokovania. Ak sú naopak strany konkurentmi a delia si trhy alebo stanovujú recipročné platby licenčných poplatkov, ktoré majú významný vplyv na trhové ceny, je veľmi pravdepodobné, že dohoda patrí do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1.

262. Ak sú obe strany na základe dohody o urovnaní sporov oprávnené používať technológiu druhej strany a dohoda sa vzťahuje na budúci vývoj, treba posúdiť vplyv dohody na motiváciu strán inovovať. Keď majú strany významný stupeň trhovej sily, na dohodu sa bude pravdepodobne vzťahovať článok 101 ods. 1 zmluvy v prípadoch, keď dohoda bráni stranám získať konkurenčný náskok pred druhou stranou. Dohody, ktorými sa vylučujú alebo podstatne obmedzujú možnosti jednej strany získať konkurenčný náskok pred druhou stranou,

([114]) Pozri napr. rozsudok Súdneho dvora z 27. júna 2024, Komisia/Krka, C-151/19 P, ECLI:EU:C:2024:546, bod 398, v ktorom sa objasňuje, že to neplatí v prípade, ak dohody medzi stranami zakazujú nadobúdateľovi licencie aj vstup na iné trhy.

([115]) Pozri v tejto súvislosti rozsudok Súdneho dvora z 27. júna 2024, Komisia/Servier a i., C-176/19 P, ECLI:EU:C:2024:549, body 178 – 179.

([116]) Pozri napríklad rozsudok Súdneho dvora z 30. februára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, ECLI:EU:C:2020:52, bod 60 a nasl. Pozri tiež rozsudok z 27. júna 2024, Komisia/Servier a i., C-176/19 P, ECLI:EU:C:2024:549, bod 104. V tomto rozsudku sa objasňuje, že v konkrétnom kontexte farmaceutického priemyslu a urovnávania sporov v oblasti patentov medzi výrobcom originálneho lieku a výrobcom generického lieku možno prevod hodnoty považovať za oprávnený, ak je plne odôvodnený potrebou kompenzovať náklady alebo nepríjemnosti spojené s urovnaným súdnym sporom – ako sú náklady a odmeny poradcov výrobcu generického lieku – alebo potrebou zaplatiť za skutočné a preukázané dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb výrobcom generického lieku výrobcovi originálneho lieku.

([117]) Pozri napríklad rozsudok Súdneho dvora z 25. marca 2021, Lundbeck/Komisia, C-591/16 P, ECLI:EU:C:2021:243, bod 114.

([118]) Nevyžaduje sa, aby tento čistý zisk bol nevyhnutne vyšší ako zisk, ktorý by konkurent dosiahol, ak by v patentovom spore uspel. Pozri napríklad rozsudok Súdneho dvora z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, ECLI:EU:C:2020:52, body 87 – 94.

znižujú motiváciu inovovať, a tým majú nepriaznivý vplyv na zásadný parameter hospodárskej súťaže. Takéto dohody pravdepodobne takisto nebudú spĺňať podmienky uvedené v článku 101 ods. 3. Osobitne nepravdepodobné je, že by bolo možné toto obmedzenie považovať za nevyhnutné v zmysle tretej podmienky uvedenej v článku 101 ods. 3. Dosiahnutie cieľa dohody, ktorým je zabezpečiť, aby strany mohli ďalej využívať svoju vlastnú technológiu bez toho, aby ich druhá strana blokovala, si nevyžaduje, aby sa strany dohodli, že budúce inovácie budú využívať spoločne. Je však nepravdepodobné, že by sa stranám bránilo získať konkurenčný náskok pred druhou stranou v prípade, keď je účelom licencie umožniť stranám rozvíjať svoje príslušné technológie a keď ich táto licencia nevedie k používaniu tých istých technologických riešení. Takéto dohody len vytvárajú tvorivú voľnosť tým, že predchádzajú budúcim nárokom druhej strany z dôvodu porušenia.

Doložky o nenapadnutí práv v dohodách o urovnaní sporov

263. V súvislosti s dohodou o urovnaní sporov doložky o nenapadnutí práv často nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy.

264. Za osobitných okolností však doložky o nenapadnutí práv v dohodách o urovnaní sporov môžu mať nepriaznivý účinok na hospodársku súťaž a môžu patriť do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy ([119]). Doložka o nenapadnutí práv sa môže napríklad použiť na vylúčenie konkurenta, ktorý by bez doložky pravdepodobne predstavoval konkurenčnú hrozbu ([120]). Navyše doložka o nenapadnutí práva môže byť v rozpore s článkom 101 ods. 1, ak bolo právo duševného vlastníctva udelené na základe poskytnutia nesprávnych alebo zavádzajúcich informácií ([121]). Kontrola takýchto doložiek môže byť potrebná aj vtedy, ak sú technologické práva nevyhnutným vstupom pre výrobu nadobúdateľa licencie (pozri aj bod 160 týchto usmernení).

4.4. *Technologické fondy*

265. Technologické fondy sú dojednania, na základe ktorých dve alebo viaceré strany zostavia balík technológií, na ktorý sú udelené licencie nielen prispievateľom do fondu, ale aj tretím stranám. Technologické fondy môžu z hľadiska svojej štruktúry nadobúdať formu jednoduchých dohôd medzi obmedzeným počtom strán alebo zložitého dojednania, na základe ktorého je organizácia udeľovania licencií na technológie z fondu zverená samostatnému subjektu. V oboch prípadoch môže technologický fond umožniť nadobúdateľom licencie prístup k technológii, na ktorú sa fond vzťahuje, na základe jedinej licencie.

266. Medzi technologickými fondmi a normami neexistuje žiadne neoddeliteľné spojenie, ale fondy často úplne alebo sčasti podporujú *de facto* alebo *de jure* odvetvovú normu ([122]). Odlišnými technologickými fondmi sa môžu podporovať konkurenčné normy ([123]). Technologické fondy môžu vytvárať priaznivé účinky na hospodársku súťaž, a to najmä znižovaním transakčných nákladov a stanovením obmedzenia na kumulatívne licenčné poplatky s cieľom predísť dvojitej marginalizácii. Umožňujú udeľovať licencie na technológie, na ktoré sa fond vzťahuje, na jednom mieste. To je mimoriadne cenné v odvetviach, v ktorých sú práva duševného vlastníctva rozšírené a v ktorých je na účel pôsobenia na trhu potrebné získať licencie od veľkého počtu poskytovateľov licencií. V prípadoch, keď sa nadobúdateľom licencie stále poskytujú služby týkajúce sa uplatňovania licencovanej technológie, môže spoločné udeľovanie licencií a poskytovanie servisu prostredníctvom fondu viesť k ďalšiemu zníženiu nákladov. Patentové fondy môžu takisto zohrávať prospešnú úlohu pri implementáciu noriem, ktoré majú priaznivý účinok na hospodársku súťaž.

([119]) Pozri napríklad rozsudok Súdneho dvora z 30. februára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, ECLI:EU:C:2020:52, bod 82.

([120]) Pozri v tejto súvislosti rozsudok Súdneho dvora z 18. októbra 2023, Teva Pharmaceutical Industries a Cephalon/Komisia, T-74/21, ECLI:EU:T:2023:651, bod 242.

([121]) V tomto zmysle pozri rozhodnutie Komisie z 26. novembra 2020 vo veci AT.39686 – Cephalon, bod 1208.

([122]) Pokiaľ ide o zaobchádzanie s normami a dohodami o štandardizácii, pozri usmernenia o horizontálnych dohodách, kapitolu 7, citované v poznámke pod čiarou č. 16. Technologické fondy zvyčajne prevádzkujú licenčné programy, ktoré sú štruktúrované podľa osobitných odvetvových noriem.

([123]) V tejto súvislosti pozri tlačovú správu Komisie IP/02/1651 týkajúcu sa udeľovania licencií na patenty na tretiu generáciu mobilných služieb (3G). Tento prípad sa týkal piatich technologických fondov, ktoré vytvárali päť odlišných technológií, z ktorých každá by sa mohla použiť na výrobu zariadenia 3G.

267. Technologické fondy môžu hospodársku súťaž aj obmedzovať. Vytvorenie technologického fondu nevyhnutne znamená spoločný predaj technológií z fondu, čo v prípade fondov zložených výlučne alebo prevažne z náhradných technológií predstavuje cenový kartel. Technologické fondy môžu aj uzavrieť trh pre alternatívne technológie, napríklad ak fond podporuje odvetvovú normu alebo stanovuje *de facto* odvetvovú normu. Existencia normy v spojení s fondom môže sťažiť vstup nových technológií na trh alebo viesť k uzavretiu trhu pre konkurenčné technológie, ktoré už na trhu sú.

268. Na dohody, ktorými sa vytvárajú technologické fondy a stanovujú podmienky ich fungovania, sa nariadenie TTBER nevzťahuje, a to bez ohľadu na počet zapojených strán. Je to z toho dôvodu, že dohoda o vytvorení fondu neumožňuje konkrétnemu nadobúdateľovi licencie vyrábať zmluvné produkty (pozri oddiel 3.2.4 týchto usmernení). Takéto dohody sa majú posudzovať výlučne podľa týchto usmernení.

269. Technologické fondy vyvolávajú množstvo problémov, ktoré v súvislosti s inými druhmi udeľovania licencií na technológie nevznikajú, najmä pokiaľ ide o výber zahrnutých technológií a fungovanie fondu. Udeľovanie licencií z fondu vo všeobecnosti predstavuje viacstrannú dohodu, keďže prispievatelia do fondu vo všeobecnosti určujú podmienky licencie. Z toho dôvodu sa nariadenie TTBER nevzťahuje ani na udeľovanie licencií z fondu. Táto problematika je riešená samostatne v bode 285 a v oddiele 4.4.2 týchto usmernení.

4.4.1. **Posúdenie vytvorenia a fungovania technologických fondov**

270. Spôsobom, akým je technologický fond vytvorený, organizovaný a prevádzkovaný, sa môže znížiť riziko, že jeho cieľom alebo účinkom bude obmedzenie hospodárskej súťaže, a prispieť k zabezpečeniu, že toto dojednanie má priaznivý účinok na hospodársku súťaž. Komisia pri posudzovaní možných rizík pre hospodársku súťaž a zvýšenia efektívnosti posúdi okrem iných faktorov aj transparentnosť procesu vytvorenia fondu; výber a povahu technológií z fondu vrátane rozsahu, v akom sú nezávislí odborníci zapojení do vytvorenia a fungovania fondu, a to, či sa zaviedli ochranné opatrenia proti výmene citlivých informácií a nezávislé mechanizmy urovnávania sporov.

Otvorená účasť

271. Ak je účasť na tvorbe fondu a akejkoľvek *de facto* alebo *de jure* normy, ktorú fond podporuje, otvorená pre všetky zainteresované strany, pravdepodobnosť, že technológie zahrnuté do fondu sú vybrané na základe aspektov ceny a kvality, je vyššia ako v prípade, keď je fond zriadený obmedzenou skupinou vlastníkov technológií.

Výber a povaha technológií z fondu

272. Riziká pre hospodársku súťaž a potenciál zvyšovania efektívnosti technologických fondov do veľkej miery závisia od vzťahu medzi technológiami z fondu a technológiami mimo fondu. Treba rozlišovať dve základné skupiny: a) technologické doplnky a náhrady a b) nevyhnutné technológie a technológie, ktoré nie sú nevyhnutné.

273. Dve technológie sú doplnkami, a nie náhradami vtedy, keď sú obe potrebné na výrobu daného produktu alebo na vykonanie procesu, ktorého sa tieto technológie týkajú. Naopak, dve technológie sú náhradami vtedy, keď ktorákoľvek z týchto technológií umožňuje svojmu držiteľovi vyrobiť daný produkt alebo vykonať proces, ktorého sa táto technológia týka.

274. Technológia môže byť nevyhnutná v dvoch situáciách:

a) ak je technológia nevyhnutná na výrobu konkrétneho produktu alebo na vykonanie konkrétneho procesu, ktorého sa technológie z fondu týkajú;

b) ak je technológia nevyhnutná na výrobu takéhoto produktu alebo na vykonanie takéhoto procesu v súlade s normou, ktorou sa zahŕňajú technológie z fondu.

275. V prvom prípade je technológia nevyhnutná (na rozdiel od technológie, ktorá nie je nevyhnutná) vtedy, keď za túto technológiu neexistujú životaschopné náhrady (z komerčného aj technického hľadiska) v rámci fondu alebo mimo neho a keď príslušná technológia predstavuje nevyhnutnú súčasť balíka technológií potrebných na výrobu produktu (produktov) alebo vykonanie procesu (procesov), ktorých sa fond týka. V druhom prípade je technológia nevyhnutná vtedy, keď predstavuje nevyhnutnú súčasť (neexistujú za ňu žiadne životaschopné náhrady) technológií z fondu potrebných na dosiahnutie súladu s normou, ktorú fond podporuje (technológie nevyhnutné pre normu). Technológie, ktoré sú nevyhnutné, sú samozrejme aj doplnky, pretože na využitie celého balíka technológií, na ktoré sa fond vzťahuje, je potrebná každá technológia. Skutočnosť, že držiteľ technológie vyhlási technológiu za nevyhnutnú, sama osebe neznamená, že takáto technológia je nevyhnutná v zmysle kritérií stanovených v tomto bode.

276. Keď sú technológie vo fonde náhradami, je pravdepodobné, že licenčné poplatky budú vyššie, než by boli v opačnom prípade, pretože nadobúdatelia licencie nemajú prospech z rivality medzi príslušnými technológiami. Keď sú technológie vo fonde doplnkami, technologickým fondom sa znižujú transakčné náklady a môže viesť k nižším celkovým licenčným poplatkom. Dôvodom je, že strany môžu stanoviť spoločné licenčné poplatky za balík, namiesto toho, aby každý poskytovateľ licencie stanovil samostatné licenčné poplatky za svoju vlastnú technológiu bez toho, aby zohľadnil, že zvýšením licenčných poplatkov za jednu technológiu sa zvyčajne zníži dopyt po doplnkových technológiách. Ak sú licenčné poplatky za doplnkové technológie stanovené individuálne, súčet týchto licenčných poplatkov môže často presiahnuť sumu, ktorá by bola kolektívne stanovená fondom za balík rovnakých doplnkových technológií. Posúdenie úlohy náhrad mimo fondu sa uvádza v bode 286.

277. Rozdiel medzi doplnkovými a náhradnými technológiami nie je vo všetkých prípadoch úplne jasný, keďže technológie môžu byť sčasti náhradami a sčasti doplnkami. Keď je pravdepodobné, že v dôsledku zvýšenia efektívnosti vyplývajúcej z integrácie dvoch technológií by nadobúdatelia licencie chceli využívať obe technológie, vtedy sa predmetné technológie považujú za doplnky, a to aj v prípade, keď sú sčasti nahraditeľné. Ak by fond neexistoval, nadobúdatelia licencie by v takýchto prípadoch pravdepodobne chceli získať licencie na obe technológie, pretože vďaka využívaniu oboch technológií by získali väčší ekonomický prospech, ako keby využívali len jednu z nich.

278. V prípade neexistencie takýchto dôkazov založených na dopyte môžu skutočnosť, že technológie z fondu sú doplnkami, naznačovať určité vlastnosti fondu, napríklad:

a) strany, ktoré prispievajú technológiou do fondu, si ponechávajú možnosť udeľovať licencie na svoje technologické práva samostatne;

b) fond ponúka celý balík, ako aj možnosť udeliť licenciu na technologické práva každej strany samostatne;

c) súhrnné licenčné poplatky za samostatné licencie na všetky technológie z fondu nepresahujú licenčné poplatky, ktoré fond účtuje za celý balík technologických práv.

279. Zahrnutím náhradných technológií do fondu sa vo všeobecnosti obmedzuje hospodárska súťaž medzi rôznymi technológiami, pretože to môže predstavovať kolektívny balíkový predaj a viesť k stanoveniu cien medzi konkurentmi. Komisia vo všeobecnosti zastáva názor, že zahrnutím významných náhradných technológií do fondu sa obmedzuje hospodárska súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 zmluvy. Komisia navyše berie do úvahy, že je nepravdepodobné, že v takomto prípade budú splnené podmienky článku 101 ods. 3. Vzhľadom na to, že dotknuté technológie predstavujú alternatívy, po zahrnutí oboch technológií do fondu nedochádza k žiadnym úsporám transakčných nákladov. Ak by fond neexistoval, nadobúdatelia licencie by nepožadovali obe technológie. Skutočnosť, že stranám je ponechaná voľnosť udeľovať licencie nezávisle, nepostačuje na zmiernenie obáv z narušenia hospodárskej súťaže. Je to preto, lebo príslušné strany majú pravdepodobne len málo motivácie k nezávislému udeľovaniu licencií, ak nechcú ohroziť licenčnú činnosť fondu, ktorá im umožňuje spoločne uplatňovať trhovú silu.

Výber a úloha nezávislých odborníkov

280. Ďalším relevantným faktorom pri posudzovaní rizík technologických fondov pre hospodársku súťaž a ich efektívnosti je rozsah, v akom sú do vytvorenia a fungovania fondu zapojení nezávislí odborníci. Napríklad posúdenie, či je technológia nevyhnutná pre normu podporovanú fondom, je často zložitá záležitosť, ktorá si vyžaduje osobitné odborné znalosti. Zapojenie nezávislých odborníkov do takéhoto posúdenia môže prispieť k zabezpečeniu, aby boli do fondu zahrnuté len nevyhnutné technológie. Ak výber technológií, ktoré majú byť zahrnuté do fondu, vykonáva nezávislý odborník, môže to prispieť aj k zabezpečeniu toho, aby sa nenarušila hospodárska súťaž medzi dostupnými technologickými riešeniami.

281. Komisia bude zohľadňovať to, ako sa vyberajú odborníci, ako aj úlohy, ktoré majú vykonávať. Odborníci by mali byť nezávislí od podnikov, ktoré vytvorili fond. Ak sú odborníci prepojení s poskytovateľmi licencie alebo so správcami fondu alebo sú od poskytovateľov licencie alebo správcov fondu závislí akýmkoľvek iným spôsobom, zapojenie odborníka bude mať menšiu váhu. Odborníci musia mať aj potrebné technické znalosti na plnenie rôznych úloh, ktorými boli poverení. Úlohy nezávislých odborníkov môžu zahŕňať najmä overenie, či sú technologické práva, ktorých zahrnutie do fondu sa navrhuje, platné a nevyhnutné. Neplatné práva duševného vlastníctva inovácie nepodporujú, naopak, potláčajú ich.

282. Všetky mechanizmy riešenia sporov stanovené v dokumentoch, ktorými sa fond zriaďuje, sú relevantné a mali by sa zohľadniť. Čím viac sporov sa zverí na urovnanie orgánom alebo osobám, ktoré sú od fondu a jeho členov nezávislé, tým pravdepodobnejšie je, že spory sa budú riešiť neutrálnym spôsobom.

Ochranné opatrenia proti výmene citlivých obchodných informácií

283. Dôležité je preskúmať aj dojednania, ktorými sa upravuje výmena citlivých obchodných informácií medzi stranami ([124]). Komisia zohľadní to, aké ochranné opatrenia sa zaviedli s cieľom zabezpečiť, aby nedochádzalo k výmene citlivých obchodných informácií. V tejto súvislosti môže zohrávať dôležitú úlohu nezávislý odborník, licenčný orgán alebo správca fondu tým, že zabezpečí, aby údaje o produkcii a predaji, ktoré môžu byť potrebné na účely výpočtu a overenia licenčných poplatkov, neboli sprístupnené členom fondu, ktorí si na dotknutých trhoch konkurujú.

284. Takisto by sa mali zaviesť ochranné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby nedochádzalo k výmene citlivých obchodných informácií medzi konkurenčnými fondmi, najmä ak sa držitelia technológie podieľajú na konkurenčných fondoch (alebo ich tvorbe).

Pravidlo bezpečného prístavu

285. Bez ohľadu na trhovú pozíciu príslušných strán vytvorenie a fungovanie fondu vrátane udeľovania licencií vo všeobecnosti nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy, ak sú splnené všetky tieto podmienky:

a) účasť na procese tvorby fondu je otvorená všetkým zainteresovaným vlastníkom technologických práv;

b) technologické práva zahrnuté do fondu sú skutočne sprístupnené potenciálnym a existujúcim nadobúdateľom licencií;

c) prijali sa dostatočné ochranné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa združovali len nevyhnutné technológie (ktoré sú preto nevyhnutne aj doplnkami) a aby sa metodika použitá na overenie nevyhnutnosti a výsledky posúdení nevyhnutnosti skutočne sprístupňovali potenciálnym nadobúdateľom licencie;

d) prijali sa dostatočné ochranné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa výmeny citlivých informácií (napríklad údajov o tvorbe cien a o produkcii) obmedzovali na to, čo je potrebné pre vytvorenie a fungovanie fondu;

e) licencia na technológie z fondu je udelená na nevýhradnom základe;

f) fond udeľuje licencie na technológie z fondu všetkým potenciálnym nadobúdateľom licencie za spravodlivých, primeraných a nediskriminačných podmienok ([125]), a to vrátane ustanovení, ktorými sa zabezpečuje, že nadobúdateľom licencie nebudú účtované poplatky za tie isté technologické práva viac než raz;

g) strany, ktoré prispievajú do fondu technológiou, a nadobúdatelia licencie majú možnosť napadnúť platnosť a nevyhnutnosť technológií z fondu;

h) stranám, ktoré prispievajú do fondu technológiou, a nadobúdateľom licencie je ponechaná voľnosť vyvíjať konkurenčné produkty a technológie.

([124]) Podrobnosti o výmene informácií sa uvádzajú v usmerneniach o horizontálnych dohodách, kapitola 6, citovaných v poznámke pod čiarou č. 16.

([125]) Podrobnosti o spravodlivých, primeraných a nediskriminačných podmienkach sa uvádzajú v usmerneniach o horizontálnych dohodách, bod 458, citovaných v poznámke pod čiarou č. 16.

Neuplatňovanie pravidla bezpečného prístavu

286. Keď sú do fondu začlenené významné doplnkové technológie, ktoré nie sú nevyhnutné, existuje riziko uzavretia trhu pre technológie tretích strán. Keď sa technológia začlení do fondu a je licencovaná ako súčasť balíka, nadobúdatelia licencie budú mať pravdepodobne malú motiváciu získať licenciu na konkurenčnú technológiu, keď licenčný poplatok za balík už zahŕňa aj náhradnú technológiu. Okrem toho, keď sa do fondu začlenia technológie, ktoré nie sú potrebné na výrobu produktu (produktov) alebo na vykonanie procesu (procesov), ktorých sa technologický fond týka, alebo na dosiahnutie súladu s normou, ktorá zahŕňa technológiu z fondu, nadobúdateľov licencie to zároveň núti platiť za technológiu, ktorú možno nepotrebujú. Zahrnutie takejto doplnkovej technológie sa preto rovná kolektívnemu balíkovému predaju. Keď fond zahŕňa technológie, ktoré nie sú nevyhnutné, je pravdepodobné, že dojednanie bude patriť do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy v prípade, keď má fond významnú pozíciu na akomkoľvek relevantnom trhu.

287. Vzhľadom na to, že náhradné a doplnkové technológie môžu byť vyvinuté až po vytvorení fondu, vytvorením fondu nezaniká potreba posúdiť nevyhnutnosť. Technológia zahrnutá do fondu sa môže časom v dôsledku technologického vývoja, napríklad vývoja samotnej normy alebo zmien v jej praktickom vykonávaní, stať technológiou, ktorá nie je nevyhnutná. Napríklad patent, ktorý bol posúdený ako nevyhnutný pre predchádzajúcu verziu normy, už nemusí byť považovaný za taký, ak sa následnými zmenami zníži jeho relevantnosť alebo zmení jeho používanie na nepovinné. Ak fond získa informácie, že takáto alternatívna technológia je k dispozícii a je po nej dopyt zo strany nadobúdateľov licencie, obavám z uzavretia trhu možno predísť tak, že sa novým a existujúcim nadobúdateľom licencie ponúkne licencia bez technológie, ktorá už nie je nevyhnutná, a to za primerane znížený licenčný poplatok. Môžu však existovať ďalšie spôsoby ako zabezpečiť, aby nedošlo k uzavretiu trhu pre technológie tretích strán.

288. Pri posudzovaní technologických fondov, ktoré zahŕňajú technológie, ktoré nie sú nevyhnutné, ale sú doplnkové, by sa mali zohľadniť aspoň tieto faktory:

a) či na zaradenie technológií, ktoré nie sú nevyhnutné, do fondu existujú akékoľvek dôvody podporujúce hospodársku súťaž;

b) či bola poskytovateľom licencie vo fonde ponechaná voľnosť udeľovať licencie na svoje príslušné technológie nezávisle: keď fond pozostáva z obmedzeného počtu technológií a mimo fondu existujú náhradné technológie, nadobúdatelia licencie môžu chcieť zostaviť svoj vlastný balík technológií zložený sčasti z technológie tvoriacej súčasť fondu a sčasti z technológie vlastnenej tretími stranami;

c) či v prípadoch, keď majú technológie z fondu odlišné použitia, z ktorých niektoré si nevyžadujú používanie všetkých technológií z fondu, poskytuje fond technológie len ako jediný balík, alebo či ponúka samostatné balíky pre odlišné použitia, z ktorých každý pozostáva len z tých technológií, ktoré sú pre dané použitie relevantné. V druhom z uvedených prípadov nie sú technológie, ktoré nie sú nevyhnutné pre konkrétny produkt alebo proces, viazané na nevyhnutné technológie;

d) a to bez ohľadu na to, či sú technológie z fondu dostupné len ako jediný balík, alebo či nadobúdatelia licencie majú možnosť získať licenciu len na časť balíka so zodpovedajúcim znížením licenčných poplatkov. Možnosťou získať licenciu len na časť balíka sa môže znížiť riziko uzavretia trhu pre technológie tretích strán mimo fondu, najmä v prípade, keď je nadobúdateľovi licencie poskytnuté zodpovedajúce zníženie licenčných poplatkov. To si vyžaduje, aby bol ku každej technológii z fondu priradený podiel na celkových licenčných poplatkoch. Ak majú licenčné zmluvy uzatvorené medzi fondom a individuálnymi nadobúdateľmi licencie relatívne dlhé obdobie platnosti a technológia z fondu podporuje *de facto* odvetvovú normu, musí sa zohľadniť aj skutočnosť, že fond môže uzavrieť prístup k trhu s novými náhradnými technológiami. V takýchto prípadoch je pri posudzovaní rizika uzavretia trhu relevantné zohľadniť, či nadobúdatelia licencie môžu v primeranej výpovednej lehote vypovedať časť licenčnej zmluvy a získať zodpovedajúce zníženie licenčných poplatkov.

289. Technologické fondy, ktoré obmedzujú hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 zmluvy, môžu viesť k zvýšeniu efektívnosti s priaznivým účinkom na hospodársku súťaž (pozri bod 266 týchto usmernení), ktoré sa musí posúdiť podľa článku 101 ods. 3 a vyvážiť s negatívnymi účinkami na hospodársku súťaž. Ak napríklad technologické fondy zahŕňajú technológie, ktoré nie sú nevyhnutné, ale spĺňajú všetky ostatné podmienky pravidla bezpečného prístavu uvedené v bode 285, a existujú dôvody, s priaznivým účinkom na hospodársku súťaž, na začlenenie patentov, ktoré nie sú nevyhnutné, do fondu (pozri bod 288 týchto usmernení), a nadobúdatelia licencie majú možnosť získať licenciu len na časť balíka so zodpovedajúcim znížením licenčných poplatkov (pozri bod 288 týchto usmernení), potom je pravdepodobné, že podmienky článku 101 ods. 3 sú splnené.

4.4.2. **Posúdenie jednotlivých obmedzení v dohodách medzi fondom a nadobúdateľmi licencie na technológie v ňom zahrnuté**

290. V prípade, že dohoda o vytvorení technologického fondu nie je v rozpore s článkom 101 zmluvy, ďalším krokom je posúdiť vplyv licenčných zmlúv, ktoré uzavrel fond so svojimi nadobúdateľmi licencie, na hospodársku súťaž. Podmienky, za ktorých sa tieto licencie udeľujú, môžu patriť do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1. Účelom tohto oddielu je riešiť určitý počet obmedzení, ktoré sa bežne vyskytujú v licenčných zmluvách technologických fondov a ktoré je potrebné posúdiť v celkovom kontexte fondu. Vo všeobecnosti platí, že nariadenie TTBER sa neuplatňuje na licenčné zmluvy uzavreté medzi fondom a externými nadobúdateľmi licencií (pozri bod 269 týchto usmernení). Tento oddiel je preto venovaný jednotlivým prípadom posúdenia problematiky udeľovania licencií, ktoré sú charakteristické pre udeľovanie licencií v kontexte technologických fondov.

291. Komisia bude pri hodnotení dohôd o transfere technológií medzi fondom a nadobúdateľmi jeho licencií vychádzať z týchto základných princípov:

a) čím silnejšia je trhová pozícia fondu, tým väčšie je riziko vzniku nepriaznivých účinkov na hospodársku súťaž;

b) čím silnejšia je trhová pozícia fondu, tým je pravdepodobnejšie, že dohoda neudeliť licenciu všetkým potenciálnym nadobúdateľom licencie alebo udeliť licenciu za diskriminačných podmienok bude predstavovať porušenie článku 101 zmluvy;

c) fondy by nemali neprimerane uzatvárať trh pre technológie tretích strán ani obmedzovať vytvorenie alternatívnych fondov;

d) dohody by nemali obsahovať žiadne z veľmi závažných obmedzení hospodárskej súťaže uvedených v článku 4 nariadenia o TTBER (pozri oddiel 3.4 týchto usmernení).

292. Podniky, ktoré vytvárajú technologický fond, ktorý je zlučiteľný s článkom 101 zmluvy, majú zvyčajne voľnosť rokovať o licenčných poplatkov za balík technológií a stanoviť tieto licenčné poplatky (s výhradou existujúceho záväzku udeliť licenciu za spravodlivých, primeraných a nediskriminačných podmienok), ako aj podiel každej technológie na licenčných poplatkoch, a to buď pred stanovením normy alebo po jej stanovení. Takáto dohoda je neoddeliteľnou súčasťou vytvárania fondu a nemožno ju samu osebe považovať za obmedzujúcu hospodársku súťaž. Za určitých okolností môže byť efektívnejšie, ak sa licenčné poplatky fondu dohodnú pred stanovením normy, aby sa zabránilo tomu, že procesom stanovenia normy sa zvýši sadzba licenčných poplatkov tým, že sa jednej alebo viacerým nevyhnutným technológiám prizná významná trhová sila. Nadobúdateľom licencie však musí byť ponechaná voľnosť pri určovaní ceny produktov vyrábaných na základe licencie.

293. Keď má fond dominantnú pozíciu na trhu, licenčné poplatky a ďalšie podmienky udeľovania licencií by mali byť primerané a nediskriminačné, pričom licencie by mali byť nevýhradné ([126]). Tieto požiadavky sú potrebné, aby sa zabezpečilo, že fond bude otvorený a nebude viesť k uzavretiu trhu ani k iným nepriaznivým účinkom na hospodársku súťaž na odberateľských trhoch. Tieto požiadavky však nebránia stanoveniu odlišných sadzieb licenčných poplatkov za odlišné použitie. Vo všeobecnosti sa to nepovažuje za obmedzovanie hospodárskej súťaže, ak sa pre rozdielne produktové trhy uplatnia rozdielne sadzby licenčných poplatkov, zatiaľ čo v rámci produktových trhov by nemala byť žiadna diskriminácia. Predovšetkým zaobchádzanie s nadobúdateľmi licencie zo strany fondu by nemalo závisieť od toho, či sú aj poskytovateľmi licencie. Komisia preto bude brať do úvahy, či poskytovatelia licencie a nadobúdatelia licencie podliehajú rovnakej povinnosti platiť licenčné poplatky.

294. Poskytovatelia a nadobúdatelia licencie by mali mať možnosť vyvíjať konkurenčné produkty a normy. Mali by mať zároveň aj možnosť udeľovať a získavať licencie mimo fondu. Tieto požiadavky sú nevyhnutné na obmedzenie rizika uzavretia trhu pre technológie tretích strán a zabezpečenie, aby fond neobmedzoval inovácie a nebránil tvorbe konkurenčných technologických riešení. Keď je technológia z fondu zahrnutá do *de facto* odvetvovej normy a keď sa na zmluvné strany vzťahujú povinnosti nekonkurovať si, vtedy fond vytvára mimoriadne riziko zabránenia vývoju nových a vylepšených technológií a noriem.

([126]) Ak však technologický fond nemá žiadnu trhovú silu, udeľovanie licencií z fondu za normálnych okolností nebude obmedzovať hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1, a to ani v prípade, že tieto podmienky nie sú splnené.

295. Záväzky spätne udeliť licencie by nemali byť výhradné a mali by sa obmedzovať na zmeny, ktoré sú zásadné alebo dôležité pre používanie technológie z fondu. To fondu umožňuje využívať zlepšenia technológie z fondu a mať z nich úžitok. Je oprávnené očakávať, že strany fondu zabezpečia, aby nadobúdatelia licencie (vrátane subdodávateľov, ktorí pracujú na základe licencie nadobúdateľa licencie), ktorí majú v držbe alebo získajú nevyhnutné technológie, nemohli zabraňovať využívaniu technológie z fondu.

296. Jedným z rizík je, že technologické fondy môžu chrániť neplatné technologické práva. Vytvorením fondu sa môžu zvýšiť náklady a znížiť pravdepodobnosť úspešného napadnutia platnosti. Môže zlyhať, ak je platný len jeden patent vo fonde. Ochraňovanie neplatných patentov vo fonde môže zaväzovať nadobúdateľov licencie, aby platili vyššie licenčné poplatky, a tiež brániť v inovácii v oblasti, na ktorú sa neplatný patent vzťahuje. V tejto súvislosti je pravdepodobné, že doložky o nenapadnutí práv vrátane doložiek o vypovedaní dohody ([127]), ktoré sa uvádzajú v dohode o transfere technológií uzavretej medzi fondom a nadobúdateľmi licencie, budú patriť do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy.

4.5. *Skupiny pre rokovania o udeľovaní licencií*

4.5.1. **Úvod**

297. Skupiny pre rokovania o udeľovaní licencií (ďalej len „rokovacie skupiny“) sú dojednania, na základe ktorých sa potenciálni nadobúdatelia licencie (používatelia technológií) dohodnú na spoločnom rokovaní o podmienkach dohôd o transfere technológií. Usmernenie uvedené v tomto oddiele sa vzťahuje na rokovacie skupiny v rozsahu, v akom sa týkajú rokovania o podmienkach dohôd o transfere technológií, ako sa vymedzuje v článku 1 ods. 1 písm. c) nariadenia TTBER. Toto usmernenie platí bez ohľadu na:

a) právnu formu rokovacej skupiny (napríklad, či pozostáva z jednoduchej dohody alebo samostatného právneho subjektu);

b) to, či členovia rokovacej skupiny sú konkurenčnými podnikmi na odberateľských produktových trhoch, alebo nie;

c) to, či protistranou rokovacej skupiny je individuálny držiteľ technológie alebo technologický fond alebo sprostredkovateľská platforma ([128]), alebo nie.

298. Ak rokovania medzi rokovacou skupinou a držiteľom technológie vedú k dohodnutým podmienkam udelenia licencie, všetky výsledné dohody o transfere technológií uzavreté medzi držiteľom práv a jednotlivými členmi rokovacej skupiny sa musia podľa potreby posúdiť podľa nariadenia TTBER alebo kapitoly 4 týchto usmernení.

299. Kapitola 4 usmernení o horizontálnych dohodách (spoločný nákup) sa nevzťahuje na rokovacie skupiny, na ktoré sa vzťahuje toto usmernenie. Týmto usmernením nie je dotknuté uplatňovanie článku 102 zmluvy.

Možné priaznivé účinky rokovacích skupín na hospodársku súťaž

300. Rokovacie skupiny môžu uľahčovať udeľovanie licencií na technológie:

a) znížením počtu individuálnych rokovaní medzi držiteľmi technológie a používateľmi technológie, čím znižujú transakčné náklady na udeľovanie licencií;

b) združovaním odborných znalostí používateľov technológie, napríklad pokiaľ ide o platnosť a hodnotu technologických práv, čím podporujú informovanejšie rokovania;

c) prispievaním k riešeniu nevýhody z prvenstva, a to v prípadoch, keď používatelia technológie nie sú ochotní rokovať o dohode o transfere technológií skôr, ako tak urobia ich konkurenti ([129]).

([127]) Pozri oddiel 3.5 týchto usmernení.

([128]) Pokiaľ nie je uvedené inak, odkazy na držiteľov technológie v tomto oddiele zahŕňajú individuálnych držiteľov práv, technologické fondy a sprostredkovateľské platformy.

([129]) Usmernením uvedeným v tomto oddiele nie sú dotknuté povinnosti vyplývajúce z práva duševného vlastníctva pre používateľov technológie s cieľom získať licencie na účely využívania technologických práv.

Možné nepriaznivé účinky rokovacích skupín na hospodársku súťaž

301. Možné nepriaznivé účinky rokovacích skupín na hospodársku súťaž zahŕňajú:

a) vytvorenie nadmernej vyjednávacej sily pre zúčastnených používateľov technológie, ktorá im umožní prinútiť držiteľov technológie, aby prijali podmienky udeľovania licencií, ktoré sú menej ako konkurencieschopné (horšie ako spravodlivé, primerané a nediskriminačné podmienky v prípade patentov nevyhnutných pre normy), čo môže odrádzať držiteľov technológie od inovácií ([130]);

b) výmenu citlivých obchodných informácií medzi používateľmi konkurenčnej technológie, čo vedie k strate strategickej neistoty v rozpore so zásadou, že každý podnik musí určovať svoje správanie na trhu nezávisle;

c) zvýšenie zhodnosti nákladov medzi používateľmi konkurenčnej technológie, čo môže uľahčiť koordináciu na odberateľských produktových trhoch;

d) kolúziu medzi zúčastnenými používateľmi na odberateľských produktových trhoch ([131]);

e) uzavretie trhu pre konkurenčných používateľov na odberateľských produktových trhoch ([132]).

4.5.2. **Posúdenie podľa článku 101 ods. 1 zmluvy**

Hlavné obavy z narušenia hospodárskej súťaže

302. Rokovacie skupiny, ktoré sú zložené zo skutočných alebo potenciálnych konkurentov, môžu viesť k obmedzeniam hospodárskej súťaže na dodávateľských trhoch pre udeľovanie licencií na technológiu a/alebo na odberateľských produktových trhoch, čo môže mať za následok obmedzené inovácie, zníženú kvalitu, rozmanitosť alebo produkciu produktov, zvýšené ceny, rozdelenie trhu alebo uzavretie trhu pre iných používateľov technológií s nepriaznivým účinkom na hospodársku súťaž.

Obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa

303. Rokovacie skupiny, ktoré fungujú transparentne vo vzťahu k držiteľom technologických práv a ktoré sa obmedzujú na spoločné rokovania o podmienkach dohôd o transfere technológií, vo všeobecnosti neobmedzujú hospodársku súťaž z hľadiska cieľa.

304. Rokovacie skupiny možno odlíšiť od nákupných kartelov, konkrétne od dohôd alebo zosúladených postupov medzi dvoma alebo viacerými kupujúcimi ([133]), ktorými sa mimo akéhokoľvek dojednania o spoločnom nákupe, ktoré kolektívne komunikuje s dodávateľmi v mene svojich členov,: i) koordinujú individuálne správanie kupujúcich na trhu nákupu; ii) ovplyvňujú relevantné parametre hospodárskej súťaže medzi nimi alebo ktoré iii) sú spojené s výmenou citlivých obchodných informácií medzi kupujúcimi o ich nákupných zámeroch alebo o ich rokovaniach s dodávateľmi ([134]). V súvislosti s udeľovaním licencií na technológie by takáto koordinácia správania kupujúcich mohla mať najmä podobu koordinovaného zdržiavania, konkrétne odmietanie alebo neprimerané zdržiavanie, zo strany používateľov technológie, rokovania alebo uzavretia dohôd o transfere technológií alebo prijatia primeraných podmienok udeľovania licencií.

305. Ak používatelia technológie rokujú s držiteľmi technológie individuálne (t. j. nezúčastňujú sa na spoločných rokovaniach s držiteľom technológie), každý používateľ musí o svojej stratégii získania licencie rozhodovať samostatne, pričom používatelia nesmú prostredníctvom dohôd alebo zosúladených postupov odstrániť strategickú neistotu, ktorá medzi nimi panuje v otázke budúceho správania na trhu. Používatelia technológie sa predovšetkým nesmú pred zapojením do individuálnych rokovaní o udelení licencie s držiteľom technológie pokúšať stanoviť medzi sebou jednu alebo viacero podmienok dohody o transfere technológií (napríklad rozsah pôsobnosti alebo oblasť použitia licencie na technológiu, licenčné poplatky, totožnosť poskytovateľa licencie alebo obdobie platnosti licencie).

([130]) Členovia rokovacej skupiny môžu najmä koordinovane zdržiavať, konkrétne môžu odmietnuť rokovať alebo uzatvárať dohody o transfere technológií, alebo sa môžu zapájať do neprimeraných prieťahov.

([131]) Pozri aj bod 308.

([132]) Pozri aj bod 309.

([133]) Pozri aj body 279 až 281 usmernení o horizontálnych dohodách. Odkazy na kupujúcich v bodoch 304 až 306 týchto usmernení zahŕňajú analogicky potenciálnych nadobúdateľov licencie na technológiu.

([134]) Pozri kapitolu 6 usmernení o horizontálnych dohodách týkajúcu sa výmeny informácií, a najmä oddiel 6.2.6, ktorý sa vzťahuje aj na výmeny citlivých obchodných informácií medzi kupujúcimi.

306. Nákupné kartely sú už zo svojej podstaty dostatočným narušením hospodárskej súťaže, preto nie je potrebné posudzovať ich účinky na trh ([135]). Predstavujú teda obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v zmysle článku 101 ods. 1 zmluvy. Na účely posúdenia nákupného kartelu preto nie je potrebné vymedziť relevantný trh (relevantné trhy) ani posudzovať trhové postavenie zúčastnených kupujúcich na dodávateľskom trhu nákupu, ani to, či si konkurujú na odberateľských trhoch predaja.

307. Nasledujúce faktory znižujú pravdepodobnosť, že rokovacia skupina bude predstavovať nákupný kartel:

a) Rokovacia skupina dáva držiteľom technológie jasne najavo, že rokuje v mene svojich členov s cieľom uzavrieť s nimi dohody o transfere technológií za podmienok dohodnutých v rámci spoločných rokovaní. To nevyžaduje, aby rokovacia skupina systematicky poskytovala držiteľovi technológie informácie o totožnosti každého člena, najmä ak sa členstvo v rokovacej skupine často mení ([136]). Držitelia technológie však nie sú povinní zisťovať, či existuje rokovacia skupina, napríklad prostredníctvom tretích strán alebo tlačových správ. Utajenie však nie je podmienkou na to, aby sa konštatovala existencia nákupného kartelu ([137]).

b) Členovia rokovacej skupiny vymedzili formu svojej spolupráce, jej rozsah a fungovanie v písomnej dohode tak, aby bolo možné *ex post* overiť jej súlad s článkom 101 a porovnať ju so skutočným fungovaním rokovacej skupiny. Písomná dohoda však nemôže ako taká chrániť rokovaciu skupinu pred presadzovaním práva hospodárskej súťaže.

308. Rokovacie skupiny môžu takisto prispievať ku kartelu predajcov alebo slúžiť ako nástroj na zapojenie sa do kartelu predajcov, t. j. do dohody medzi konkurentmi s cieľom stanoviť predajné ceny, obmedziť produkciu alebo rozdeliť trhy či zákazníkov na odberateľských produktových trhoch. V takom prípade sa môže rokovacia skupina posudzovať spoločne s kartelom na odberateľskom produktovom trhu.

309. Rokovacia skupina, ktorej cieľom je vylúčiť skutočných alebo potenciálnych konkurentov členov rokovacej skupiny z odberateľských produktových trhoch, je formou horizontálneho bojkotu a predstavuje obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa.

310. Rokovacia skupina môže viesť k výmene citlivých obchodných informácií medzi členmi rokovacej skupiny, ktorí môžu byť konkurentmi. Ak takáto výmena nie je objektívne potrebná na vykonávanie rokovacej skupiny a primeraná jej cieľom, môže predstavovať obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa.

Obmedzujúce účinky na hospodársku súťaž

311. Rokovacie skupiny, prostredníctvom ktorých používatelia technológie kolektívne komunikujú s držiteľmi technológie, sa musia posudzovať v ich právnom a hospodárskom kontexte s prihliadnutím na ich skutočné a pravdepodobné účinky na hospodársku súťaž. Posúdenie musí zahŕňať možné obmedzujúce účinky na relevantné technologické trhy, na ktorých rokovacia skupina komunikuje s držiteľmi technológie, a na relevantné produktové trhy, na ktorých si členovia rokovacej skupiny môžu konkurovať ako dodávatelia. Komisia v tomto posúdení porovná skutočné alebo pravdepodobné účinky rokovacej skupiny na tieto trhy so situáciou, ktorá by nastala, ak by daná konkrétna rokovacia skupina neexistovala.

312. Vo všeobecnosti je menej pravdepodobné, že rokovacie skupiny vyvolajú obavy z narušenia hospodárskej súťaže, ak členovia nemajú trhovú silu na relevantných technologických trhoch s licenciami alebo na relevantných produktových trhoch.

([135]) Rozsudok Súdneho dvora zo 7. novembra 2019, Campine, T-240/17, ECLI:EU:T:2019:778, bod 297; pozri tiež rozsudok Súdneho dvora zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, ECLI:EU:C:2009:343, bod 37; rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. decembra 2006, French Beef, spojené veci T-217/03 a T-245/03, ECLI:EU:T:2006:391, bod 83 a nasl.

([136]) Vo všeobecnosti bude v záujme rokovacej skupiny poskytnúť držiteľom technológie dostatočné informácie o totožnosti svojich členov, aby sa držiteľ technológie mohol informovane rozhodnúť, či bude s rokovacou skupinou rokovať.

([137]) Komisia sankcionovala nákupné kartely, ktoré nefungovali úplne tajne, ale minimálne začali spoluprácu relatívne transparentne. Pozri rozhodnutie Komisie 2003/600/ES z 2. apríla 2003 týkajúce sa konania podľa článku 81 Zmluvy o ES (vec COMP/C.38.279/F3 French beef) (Ú. v. EÚ L 209, 19.8.2003, s. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2003/600/oj).

313. Určité obmedzenia dohodnuté členmi rokovacej skupiny nemusia patriť do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1, ak sú objektívne nevyhnutné na vykonávanie rokovacej skupiny a primerané jej cieľom ([138]).

Relevantné trhy

314. Rokovacie skupiny môžu ovplyvňovať hospodársku súťaž na dodávateľských trhoch s licenciami na technológie, konkrétne na trhoch, na ktorých členovia rokovacej skupiny spoločne rokujú s držiteľmi technológie, a na odberateľských produktových trhoch, konkrétne na trhoch, na ktorých členovia rokovacej skupiny pôsobia ako dodávatelia.

315. Vymedzenie relevantných technologických trhov sa riadi zásadami stanovenými v oznámení o definícii trhu a na účely určenia konkurenčného tlaku je založené na pojme nahraditeľnosť. Keďže dojednávanie licencií používateľmi technológie je formou nákupu, posúdenie nahraditeľnosti sa zameriava na alternatívy, ktoré majú k dispozícii dodávatelia technológie, nie na alternatívy, ktoré majú k dispozícii používatelia. Inými slovami, alternatívy, ktoré majú k dispozícii držitelia technológie, sú rozhodujúce pri určovaní konkurenčného tlaku na členov rokovacej skupiny. Tieto alternatívy možno analyzovať napríklad preskúmaním pravdepodobnej reakcie držiteľov technológie na malý, ale trvalý pokles cien ponúkaných za ich technológie. Po vymedzení relevantného trhu možno vypočítať trhové podiely členov rokovacej skupiny na základe hodnoty alebo objemu ich nákupov licencií na príslušnú technológiu ako podiel na celkovom predaji na relevantnom technologickom trhu s licenciami.

316. Ak sú členovia rokovacej skupiny skutočnými alebo potenciálnymi konkurentmi na odberateľských produktových trhoch, tieto trhy sú tiež relevantné na účely posúdenia. Relevantné produktové trhy sa vymedzujú s použitím metodiky opísanej v oznámení o definícii trhu.

Trhová sila

317. Neexistuje žiadna absolútna hraničná hodnota, po ktorej prekročení je možné predpokladať, že členovia rokovacej skupiny majú takú trhovú silu, že rokovacia skupina pravdepodobne povedie k obmedzujúcim účinkom na hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 zmluvy. Vo väčšine prípadov je však nepravdepodobné, že by členovia rokovacej skupiny mali trhovú silu, ak ich spoločný podiel na dopyte na relevantných technologických trhoch nepresahuje 15 % a ich spoločný podiel na ponuke na relevantných produktových trhoch nepresahuje 15 %.

318. Trhový podiel, ktorý presahuje danú hraničnú hodnotu na jednom alebo oboch trhoch, sám osebe neznamená, že rokovacia skupina pravdepodobne povedie k obmedzujúcim účinkom na hospodársku súťaž. V prípade rokovacej skupiny so spoločným trhovým podielom presahujúcim túto hraničnú hodnotu sa vyžaduje podrobné posúdenie účinkov tejto rokovacej skupiny na relevantné trhy s prihliadnutím na faktory, ako sú charakteristiky a trhové postavenie členov rokovacej skupiny, koncentrácia trhu, blízkosť hospodárskej súťaže, možná existencia zmluvných alebo iných väzieb medzi členmi rokovacej skupiny a inými používateľmi dotknutej technológie, povaha technológií ovplyvnených rokovacou skupinou, pravidlá fungovania rokovacej skupiny (napríklad vrátane toho, či členovia rokovacej skupiny majú naďalej voľnosť rokovať a uzatvárať dohody s držiteľmi technológie mimo rokovacej skupiny) a možná vyrovnávacia sila držiteľov technológie a zákazníkov na odberateľskom trhu.

Účinky na technologické trhy

319. Ak majú členovia rokovacej skupiny vysoký spoločný podiel na dopyte na relevantných technologických trhoch, rokovacia skupina im môže umožňovať, aby uplatňovali spoločnú kúpnu silu. To môže viesť k obmedzujúcim účinkom na hospodársku súťaž na relevantných technologických trhoch, napríklad znížením motivácie držiteľov technológie investovať do výskumu a vývoja. Riziko takýchto negatívnych účinkov je väčšie, ak rokovacia skupina spolupracuje s držiteľmi technológie, ktorí nemajú vyrovnávaciu vyjednávaciu silu, alebo ak členovia rokovacej skupiny prijímajú koordinované opatrenia s cieľom obmedziť voľnosť držiteľa technológie rozhodnúť sa, či bude

([138]) Pozri bod 19 týkajúci sa pojmu sprievodné obmedzenia.

s rokovacou skupinou rokovať, napríklad tým, že koordinovane odmietajú rokovať alebo uzatvárať dohody o transfere technológií. Naopak, takéto negatívne účinky sú menej pravdepodobné, ak majú držitelia technológie vyrovnávaciu vyjednávaciu silu. Môže to byť napríklad v prípade, keď sú príslušné technológie nevyhnutné pre normu, ktorá je vo všeobecnosti prijatá na relevantných odberateľských produktových trhoch alebo pre ktorú neexistujú žiadne náhrady; ak je poskytovateľov licencie veľmi málo a vlastnia veľké portfólio technologických práv, alebo ak rokovacia skupina rokuje s technologickým fondom.

320. Rokovacie skupiny sa môžu využiť aj s cieľom uzavrieť technologické trhy pre používateľov konkurenčnej technológie, a tým obmedziť hospodársku súťaž na odberateľských produktových trhoch. Rokovacia skupina môže napríklad obmedziť možnosť držiteľov technológie uzatvárať dohody o transfere technológií s používateľmi, ktorí nie sú členmi rokovacej skupiny, alebo obmedziť podmienky takýchto dohôd. Obavy z uzavretia trhu sú menej pravdepodobné, ak i) je účasť na rokovacej skupine otvorená pre všetkých používateľov technológie, ktorí spĺňajú objektívne a nediskriminačné kritériá; ii) pravidlá fungovania rokovacej skupiny nie sú diskriminačné medzi členmi a iii) rokovacia skupina neobmedzuje možnosť držiteľov technológie uzatvárať dohody o transfere technológií s konkurenčnými používateľmi alebo neobmedzuje podmienky takýchto dohôd.

Účinky na odberateľské produktové trhy

321. Ak členovia rokovacej skupiny nie sú skutočnými alebo potenciálnymi konkurentmi na odberateľských produktových trhoch alebo nemajú na týchto trhoch trhovú silu, je nepravdepodobné, že rokovacia skupina bude mať na odberateľských trhoch obmedzujúce účinky na hospodársku súťaž.

322. Ak sú členovia rokovacej skupiny skutočnými alebo potenciálnymi konkurentmi na odberateľských produktových trhoch, rokovacia skupina môže uľahčovať koordináciu správania členov na odberateľských trhoch ([139]). Riziko takejto koordinácie je vyššie, ak i) štruktúra odberateľských produktových trhov podporuje kolúziu (napríklad preto, že trh je koncentrovaný a vykazuje značný stupeň transparentnosti) alebo ii) členovia rokovacej skupiny majú vysoký spoločný trhový podiel na odberateľských produktových trhoch.

323. Rokovacie skupiny môžu tiež uľahčovať kolúziu medzi svojimi členmi, ak rokovacia skupina vedie k vysokej miere zhodnosti nákladov (najmä variabilných nákladov) medzi členmi, a to za predpokladu, že členovia rokovacej skupiny majú trhovú silu na relevantnom odberateľskom produktovom trhu a charakteristiky trhu podporujú koordináciu.

324. Vykonávanie rokovacej skupiny môže viesť k výmene citlivých obchodných informácií medzi členmi rokovacej skupiny, napríklad pokiaľ ide o podmienky, za ktorých by boli ochotní uzavrieť dohody o transfere technológií. Ak samotná rokovacia skupina nepatrí do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy, pretože má neutrálne alebo pozitívne účinky na hospodársku súťaž, tento zákaz sa nevzťahuje ani na výmenu informácií, ktorá je objektívne potrebná na vykonávanie rokovacej skupiny a primeraná jej cieľom ([140]).

325. Výmena citlivých obchodných informácií môže uľahčovať koordináciu, pokiaľ ide o predajné ceny a produkciu, a viesť tak k dohodnutému výsledku na odberateľských produktových trhoch. S cieľom minimalizovať riziko zbytočnej výmeny citlivých obchodných informácií môžu rokovacie skupiny zaviesť skupiny „clean team“, nezávislých manažérov alebo iné ochranné opatrenia, napríklad s cieľom zabezpečiť, aby sa citlivé obchodné informácie vymieňali medzi členmi rokovacej skupiny len v anonymizovanej a/alebo súhrnnej forme. Ochranné opatrenia sa môžu zaviesť aj s cieľom zabezpečiť, aby sa citlivé obchodné informácie nevymieňali s inými rokovacími skupinami, napríklad v prípadoch, keď sa členovia zúčastňujú na viac ako jednej rokovacej skupine.

([139]) Pozri aj bod 308 týkajúci sa možnosti, že rokovacia skupina môže byť použitá ako nástroj na zapojenie sa do kartelu predajcov na odberateľských produktových trhoch.

([140]) Rozsudok Súdneho dvora z 11. septembra 2014, MasterCard/Komisia, C-382/12 P, ECLI:EU:C:2014:2201, bod 89. Pozri aj bod 369 usmernení o horizontálnych dohodách.

Pravidlo bezpečného prístavu

326. V prípade rokovacích skupín, s ktorými nie sú spojené obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa a ktoré spĺňajú všetky nasledujúce podmienky, je vo všeobecnosti nepravdepodobné, že obmedzujú hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 zmluvy, alebo pravdepodobné, že spĺňajú podmienky článku 101 ods. 3:

a) účasť na rokovacej skupine je otvorená pre všetkých používateľov technológie, ktorí spĺňajú objektívne a nediskriminačné kritériá;

b) rokovacia skupina zverejňuje držiteľom technológie svoje pravidlá fungovania a skutočnosť, že rokuje v mene svojich členov;

c) činnosť rokovacej skupiny sa obmedzuje na spoločné rokovanie o podmienkach dohôd o transfere technológií;

d) členovia rokovacej skupiny si nevymieňajú citlivé obchodné informácie s výnimkou informácií, ktoré sú objektívne potrebné a primerané na vedenie spoločných rokovaní prostredníctvom rokovacej skupiny;

e) členovia rokovacej skupiny sa správajú koordinovane vrátane koordinovaného zdržiavania, ktorého cieľom je obmedziť voľnosť držiteľov technológie rozhodnúť sa, či začnú rokovania s rokovacou skupinou, alebo nie, alebo či ich ukončia, alebo voľnosť členov rokovacej skupiny rokovať a uzatvárať dohody na dvojstrannej báze s držiteľmi technológie bez toho, aby tým bola dotknutá možnosť členov rokovacej skupiny dohodnúť sa, že nebudú dvojstranne rokovať alebo uzatvárať dohody o transfere technológií s držiteľom technológie počas rokovaní medzi týmto držiteľom technológie a rokovacou skupinou, a to pod podmienkou, že trvanie takéhoto obmedzenia nepresiahne 6 mesiacov;

f) rokovacia skupina ani žiadne dohody o transfere technológií dohodnuté prostredníctvom rokovacej skupiny neobmedzujú možnosť držiteľov technológie uzatvárať dohody o transfere technológií s tretími stranami alebo neobmedziť podmienky týchto dohôd;

g) poplatky za udeľovanie licencií splatné na základe dohôd o transfere technológií dohodnutých prostredníctvom rokovacej skupiny nepresahujú 10 % predajnej ceny produktov zahŕňajúcich licencovanú technológiu.

327. Rokovacie skupiny, ktoré nespĺňajú uvedené podmienky, si vyžadujú individuálne posúdenie podľa článku 101 zmluvy. Nepredpokladá sa, že takéto rokovacie skupiny obmedzujú hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 alebo že nespĺňajú podmienky článku 101 ods. 3.

4.5.3. **Posúdenie podľa článku 101 ods. 3 zmluvy**

328. Ak rokovacia skupina obmedzuje hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 zmluvy, treba posúdiť, či rokovacia skupina prináša zvýšenie efektívnosti, ktoré spĺňa podmienky článku 101 ods. 3.

Zvýšenie efektívnosti

329. Rokovacie skupiny môžu prinášať zvýšenie efektívnosti. Môžu najmä znižovať transakčné náklady na udeľovanie licencií pre používateľov technológie, ako aj pre držiteľov technológie, najmä odstránením potreby, aby každý člen rokovacej skupiny viedol dvojstranné rokovania o udelení licencie s konkrétnym držiteľom technológie. Rokovacie skupiny môžu združením odborných znalostí používateľov technológie znížiť informačnú asymetriu medzi používateľmi a držiteľmi technológie, čo vedie k informovanejším rokovaniam vrátane toho, či sú navrhované podmienky udeľovania licencií spravodlivé, primerané a nediskriminačné. Rokovacie skupiny môžu riešiť aj nevýhodu z prvenstva, na základe ktorej používatelia technológie nemusia byť ochotní uzavrieť dohodu o transfere technológií skôr než ich konkurenti. Toto zvýšenie efektívnosti môže viesť k uzavretiu väčšieho počtu dohôd o transfere technológií, a tým aj k rozsiahlejšiemu šíreniu technológií. Na druhej strane možno očakávať, že to povedie k zvýšeniu inovácii na trhu v prospech spotrebiteľov.

Nevyhnutnosť

330. Obmedzenia, ktoré presahujú rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie zvýšenia efektívnosti, ktoré je výsledkom rokovacej skupiny, nespĺňajú podmienky článku 101 ods. 3. Napríklad na účely zníženia transakčných nákladov na udeľovanie licencií nemusí byť nevyhnutné, aby rokovacia skupina vyžadovala od držiteľa technológie, aby tretím stranám neposkytoval výhodnejšie licenčné podmienky.

Prenesenie na spotrebiteľov

331. Zvýšenie efektívnosti, ktoré sa dosiahlo prostredníctvom nevyhnutných obmedzení, sa musí preniesť na spotrebiteľov v rozsahu, ktorý prevažuje nad všetkými obmedzujúcimi účinkami na hospodársku súťaž spôsobenými rokovacou skupinou. Napríklad zníženie nákladov na udeľovanie licencií na technológie sa môže preniesť vo forme nižších predajných cien na odberateľských produktových trhoch. Prenesenie na spotrebiteľa je pravdepodobnejšie, ak členovia rokovacej skupiny nemajú trhovú silu na odberateľských produktových trhoch.

Zákaz vylúčenia hospodárskej súťaže

332. Podmienky článku 101 ods. 3 zmluvy nebudú splnené, ak rokovacia skupina umožní stranám vylúčiť hospodársku súťaž vo vzťahu k podstatnej časti dotknutých produktov. Táto podmienka sa vzťahuje na relevantné technologické trhy aj na relevantné produktové trhy. Vysoké spoločné trhové podiely sú jedným z ukazovateľov, že táto podmienka nemusí byť splnená.